The Latvian newspaper for Canada and U.S.A.

Published twice weekly by Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi", Inc. — Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone. EM 8-0792. Editor in U.S.A. — A. Zvēriņš, 90-16 Park Lane S., Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667.

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA.

WEDNESDAY, SEPTEMBER 3, 1958.

LATVIJA AMERIKĀ

71./711. n-rs. TREŠDIEN, 1958. G. 3. SEPTEMBRĪ 8. gads

Latviešu laikraksts Amerikā

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi", inkorporēta. Redaktori: I. Vīksna, J. Vītols, A. Gailīte. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. EM 8-0792. ASV red. — A. Zvēriņš, 90-16 Park Lane S., Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667. Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50; par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.60 tekstā $3.20—$6.40 par vienu collas slejas telpu.

IMANTAS GARS JĀUZTUR DZĪVS

Kanadas Daugavas Vanagu dienās Toronto pulcējās tautieši no tuvienes un tālienes.

Gadskārtējās Daugavas Vanagu dienas Toronto ievadīja māc. A. Čops ar saistošu un ierosinošu svētbrīdi, pakavēdamies pie šāda sarīkojuma nozīmes latviskā gara un cīņas spara uzturēšanai ilgstošos trimdas apstākļos. Imantas gars, ko savā laikā apdziedājis Pumpurs un kas latviešu tautai palīdzējis pārvarēt visgrūtākos brīžus un brīvības cīņas, tagad vispārējos labklājības kārdinošos apstākļos daudzos mirst kā fiziski, tā arī garīgi. Organizāciju uzdevums būtu šo Imantas garu uzturēt vienmēr dzīvu, kas panākams ar rosīgu nacionālu darbību, jo bezdarbībā gaidīšana ir bezgala grūta. Šajā ziņā latviešu karavīrs, kas vienmēr bijis gatavs savas tautas un tēvijas labā ziedot savu dzīvību, var būt visiem par priekšzīmi. Kas aktīvi piedalās kā tautas priekos, tā arī bēdās, tam ilgstoša gaidīšana nav grūta. Ja arī latviešiem būtu jāpārdzīvo vairākas paaudzes, tomēr varam būt pārliecināti, ka reiz ausīs zvaigzne, kas vedīs pie ilgotā mērķa.

DV ASV valdes sekretārs V. Lagzdiņš sveic svētku dalībniekus. J. Kreiļa uzņ.

Pēc svētbrīža un kopīgas lūgšanas, DV KV priekšsēdis V. Mukts teica uzrunu Vanagu saimei un viesiem. DV organizācija visā brīvajā pasaulē ir kļuvusi par latviešu tautas neatņemamu sastāvdaļu, baudot plašu sabiedrības uzticību un atbalstu. Daugavas Vanagu dienām ir liela nozīme, jo tās met tiltu no pagātnes uz nākotni. Ar klusuma brīdi klātesošie godināja kritušos latviešu karavīrus. Priekšsēža uzrunas noslēgumā visi vienojās Latvijas himnā: Dievs, svētī Latviju.

P. Balodis pakavējās pie Daugavas Vanagu organizācijas tapšanas; tās līdzgaitnieks viņš bijis smagajos gūsta apstākļos pirms 12 gadiem bēdīgi slavenajā Zedelghemas nometnē. Toreiz vairāk kā 12.000 latviešu jaunekļu un vīru brīvības ilgas izjuta spēcīgāki kā jebkurš cits, un pat bēdīgajos gūsta apstākļos un trūkumā rada iespēju izveidot Brīvības pieminekļa atveidu.

Šādos apstākļos Daugavas Vanagu organizācijas dibināšana nebija spontāns izpaudums, bet nopietnās un ilgās pārrunās atzīta nepieciešamība. Tomēr sākuma gaitas DV organizācijai bija visai grūtas un sava vieta latviešu sabiedrībā bija jāizcīna ar mērķtiecīgu un rosīgu darbu. Šodien tas viss jau pieder pagātnei, un brīvajā pasaulē nav vairs latviešu, kas nepazītu DV organizāciju, kaut vai tikai vārda pēc, un tas nav svešs arī komūnisma apspiestajā Latvijā. Daugavas Vanagi nav tikai aprūpes organizācija kā dažs labs to saprot, bet jau pašā sākumā tā ir apņēmusies būt klāt un pielikt roku, kur tiks izšķirts latviešu tautas un tēvijas liktenis. Tas nozīmē, ka DV organizācijai sabiedriskajā dzīvē jābūt vēl aktīvākai, nevairoties no atklātas un godīgas kritikas. „Mūsu sabiedriskā dzīvē daudzi dziļi ezeri sāk pārvilkties ar purva plēvi, un DV organizācijai ir pienākums šo plēvi pavirzīt uz ezera malām" — teica P. Balodis, savas runas nobeigumā.

Sirsnīgus un dedzīgus apsveikuma vārdus Daugavas Vanagu dienās teica LNAK valdes prdis A. Svenne, salīdzinādams sabiedriskos darbiniekus ar savas tautas „sūtņiem", kam godīgi jāpārstāv sava tauta un jācīnās par tās nākotni.

Kanadas federālā parlamenta loceklis J. Kučerepa, veltījot atzinīgus vārdus DV organizācijai, nesa sveicienus no valdības un arī pazīstamā latviešu labvēļa, darba ministra vietnieka A. Maloneja, kas personīgi nav varējis ierasties.

DV ASV valdes sekretārs V. Lagzdiņš jūsmīgos vārdos uzsvēra abu kaiminzemju DV ciešu sadarbību, kas jau tagad izpaužas arī reālā veidā, piemēram, kopīgā stipendiju fondā. 1960. gadā tiek plānotas kopīgas Daugavas Vanagu dienas, un nākotnē šai labai sadarbībai jākļūst vēl ciešākai un saskaņotākai.

Māc. V. Landmanis nesa sveicienus no Cikāgas latviešu organizāciju savienības, kuŗā pārstāvētas 4 draudzes un 10 citas organizācijas, DV nodaļu ieskaitot.

TLB sestdienas skolas pārzine A. Mārtinsone savā apsveikumā izteica cerību, ka arī turpmāk DV palīdzēs latviešu jaunajai audzei kļūt par īstiem brīvības cīnītājiem.

No LKKCK sveicienus nesa V. Zariņš, bet no LJNAK — V. Mazurs. Bez tam rakstveida apsveikumus bija sūtījusi DV CV, ko parakstījis priekšsēdis pulkvedis V. Janums un sekretārs A. Bērziņš, konsuls V. Tomsons, prāv. A. Skrodelis un DV Hamiltonas nod. priekšsēdis J. Gailītis.

Daugavas Vanagu dienu svinīgā akta noslēguma vārdus teica DV KV priekšsēža vietnieks L. Līdums, ar aicinājumu: Raugoties pretim rītdienai, celsim augstu Latvijas karogu. Kamēr uz zemes būs viens latvietis, tikmēr pastāvēs arī ideja par Latvijas brīvību.

Pēc svinīgā akta, par kuŗa raito norisi rūpējās DV KV loceklis J. Zībens, sekoja piemērots koncerts, piedaloties viesņām no ASV — V. Landmanei (mecosoprāns) un M. Cakarei (soprāns) pianistes E. Ozolas - Timermanes klavieru pavadījumā. Koncerta daļā sirsnīgus aplausus izpelnījās arī 12 gadu vecais Artūrs Ozoliņš ar 2 klavieru solo.

Daugavas Vanagu dienu ietvaras notika arī meistarsacīkstes šaušanā LMMK lauku īpašumā „Bērzainē", svētku balle Palace Pier telpās, DV teātŗa izrāde „Kazanovas mētelis", latviešu namā, kur vēlāk risinājās arī basketbola sacīkstes. R. N.

ATOMSARUNAS OKTOBRĪ

PAD. SAVIENĪBA ATBALSTA SARUNAS PAR ATOMIEROČU MĒĢINĀJUMU PĀRTRAUKŠANU

Londonā. Padomju Savienības ministru prezidents Hruščevs Pravdas slejās paziņojis, ka viņš atbalsta Rietumu proponētās sarunas atomieroču mēģinājumu pārtraukšanai. Hruščevam pieņemams ir arī Rietumu piedāvātais datums sarunu sākšanai — 31. oktobris. Paredzētā sarunu vieta — Ženēva.

Pēc Hruščeva domām Ženēvā paredzēto sarunu gaŗums jānosaka jau iepriekš un tās nedrīkstētu ieilgt vairāk par divām vai trim nedēļām.

KOMŪNISTU ĶĪNAI BŪS JĀSASTOPAS AR ASV SPĒKIEM

VAI ĶĪNIEŠU KONFLIKTU LOKĀLIZĒS?

Rietumu militārie lietpratēji parēģo, ka komūnisti apmierināsies ar mazāko piekrastes saliņu okupēšanu, Kvēmojas un Matsu salas neaiztiekot.

Vašingtonā. Pēdējās dienās vairs ciešot tikai no vājas komūnistu artilerijas uguns, Kvēmojas un Matsu salas var mazliet atelpot; toties smagā apšaudē tagad nonākušas sīkās saliņas Tan grupā, kur sagaida komūnistu invāziju.

Pašreizējā situācija Tālajos Austrumos ir tāda, ka komūnistu artilerijas ugunī radītais saspīlējums tiks likvidēts kompromisa ceļā. Lai cik skaļa arī būtu komūnistu propaganda un tās solījumi atbrīvot Kvēmojas, Matsu un Formozas salas, Pekingai nav pietiekamu jūras spēku šādu operāciju īstenošanai. Bez tam nepārtrauktie Sav. Valstu brīdinājumi nepārsteigties ar uzbrukumu nacionālistiem nav palikuši bez gaidītā iespaida. Izplūkties ar Čangkaišeku ir viena lieta, bet pa ceļam sastapties ar amerikāņu spēkiem komūnistu Ķīnai nav ne mazākās vēlēšanās. Tādēļ, lai nebūtu jāriskē ar jauna kaŗa sākšanos un propogandas solījumi nebūtu tikai tukša runāšana, Rietumi sagaida, ka komūnistu Ķīna apmierināsis ar mazāko piekrastes saliņu okupēšanu, Kvēmojas un Matsu salas atstājot mierā. Nav domājams, ka amerikāņu septītā flote ieskatīs par vajadzīgu iejaukties komūnistu operācijās pret nenozīmīgām piekrastes saliņām Tan grupā.

Lai gan no teiktā varētu secināt, ka Sav. Valstis sagaida komūnistu un nacionālistu konflikta lokālizēšanu, taču fakti kā vienā, tā otrā pusē liek domāt, ka šim optimismam maz pamata. Kamēr vēl var domāt, ka komūnisti nacionālistu salu apšaudi uzsāka vienīgi propagandas nolūkā, kad Ņujorkā uz ārkārtējo sesiju bija sasaukta Apvienoto Nāciju pilnsapulce, nedrīkst aizmirst, ka naconālistu salas Pekingai ir kā dadzis acī jau kopš 1949. g., kad komūnisti padzina Čangkaišeku no Ķīnas cietzemes. Otrkārt, nacionālistu salu apšaude sākās aizdomīgi ātri pēc Chruščeva viesošanās komūnistu Ķīnā: Padomju Savienība pārvilka svītru valdību galvu konferences iespējair un komūnistu Ķīna sāka Tālajos Austrumos celt saspīlējuma temperātūru. Tā jau varētu būt tikai sagadīšanās, bet tad noruna, ja vēl atceras, ka Padomju Savienība ir solījusies atbalstīt komūnistu Ķīnu tās centienos atbrīvot nacionālistu rokās esošās salas, Formozu ieskaitot. Ja komūnisti patiesi sadomās mēģināt minētās salas „atbrīvot", Chruščevs atkal varēs svinēt uzvaru — viņam būs izdevies sakūdīt komūnistu Ķīnu pret Sav. Valstim! Korejas kaŗa laikā Pad. Savienībai tas pilnīgi neizdevās, bet tā nekad nav pagurusi mēģināt. Ja vien Chruščevs būs Maotsetugam sasolījis pietiekami daudz, pēdējais patiesi var riskēt uzbrukumu nacionālistiem, tā ieraujot Sav. Valstis kaŗā ar komūnistu Ķīnu.

Kaut gan ārēji amerikāņi par šādu varbūtību nopietni neuztraucas, taču militārā gatavošanās nepārprotami norāda, ka briesmas vēl nebūt nav pāri. Pagājušās nedēļas nogalē Formozā ieradās Sav. Valstu armijas sekretārs Brukers un Klusā okeana apgabala zemes spēku komandieris ģen Vaits, kas Taipejā apspriedās ar nacionālistu Ķīnas prezidentu Čangkaišeku un ģen. Vangšumingu, nacionālistu bruņoto spēku virspavēlnieku. Viens no sarunu darba kārtības galvenajiem jautājumiem bijis piekrastes salu aizsardzība. Formozas aizsardzības stnprināšanai, uz Tālajiem Austrumiem devusies kāda amerikāņu strūkliznicinātāju eskadriļa un lielāks skaits transportlidmašīnu. Jauni pastiprinājumi tiek gaidīti arī septītai flotei, kuŗas rindās drīzi iesaistīsies seši lidmašīnu bazes kuģi ar apmēram 500 lidmašīnām, kas skaita un kvalitātes ziņā pārsniedz nacionālistu gaisa spēkus. Septītā flote, kā zināms, ir sagatavota arī atomkaŗam.

KOMŪNISTU IEROČI IRAKAI

Sīrija piegādā Irakai Čechoslovakijā iepirktos ieročus un municiju.

Bagdadē. Jaunā Irakas „revolūcionārā" valdība mēģina vienlaicīgi spēlēt uz abām pusēm: sadarbojoties ar Apvienoto Arabu Republiku un pieņemot palīdzību no Sav. Valstīm.

Labi informētas aprindas paskaidro, ka Iraka parakstījusi tirdzniecības līgumu ar Sīriju, saņemot no pēdējās Čechoslovakijā iepirktos ieročus un municiju apmaiņā pret Irakas naftu. Darījumā esot iejauktas vienīgi Sīrija un Iraka, Padomju Savienības pirksts tur vēl pagaidām neesot manāms. Sīrija Irakai piegādājot vienīgi dažādus vieglos ieročus — pistoles, šautenes un patšautenes jaunformētās milicijas apbruņošanai. Vieglos ieročus, kā zināms, Irakas valdība saņem arī no Sav. Valstīm. Tikai par tiem nav jāmaksā.

KREMĻA LOMA TĀLAJOS AUSTRUMOS

Padomju Savienības ministru prezidenta Chruščeva vizīte Pekingā liek domāt par pēdējā palīdzības solījumiem komūnistu Ķīnai.

Vašingtonā. Notikumi Tālajos Austrumos liek atgriezties pie nesenā, slepenā un negaidītā Padomju Savienības ministru prezidenta Chruščeva lidojuma uz komūnistu Ķīnu. Rietumu diplomātiskie lietpratēji tagad atzinuši par nepieciešamu vēlreiz pārlasīt Pekingā izdodo komunikē un tur saskata daudz ko tādu, kas līdz šim palīdējis gaŗām nemanīts. Tur tiek saskatīts arī daudz kas tāds, kas pašreizējo situāciju noliek saprotamā perspektīvā, radot bažas par ceļu, kādu varētu iet jaunais saspīlējums Formozas šaurumā. Jo sevišķu lielu vērību pēdējā nedēļā izpelnījies kāds visai mīklains Chruščeva un Maocetunga komunikē paragrafs: „Abas puses apmainījās uzskatiem dažādos jautājumos, **kas pašreizējā starptautiskajā situācijā skar abas valstis kā Eiropā, tā Āzijā, un panāca pilnīgu vienošanos, kā rīkoties, lai pretotos agresijai un lai nodrošinātu mieru.**

Vispirms jāatceras, ka nacionālistu valdību Formozā komūnisti ieskata par nav. Valstu dūmu segu agresijas gatavošanai pret komūnistu Ķīnu. Tādēļ, no komūnistu viedokļa raugoties, uzbrukums Čangkaišekam var tikt iztulkots kā solis pret agresiju; solis miera nodrošināšanai.

Atkal suņi raķetē

Maskavā. Pēc 281 jūdzes augstuma sasniegšanas kādā raķetē, divi suņi, minētās raķetes pasažieri, sveiki un veseli atgriezušies uz zemes. Tass aģentūra, kas sniedz ziņu par padomju raķešpētnieku jaunāko sasniegumu, nepaskaidro, kādā ceļā suņi atgriezušies zemē — vai atrazdamies raķetē, vai, kā līdzšinējos mēģinājumos, nolaižoties ar izplētņiem hermetiski noslēgtās cisternās.

LATVIEŠU INŽENIERU UN TECHNIĶU KONFERENCE TORONTO

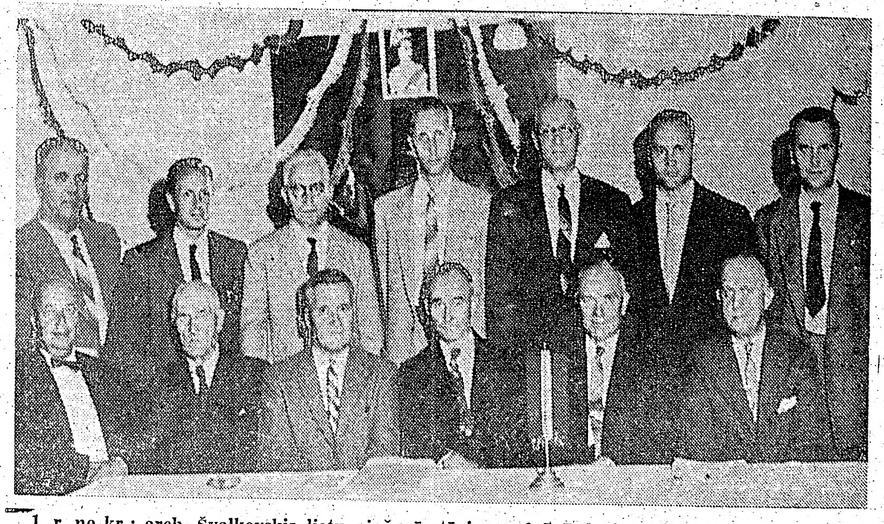

1. r. no kr.: arch. Švalkovskis, lietuv. inž. pārstāvis; prof. J. Balodis; A. Svenne, LNAK valdes pr-dis, A. Rublis, konferences vadītājs; prof. V. Burkevics, LIAA prezidents: Dr. ing. E. Dravnieks, LIAA viceprezidents; 2. r.: N. Zoldners, LIAA viceprez.; A. Arājs, LIAA sekretārs; E. Jurevics, Ņujorkas pārstāvis; T. Birznieks — Klīvlendas; R. Karlsons — Montreālas; J. Akots, konferences sekretāra palīgs; R. Strads, konferences sekretārs. J. Kreiļa uzņ.

LATVIEŠU INŽENIERU APVIENĪBAS KONFERENCE, KAS NOTIEK PA TRIM GADIEM REIZI, ŠOGAD AR VISAI PLAŠU UN VISPUSĪGU DARBA KĀRTĪBU NORISINĀJĀS TORONTO.

Šai konferencei bija pieteikti 59 dalībnieki no inženieru un techniķu saimes Kanadā un ASV, pie kam daudzi bija mērojuši visai tālu ceļu, kā inž. E. Leja no Ņufaundlendas u. c. Ap 10 dalībnieku bija no ASV, bet Kanadu reprezentēja ne tikai Toronto, bet arī Montreālas, Otavas, Hamiltonas, Niagaras, Gvelfas, Galtas un citu vietu pārstāvji. Konferences darbu ievadīja ar kopīgu ekskursiju uz Ontario Hydro modeļu ēku, kur apskatīja Sv. Lavrenča ūdensceļa, Niagaras ūdenskrituma, vairāku spēkstaciju un citus modeļus.

Konferences tiešais darbs risinājās Kanadas leģiona telpās, kur prezidijā par vadītāju izraudzīja šīs konferences rīcības komitejas priekšsēdi A. Rubli, bet par viņa vietniekiem E. Jurēviču no Ņujorkas, T. Birznieku no Klīvlendas, R.Karlsonu no Montreālas. Par goda viesi prezidijā izraudzija prof. J. Balodi, par sekretāriem R. Strazdu un Z. Akotu no Toronto.

Konferencē bija ieradies arī lietuviešu inženieru biedrības pārstāvis Švalkovskis, nesot sveicienus no mūsu kaimiņtautas inženieru saimes. LNAK valdes priekšsēdis A. Svenne pateicās inženieru saimei par aktīvo darbību sabiedriskajā dzīvē. Rakstveida apsveikumus bija sūtījuši konsuls V. Tomsons, prof. Ed. Veiss no Zviedrijas un inž. O. Bikša.

LIAA prezidija priekšsēdis prof. V. Burkevics sniedza vispusīgu pārskatu par apvienības darbu kopš tās dibināšanas pirms 10 gadiem, par ko jau agrāk esam snieguši informāciju mūsu laikraksta lasītājiem. Bez tam prof. V. Burkevics pieskārās problēmām, kuŗas nāksies risināt konferencē, kā galveno minot techniskās terminoloģijas vārdnīcas sastādīšanu, pie kā savā laikā strādājis prof. Rafaelis, bet sliktās veselības dēļ bijis spiests no tā atteikties. Tāpat inž. J. Popelis bijis spiests atteikties no šī darba dzīves vietas maiņas dēļ, jo saistīts atbildīgā darbā pie spēkstacijas būves Ontario ziemeļos.

Domu izmaiņai un savstarpējai informācijai jau piekto gadu iznāk žurnāls „Techniķas apskats", ko rediģē A. Spūrmanis un K. Ieleja. Žurnāls kā satūrā, tā techniskā apdarē sasniedzis atzīstami labu kvalitāti, par ko pateicība pienākas redaktoriem un atbalstītājiem.

Inženieru un techniķu saimei svarīgi būtu savā vidū iesaistīt pēc iespējas vairāk arī studējošos un jaunos inženierus.

Pārskata noslēgumā prof. V. Burkevics atzīmēja arī Ontario provincē nesen pieņemtos noteikumus par teohniķu kvalifikāciju.

Par lokālo inženieru biedrību un kopu darbību ziņoja pārstāvji no vietām. R. Karlsons no Montreālas, E. Jurevičs no Ņujorkas, T. Birznieks no Klīvlendas un A. Rublis no Toronto.

Plašāku ziņojumu par latviešu inženieriem ārzemēs sniedza A. Spūrmanis, paskaidrojot, ka ziņas iegūtas par vairāk kā 2.200 inženieriem un techniskiem darbiniekiem, bet drošas adreses ir tikai no 1.765. Vislielākais inženieru skaits, 892, dzīvo ASV, 385 Kanadā, 204 Austrālijā, bez tam arī Anglijā, Zviedrijā, Vācijā u. c. Pēdējos 5 gados inženieru saime zaudējusi 50 kollēgas, kas miruši. Nākotnē jārēķinās, ka vecā inženieru saime samazināsies, bet jauno inženieru skaits pavairosies. Gandrīz visi inženieri strādā savā nozarē ar labiem panākumiem. Kaut gan ir zināmi valodas trūkumi, latvieši tomēr ir spējigi konkurēt ar vietējiem kanadiešu kollēgām. Zināmas darba grūtības ir vienīgi visvecākās paaudzes pārstāvjiem.

Par ārzemēs studējošiem un beigušajiem inženieriem pārskatu sniedza A. Pērkons, kas šinī gadā ar ļoti labām sekmēm beidzis Toronto universitāti. Viņam

(Nobeigums 8. lpp.)

DE GOLLA NODOMI MULSINA KOLONIJAS

MINISTRU PREZIDENTS DE GOLLS PROPONĒ JAUNU KONSTITŪCIJU FRANCIJAI UN TĀS KOLONIJĀM.

Pagājušajā nedēļā, uzsākdams savas iecerētās konstitūcijas reklāmas braucienu pa Francijas kolonijām, ministru prezidents de Golls pārvilka svītru līdzšinējai imperiālai politikai, piedāvādams 28 milj. afrikāņiem vai nu tūlītēju neatkarību, vai arī autonomiju Francijas federācijā. Izšķiršanās par pirmo varbūtību nozīmē palikt bez Francijas palīdzības.

Valstiņām, kas izvēlētos autonomiju Francijas federācijā, tiktu palīdzēts saimnieciski un finanšiāli. Melnajai Afrikai par savu nākotni būs jāizšķiras nobalsošanā, kas paredzēta jau šī gada 28. septembrī.

Tai pašā laikā nobalsošana paredzēta arī Francijā, kur de Golls paredzējis mainīt konstitūciju, piešķirot daudz lielākas tiesības valdībai un apcērpot līdz šim platos dažādo partiju demokratu spārnus parlamentā.

Runājot par piedāvāto nobalsošanu, kuŗas rezultātiem de Golls solās nepretoties, jāaizrāda, ka Alžīrija netiek ieskaitīta to koloniju starpā, kas varēs izšķirties par tūlītēju neatkarību vai autonomiju Francijas federācijā. Un proti, Alžīriju neatzīst par koloniju, bet gan par tiešu Francijas sastāvdaļu.

Melnajā Afrikā de Golla plāni nekādu lielu atsaucību nav atradu. Daudzās vietās tas ir radījis sajukumu, citur neslēptu naidu un tikpat neslēptu vēlēšanos tūlītējai neatkarībai. Daži piemēri. Madagaskarā, kā liekas, izšķirusies par autonomiju Francijas federācijā. Gan ar mazu ministru prezidenta piezīmi: „Pēc tam, kad mēs būsim pievienojušies (Francijas federācijai), mēs no tās drīzi atkal izstāsimies — kad mēs būsim nobrieduši. Varbūt pēc gada, varbūt pēc gadu simta." Lai cik ilgs laiks arī būtu nepieciešams, vēlēšanās atkratities no Francijas ir nepārprotama. Franču Gvinejā premjērs Turē uzbruka netaisnajai franču koloniālpolitikai un deklarēja, ka viņš labāk izvēlēsies nabadzību un brīvību nekā bagātību bez goda. Tas pats atkārtojās arī Dakarā, kur ļaužu pūļi pārtrauca de Golla runu, pieprasīdami tūlītēju neatkarību.

Lai gan vispārējās pazīmes rāda, ka afrikāņi neapšaubāmi vēlas neatkarību no Francijas, franču diplomātiskie lietpratēji de Golla plānu atzīst par diplomātisku meistardarbu dažādo Afrikas nacionālistu grupu apklusināšanai. Un, proti, pēdējie līdz šim savu aģitāciju balstīja vienīgi uz neatkarības domu. Tagad katram par to tiks dota iespēja nobalsot — zinot, ka atšķelšanās no Francijas nozīmē atšķelšanos arī no franču palīdzības.

Ēģipte piedāvā brīvprātīgos

Kairo. Komūnistu Ķīnas sūtniecība ziņo no Apvienotās Arabu Republikas galvaspilsētas, ka ēģiptiešu arodbiedrību vadošās personas piedāvājušās brīvprātīgi cīnīties par Formozas atbrīvošanu. Nav minēts, vai arodbiedrību vadošo personu aizmugurē stāv arī ēģiptiešu strādnieki, vai tas ir tikai propagandas žests, lai sariebtu Rietumiem.

Radio raidījums latviešiem

Latviešu radio raidījums Toronto CFRB raidītājā ar vilni 1010 notiks sestdien, 6. septembrī, pl. 8 vakarā. Interviju par latviešu inženieru apvienību un inženieru un techniķu konferenci sniegs prof. V. Burkevics. Solo dziedās M. Jākobsone - Dežardēna, Ž. Zentiņš un A. Vītols, pie klavierēm A. Krūmkoks.

LATVIJA

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Arhibīskaps T. GRĪNBERGS

DAŽAS POLITISKAS TEORIJAS UN TO REĀLIZĒŠANA

P. DREIMANIS

„Es domāju, tātad es esmu," — šī filozofiskā aksioma 17. g. s. atklāja cilvēkam viņa vērtību un viņu pamudināja no šī viedokļa aplūkot visu dabā un dzīvē. Ko domātājs cilvēks spēja izprast un izskaidrot, to viņš atzina par eksistējošu un lietderīgu; pārējo viņš noliedza. Viņš centās izprast un pazīt sevi, sabiedrību valsti, dabu, visu kosmu un atrisināt daudz citu problēmu. Sakrāto novērojumu, pieredzējumu un atzinumu jau bija pietiekami daudz, lai radītu jaunas mācības, kas noliedza iepriekšējā laikmeta sabiedrisko nevienlīdzību un neiecietību, izcēla sabiedriskās vajadzības un norādīja uz to apmierināšanas iespējām.

Angļu domātājs Hobess mācīja par valsts izcelšanos līguma veidā, aizstāvēja tās nepieciešamību un norādīja uz tā saglabāšanas iespējām. 18. g. s. daudzi domātāji Francijā interesējās par sabiedriski - politiskiem jautājumiem. Viņus dēvē par apgaismotājiem. Iepriekšējā laikmeta netaisnības, nevienlīdzību un neiecietību asi kritizēja Voltērs. Viņš īpaši nosodīja garidznieku un muižnieku līdzšinējo rīcību un aizstāvēja visus, kam tika izdarīta kāda pārestība, iejaukdamies pat tiesu darīšanās.

Monteskjē mācīja par likumu atkarību no tautas rakstura, kas savukārt atkarīgs no klimata un citiem dabiskiem apstākļiem. Viņš sevišķi izcēla personas brīvību un cerēja to nodrošināt ar valsts varas sadalīšanu trijās funkcijās: likumdošanā, izpildvarā jeb pārvaldē un tiesā. Likumdošana jāuztic tautas ievēlētiem pārstāvjiem, pārvalde — ķēniņam un viņa ieceltiem ministriem un tiesa — tiesnešiem, neatkarīgiem no likumdevējiem un ķēniņa. Likumdevējiem savukārt jābūt neatkarīgiem no ķēniņa, tāpat kā viņam no likumdevējiem. Tā ir konstitucionālās monarhijas teorija, kas Monteskjē ieteiktā veidā Eiropas kontinenta valstīs nav reālizēta; tās savas valsts iekārtu parasti veidojušas, sekojot Anglijas paraugam. Vecajās valstīs arī bija grūti izveidot valsts iekārtu saskaņā ar kādu teoriju, jo vajadzēja ievērot jau nodibinājušās tradicijas un vispāri tautas īpatnības.

Daudz vieglāk tas bija izdarāms jaunajās valstīs. Tāpēc Ziemeļamerikas kolonisti, 1787. gadā atbrīvojušies no Anglijas, noorganizēja savas Amerikas Savienotās valstis gandrīz Monteskjē teorijās veidā, tikai ķēniņa vietā ievēlot uz 4 gadiem prezidentu, kam jaunajā republikā daudz lielākas tiesības nekā daudziem konstitucionālās monarhijas ķēniņiem Eiropā. Savu konstitūciju viņi ievadīja ar īpašu deklarāciju, kurā principā atzita pilsoņu brīvība, vienlīdzība likuma priekšā un privātā iniciatīva.

Šī valsts iekārta Savienotajās Valstīs Amerikā pastāv arī tagad. Tur tautas vēlētie pārstāvji — Tautas pārstāvju nams un Senāts jeb Kongress izdod likumus; prezidents un viņa ieceltie ministri, kas nav atbildīgi likumdevēju priekšā, saskaņā ar šiem likumiem pārvalda valsti; bez tam darbojas no prezidenta un likumdevējiem neatkarīgā federālā tiesa un tās augstākā instance — Augstākā tiesa. Likumi nodrošina pilsoņiem politisko un citas personiskās brīvības, dzīvokļa un korespondences neaizskaramību u. c. Sabiedriskās kārtas ar to priekšrocībām Amerikas Savienotās Valstis neparasti: tur izveidojušās gan sazin biedriskās šķiras, kuru būtību un intereses 18. g. s. noskaidroja fiziokrati, kas izcēla lauksaimniecības nozīmi saimnieciskajā dzīvē un noliedza valsts varas tiesības iejaukties privātos saimnieciskos uzņēmumos, ko agrāk praktizēja un aizstāvēja merkantilisti. Amerikas Savienotajās Valstīs demokratijas principi reālizēti tieši un atklāti, bez nocēlas sabiedriskās vajadzības un pietniem kompromisiem ar cītām politiskām teorijām.

Ž. Ž. Rusō sarakstija „Sabiedrisko līgumu", kurā viņš iztirzā tautvaldību: visa vara pieder tautai; tā nav no tautas atdalāma, nav arī sadalāma un izticama tautas pārstāvjiem; pati tauta izdod likumus un vispāri vada savu dzīvi; ko tauta nolemj, tas visiem viņas locekļiem jārespektē un pilnīgi bez mazākā iebilduma; piem., ja tauta atzīst, ka Dievs ir, tad šis atzinums obligāts visiem viņas locekļiem; kas negrib šo atzinumu respektēt, tas izraidāms no valsts. Pie šādas stingribas jāpieturas vienmēr, prasot no tautas locekļiem viņas lēmumu nepārprotamu ievērošanu. Tādā valstī jābūt brīvībai, vienlīdzībai, brālībai.

Rusō tautvaldība iespējama mazās valstīs, kādas senos laikos bija Grieķijā, piem., Atēnās, un Viduslaikos dažās Itālijas pilsētās. Tur tautas sapulce izlēma visus jautājumus, izraudzīja parasti uz gadu valsts darbiniekus un sekoja savu lēmumu ievērošanai; tur visiem pilsoņiem bija arī vienādas tiesības un iespēja aizstāvēt savu brīvību. Eiropas valstīs 18. g. s. Rusō tautvaldība nebija reālizējama. Daži principi tomēr tika un tiek arī tagad ievēroti; piem., suverēnās varas piederība tautai, tautas gribas respektēšana, brīvība, vienlīdzība u. c. Francijas lielās revolūcijas laikā publicētā „Cilvēka un pilsoņa deklarācijā" minētie principi sevišķi izcelti. Šis revolūcijas kulminācijas laikā Konvents sevišķi stingri prasīja savu lēmumu respektēšanu, pie kam Robespjērs vienmēr atsaucās uz Rusō „Sabiedrisko līgumu", kas viņam bija kabatā.

Tautvaldības pamatprincips — visa suverēnā vara tautai — reālizējams tikai republikās, kas gan būtībā atšķiras no konstitucionālās parlamentārās monarhijas tikai ar to, ka ķēniņš par savu rīcību neatbild, bet republikas prezidents atbild; ķēniņa vietā atbild tas ministrs, kas kopā ar viņu paraksta attiecīgu dokumentu; ķēniņš viens pats konstitucionālā monarhijā neparaksta neviena dokumenta. Protams, sekundārā rakstura atšķirības iespējams konstatēt; piem., prezidentu ievēl uz īsu laiku, ķēniņš manto troni un valda visu mūžu, bet ir bijuši arī vēlēti ķēniņi; prezidenta uzturēšana valstij parasti izmaksā lētāk nekā ķēniņa dzimtas un galma uzturēšana. Par ikvienu valsts iekārtu gan iespējams spriest tikai tad, kad sīkumos pazīstama tās konstitūcija; piem., ļoti liela nozīme ir valsts pārvaldei — centrālizācijai vai pašvaldībai; republika ar centralizētu ierēdņu pārvaldi nav tik demokratiska kā republika ar pašvaldībām.

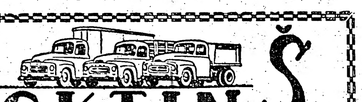

KAKTIŅŠ

TRANSPORTA FIRMA

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā:

LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

MASKAVA CENZĒ KORESPONDENTU ZIŅOJUMUS

ZIŅAS PAR BALTIJAS VALSTĪM NELAIŽ CAURI

Amerikāņu žurnālists Daniels Šors NY. Times Magazine ievietojis rakstu, kurā attēlo, kā strādā cenzūra Maskavā. Šors darbojās Maskavā no 1956. līdz 1957. g. Kad viņš uz laiku ieradās Amerikā, krievi viņam vairs nedeva iecelošanas vīzu.

Ārzemju korespondenti Maskavā bija ļoti pārsteigti, kad Padomju Savienības vēstnieks ASV Menšikovs nesen televizijas raidījumā amerikāņiem pateica, ka Padomju Savienībā neesot cenzūras. Patiesība ir tā, ka ārzemju korespondentiem, ja viņi grib sūtīt telegrammu, ziņojuma teksts jāiesniedz centrālā telegrafa ēkā kādam birojam, kas saucās „Glavlit". No turienes ziņojuma norakstu izsniedz nosūtītājam pēc īsāka vai garāka laika vai negrozītu, vai ar dažiem svītrojumiem, vai arī to neizsniedz nemaz — tas nozīmē, ka šādu ziņojumu nevar nosūtīt. Ja ziņojumu izsniedz ar svītrojumiem, tas nozīmē, ka telegramma jau nosūtīta tādā veidā, kā to gribējis cenzors. Ja korespondentam viņa ziņojums pēc cenzora grozījumiem liekas nederīgs, tad vienīgais, ko viņš var darīt, ir nosūtīt savai avīzei otru telegrammu, lai viņa ziņojumu vispār neievieto.

Kara laikā ārzemju korespondentiem bija iespējams sarunāties ar cenzoriem un šo to izkaulēt. Tagad cenzūra ir bezpersoniga un neredzama: korespondents nezina, kas tie ir par cilvēkiem, kas „apstrādā" viņa ziņojumus.

Ar ASV vēstniecības Maskavā šifrēto ziņojumu palidzību Valsts departaments ir savācis dažus piemērus, ko Maskavas cenzori pēdējā laikā nav laiduši cauri:

1) Ziņojot par Varšavas pakta konferencē Maskavā izstrādātiem priekšlikumiem noliegt neuzbrukšanas paktu ar rietumu valstīm, korespondentiem nebija ļauts pieminēt, ka Padomju Savienībai pirms kara bija nolīgs neuzbrukšanas pakts ar **Baltijas valstīm;**

2) Nebija atļauts citēt ģenerāļa de Golla neglaimojošo biografiju, kas ievietota Lielā Padomju enciklopēdijā;

3) Nebija atļauts ziņot, ka Bulgāņina dzimšanas diena šogad nav publiski atzīmēta.

Pēc autora domām cenzūras pastāvēšanai Krievijā par iemeslu esot bailes un neuzticība. Bailes Maskavā, ja jānoslēpj kaut kas sevišķs, kā, piem., apcietināšanu viļņi **Baltijas valstīs,** vai nemieri Grūzijā pēc Staļina nāves. Maskavai vienmēr esot kaut kas ko slēpt.

LATVIEŠU SKOLA ATVER DURVIS

Toronto Latviešu biedrības sestdienas skola jauno mācības gadu sāks 6. septembrī, pl. 10.30 rītā skolas telpās, sv. Andreja baznīcas zālē (Jarvis un Carlton ielu stūrī).

Jaunus skolēnus minētā dienā uzņems no pl. 9.30 — 10.45. Tanī pašā laikā jākārto vasaras darbi un pēceksāmeni.

Pirmskolas klasē šogad bērnus uzņems ar 5 g. vecumu.

A. Martinsone,
Skolas pārzine.

Lūdz atsaukties

Veltu Mazuti, dzim. Ritmani, un Emili Mazuti, kas it kā dzīvojot Montreālā.

Ja kāds zinātu Aleksandra Sarkanbārža adresi, arī to lūdz ziņot J. Gailītim, 79 Smith Ave., Hamilton, Ont., Canada. Tel. JA 8-3247.

OLGA PAGASTA GULDĪTA ZEMES KLĒPĪ

27. augustā Toronto uz pēdējo dusu izvadīja Olgu Pagastu. O. Pagasta dzimusi 1900. gada 21. februārī Latvijā. Mācījusies Draudziņas ģimnazijā Rīgā, bet pa kara laiku bijis jādodas bēgļu gaitās uz Krieviju, kur arī turpinājusi izglītību. Pēc atgriešanās Latvijā strādājusi Armijas Ekonomiskā veikalā Rīgā. Laulībā ar Eduardu Dadzi izaudzinājusi 2 meitas — Laimdotu un Dagmāru. E. Dadzis 1944. gadā Vācijā miris. No Vācijas O. Pagasta 1949. gadā izceļojusi uz Kanadu pie jaunākās meitas Dagmāras. Pēc iecelošanas Kanadā nelaikē strādāja kā mājkalpotāja un krāja naudu, lai varētu izsaukt otru meitu ar mazdēlu Ričiņu. Tāpat viņai bija padomā izsaukt Pēteri Pagastu, ko arī pēc iecelošanas Kanadā apprecēja 1949. gada rudenī. Kopīgi ar savu otro vīru līdz viņa nāvei š. g. pavasarī Olga Pagasta bija labi iekārtojušies, iepirkuši māju, kā arī vadīja būvuzņēmumu. O. Pagasta visus šos gadus nepārtraukti strādāja, pēdējos gados pie Simsona Toronto. Viņa nekad nejutās nedz nogurusi, nedz saīgusi, un ar savu smaidīgo un sirsnīgo dabu bija iemantojusi sev daudz draugu, kas arī bija ieradušies viņu izvadīt uz pēdējo dusu. Tie visi atcerējās nelaikes sirsnību un laipnību, kā darbā, tā sabiedriskajā dzīvē. Bet par spīti visam, O. Pagastai bija lemts aizvērt acis uz mūžu, pie tam tik liktenīgi. Tikai nesen viņa pārdeva savu iepirkto māju Thurston ielā un pārcēlās uz dzīvi pie meitas Dagmāras Brastiņas. Bet šai mājā nelaikei bija lemts pārgulēt tikai vienu nakti, kad pienāca negaidītā nāves stunda, aizsaucot viņu citā pasaulē. Vēlam viņai tur tikties ar nelaiki vīru, ko viņa bezgala cienīja un mīlēja.

Sēru dievkalpojumu Rosar apbedīšanas birojā, kā arī Jorkas kapu latviešu nodaļumā vadīja māc. A. Čops, guldot Olgas Pagastas mirstīgās atliekas blakus vīram Pēterim Pagastam. Lai vieglas ir smiltis svešajā kapu kalniņā.

V.

CIEMOS LATVIEŠU APRIŅĶĪ KANADĀ

Ir nedēļas nogale, nule kā piestājies ražīgais lietus, kad daži pilsētnieki dodamies baudīt svaigo lauku gaisu Kanadas latviešu zemkopju apriņķī. Apm. 70 saimniecības, kas vietumis stipri izklaidētas, aizņem apriņķi plašu apgabalu apmēr. 10. ceļam no Orandževilles līdz Mark Dalei. Lietus, liekas, te bijis nepaciētīgi gaidīts, jo vietumis redz saules brūninātu zāli, kas sākusi atelpot pēc tikko izklīdušajiem lietus mākoņiem.

Labības lauki, birztalas, ielejas un ganības ar raibajām, kur vietumis līču - ločū aizvijas strauta ūdeņi ,uzbur ainavu, kas atminā izraisa dzimtenes lauku idilli.

Pirmie latviešu zemkopji savas gaitas šeit sākuši apm. pirms 7 gadiem. Latviešu centības gars un zemkopja sīkstums devuši apbrīnošanas cienīgus panākumus. Taču dažs piedzīvojis arī bankrotu.

Pa lielākai daļai jaunie zemkopji sākuši saimniekot ar mazu rīcības kapitālu, kāpēc bijis jāizlīdzas ar pārviensaimniecību. Trūcis līdzekļu moderno lauksaimniecības mašīnu iegādei un papildus darbaspēka algošanai, pie kam daži zemkopji bijis spiesti strādāt arī citur, lai varētu savlaicīgi kārtot maksājumus. Tā pirmie gadi vairumam jauno zemkopju sagādājuši daudz rūpju, ko vēl pavairojusi daža laba nepateicīga vasara — vai neparedzētas cenu svārstības lauksaimniecības ražojumiem tirgū. Šejienes zemkopji galvenokārt pievērsušies gaļas liellopu un cūku audzēšanai, kā arī graudkopībai, daļēji arī putniem. Saimniecības augšupeja visvairāk atkarīga no labas graudu un sienas ražas, bet svarīgākais ir tirgus.

Augsne šai apvidū ar maz izņēmumiem, ir noderīga lopbarības ražošanai. Šīs vasaras periodā ilgāku laiku bijis sausums, kas kaitējis zāļājiem un siena ražai, bet graudkopībai daudz jauna nav nodarījis.

Radās izdevība tuvāk iepazīties ar Kārļa Purmaļa 270 akru saimniecību, kas atrodas apm. 3 km. no Protonas stacijas. Šī ir viena no lielākajām šejienes latviešu saimniecībām. Kad mūsu „kumeļš" lēnām ieripo saimniecības pagalmā, mūs sagaida mājas sargs Tedis. Bet tūdaļ arī piesteidzas laipnā mājasmāte un sāk sasveicināties. Tad Tedis saprot, ka sabraukuši ciemiņi un viņš kļūst ļoti laipns.

Pāri atmatai, redzam, ripo traktors, kas saimnieka vadīts, velk „zaļā zelta" mašīnu. Netālu no mājas ganās ap 30 raibaļu un krietni paaugušies teļi, bet cūku aplokā lēni čāpo vairākas sivēnu mātes un laidarā rukšķina „bēkoni". Pulciņš mazo sivēnu skraida pa savu novietni un ap 200 vistu ar zosīm piepieskandina sētu savām čalām.

Saimnieks pastāsta, ka viņa ganāmpulkā esot vairāki tīrasiņu sugaslopi, pašu ciltstēvu — varenu bulli ieskaitot.

Netālu no pagalma, cauri saimniecības robežām vijas nelielā upīte, un mēs jau domājam par bada pātagām. Tā arī notiek — ieturējuši garšīgu lauku māju palaunagu, dodamies izmēģināt roku upes līcos. Laime mūs nepievil, un dažās stundās esam sakērušī vakariņu tiesu — paprāvas foreļu pasugas zivis, kas garšo lieliski. Upītes līcos mīt arī mednieku iekārotās piles un lielais ūdens putns — gārnis. Upītes ūdeņos ir arī vēži, bet birztalās un laukos var sastapt pa stirnai, zaķim un irbītei.

Tikama lauku mājās ir naktsgulja, pēc kuras sākās jaunā diena, pilna darba steigas. Esam apsolījuši saimniekam palīdzēt labības novākšanā, un te nu redzam viņa lielisko palīgu — kombaini, kas pļauj un kuļ reizē. Tas ir modernākais, tāpat arī traktors, ko saimnieks iegādājies šinī pavasarī. Izdevīgos laika apstākļos nokult 100 maisu labības dienā ir parasta lieta.

Saimnieks atzīst, ka šogad labības raža ir laba, jo no akra varot izkult 50 bušeļu. Kombaini viņš lieto arī, izpalīdzot kaimiņiem.

Nenociešos pajautāt, kā bez algota darba spēka divi cilvēki, kuŗu gadu nasta jau ir sešdesmitos, var paspēt tik lielas saimniecības darbus? Mājastēvs arī atzīst, ka pirmie divi gadi bijuši stipri grūti, kad daudz strādāts un piedzīvota vilšanās ražojumu tirgū. Bet tagad grūtības ir daļēji pārvarētas, jo darbu atviegloja modernās mašīnas, kas gan prasījušas lielus naudas līdzekļus, un tuvāko gadu laikā, ja nepārsteigs kāda pavisam neiedomāta krize, saimniecība nesīs peļņu. „Jā, mūsu abu gados," piemetina saimnieks, „saimniecība bija labākais atrisinājums dzīves atvasaras gājumam, par ko neesam vīlušies."

Vērojot mājastēva un viņa dzīvesbiedres sīksto zemkopja apņemšanos, prātā ienāk pajautāt, vai saimniekam ir kāda agrāka pieredze zemkopja darbā? — Jā, pirms kaŗadienesta esot beidzis lauksaimniecības vidusskolu, bet tad nolēmis kļūt par virsnieku, kas arī bijusi viņa nodarbošanās dzimtenē. Toreiz tēva vēlēšanās neesot īstenojusies, bet tagad, mūža otrā pusē, pievēršoties lauksaimniecībai, esot piepildījiš tēva vēlēšanos, kaut arī stipri pavēlu.

Zinot, ka tagadējais lauksaimnieks K. Purmalis savā laikā bija arī rosīgs sabiedriskā dzīvē, it sevišķi DV organizācijā, kur viņam lieli nopelni Kanadas DV noorganizēšanā, atļaujos jautāt, vai jaunais zemkojis būtu pavisam atteicies no darba latviešu sabiedriskajā dzīvē? — „Nu jau ir 4 gadi, atbild saimnieks, „kopš esmu iekļāvies lauku darbā un nevarēju izrauties no pienākumiem saimniecībā, bet ceru tuvākā nākotnē atkal sākt aktīvi darboties latviešu sabiedriskajā dzīvē. Esmu arī piekritis manas kandidatūras nominēšanai šīgada LNAK padomes vēlēšanās."

Šeit, atzīmējot Kārļa Purmaļa grūtības un veikumus lauksaimniecībā, zināmā mērā būšu attiecojis visu latviešu apriņķa zemkopju apbrīnojamo sirdsdegsmi darbam lauku sētā, ar vēlēšanos šeit gūtās atziņas pārvest brīvajā tēvzemē.

O. Kļavenieks

PROF. F. TREUS GULDĪTS ZEMES KLĒPĪ

Atvadu dievkalpojums nelaika profesoram Feliksam Treuam notika svētdien, 24. augustā Mūsu Pestītāja baznīcā, Port - Vašingtonā. Pie šķirsta stāvēja korporācijas Fraternitas Academica godasardze. Svinīgā gājienā ienāca deviņi mācītāji. Piemiņas runu teica māc. A. Piebalgs, kas bija ieradies no Kalamazū, māc. N. Ozols no Bostonas teica lūgšanu, svētīšanas vārdus — prāv. K. Birznieks no Filadelfijas. 25. augustā māc. Treuu izvadīja no kapličas un guldīja zemes klēpī Roslinas kapos. Lūgšanu teica māc. E. Pavasars no Hamiltonas (Kanadā). Pēc aizgājēja sēro vecā māte Rita Treua, māsas un brāļi ASV, Zviedrijā un Vācijā.

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3 - 5861
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8 - 7798, Montreal, P.Q.
5210 VICTORIA AVE. APT. 16

VISĀS APDROŠINĀŠANAS LIETĀS IZPALĪDZ UN KĀRTO
ILMARS ANDREJSONS
(C.L.U.)
84 ABBOTT AVE., TORONTO
RO 2-0372

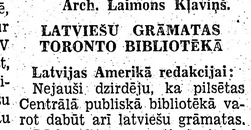

SABIEDRĪBAS ZIŅĀSANAI

Latvijas Amerikā redakcijai:

Daru zināmu sabiedrībai, ka Cikāgas LB nama kluba telpas izdaiļojums, kas bija uzticēts man, nav uzskatāms par manu personīgo, bet gan par cita „arhitektūras entuziasta" darbu. Kluba telpas izdaiļošanā nav ievēroti mani norādījumi sienu krāsu, loga aizkaru un apgaismojuma izvēlē, bet ir izdarīts pilnīgi pretējais.

Manas iecerētās sienu krāsas bija samērā gaiši „siltie" toņi, kas rada mājīgu sajūtu un atspoguļo maigu gaismu, kura izceļ kā sejas, tā ēdiena un dzēriena krāsas.

Logu drapērijas vēlējos gaišā zilgani-zaļā krāsā, lai būtu kontrasts ar sienām un ar košuma zaļumiem brūnajās dobēs zem logiem.

Minētais netika ievērots: sienas tika nokrāsotas zilgani zaļas, un tika pielikti tumši brūni aizkari, kuŗi saplūst ar dobēm un zaļumiem. Zilgani-zaļā sienu krāsa, ar savu auksto bezformālo toni, ir pārvērtusi mājīgi domāto telpu par bezrakstura techniskās zīmēšanas biroju.

Pārmaiņas ir arī gaismu saskārtojumā. Pašlaik galveno gaismu dod dzeltenās lampas. Dzelteno lampu gaisma kopā ar zaļajām sienām dod spokainu kombināciju — cilvēki izskatās it kā slimotu ar dzelteno slimību . . .

Šis paskaidrojums, diemžēl, ir jādod, lai novērstu sev nepelnītu kritiku, jo mans vārds, sakarā ar Cikāgas LB nama pārbūvi, bija minēts presē.

Ikviens turpmākais darbs pie nama pārbūves noteikti nebūs pēc maniem plāniem.

Arch. Laimons Kļaviņš.

LATVIEŠU GRĀMATAS TORONTO BIBLIOTĒKĀ

Latvijas Amerikā redakcijai:

Nejaušī dzirdēju, ka pilsētas Centrālā publiskā bibliotēkā varot dabūt arī latviešu grāmatas.

Pārbaudīju, un patiesi atradu arī latviešu grāmatu nodaļu ar nedaudz grāmatām. Izteicu tomēr bibliotekārei neapmierinātību par šādu grāmatu nabadzību. Viņa mani pilnīgi saprata un paskaidroja, ka stāvoklis mainīšoties un nākšot kļāt jaunas grāmatas, ja būšot pēc tām pieprasījumi.

Liekas, ka laba tiesa vainas būs mūsu nezināšanā latviešu grāmatas tur meklēt.

Tādēļ, latviešu grāmatu lasītāji, neaizmirstiet, ka latviešu grāmata gaida savus lasītājus arī kanadiešu bibliotēkā — College un George ielas krustojumā Toronto.

M.K.

KANADĀ

TORONTO

Sekmīgi virzās arī svētku propagandas darbs, ko veicina arī 4.500 eksemplāru reklāmas lapas, kas tiek izplatītas kā Kanadā, tā arī ASV. Rīcības komiteja saņēmusi paziņojumu no LNAK, ka tā gatava aizdot $300,- svētku sarīkojuma priekšdarbu veikšanai. Visiem svētku sarīkojumiem varēs iegādāt arī kopbiletes, kuŗu cena noteikta uz $10,-, — tās būs jāiegādājas iepriekš līdz noteiktam datumam.Rīcības komiteja vēl nav noskaidrojusi Jaunatnes svētku noslēguma ugunskuŗa vietu, kas, paredzams, notiks Saulainē vai Sidrabenē. Sacensību noteikumi jau vairākām sacensībām izstrādāti; tās notiks pa atsevišķiem apgabaliem un praktiski sāksies jau nākošā gada sākumā. Rīcības komiteja paredzējusi arī plašu daiļamatniecības izstādi, kuŗas organizēšanu lūgs uzņemties Latviešu daiļamatniecības savienību. Jaunatnes svētku labvēļiem rīcības komiteja piesūtīs atsevišķus pateicības rakstus līdz ar brīvkartēm.

Latviešu saimniecisko darbinieku apvienība dāvinājusi Pirmās ev. - lut. draudzei elektrisko sienas pulksteni, kas novietots Sv. Andreja baznīcas apakšējā zālē. Šī dāvana būs liels atbalsts telpu izmantotājiem laika sadalē.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

26. septembrī, pl. 8 v. — LU gada svētku akts un koncerts Sv. Andreja baznīcas zālē.
28. septembrī, plkst. 3 p.p. Garīgs koncerts sv. Jāņa baznīcā, 274 Concord Ave.
25. oktobrī TLMM kluba balle.
25. oktobrī Dižšanča 10. gadskārtējais tautas deju un dziesmu vakars.
1. novembrī Nujorkas latviešu teātŗa viesizrāde.
7. novembrī tradicionālais Mārtiņu sarīkojums ar dejām Kolumba zālē; riko — TLB un TLSK.
8. novembrī Balle Palace Pier — DV Toronto nod. sarīkojums.

HAMILTONĀ

4. oktobrī — HLB gada svētki.
12. oktobrī — Hamiltonas gaidu vienības „Venta" sarīkojums.
18. oktobrī — Hamiltonas DV gada svētki.
25. oktobrī — Dainas koŗa koncerts: pēc tam deja. HLB.
26. oktobrī — DV teātŗa viesizrāde „Robinsons".
1. novembrī — HMMK balle.
8. novembrī — HLJP „Rota" Mārtiņu vakars.
22. novembrī — 18. novembŗa atceres svinības Kristallu zālē.
6. decembrī — DV Spartas balle.

ST. KATARINĒS

18. oktobrī Mednieku un makšķernieku kluba rīkotā sezonas atklāšanas balle slovāku zālē, Page un Welland ielu krust.

KLĪVLENDĀ, OHIO, USA

30. augustā „Nakts serenāde", Toronto Latviešu nacionālā teātŗa viesizrāde.
29. novembrī — DV biedru vakars.

MŪSU LAIKRAKSTA GALVENAIS PĀRSTĀVIS ŌIKĀGĀ
OTTO KROLLS,
800 S. Halsted St., Hull House,
Chicago 7, Illinois, USA.
Tel. MOnroe 6 - 5399

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

PADOMJU LATVIJAS VĒSTURNIEKU AGONIJA

LATVIJAS P.S.R. VĒSTURES PIRMIE DIVI SĒJU
ZINĀTŅU AKADĒMIJAS IZDEVUMS

„Mums nav vajadzīga tāda vēsture, kas nekalpo mūsu valsts politiskajai varenībai," teica kādreiz H. Gērings vācu vēsturniekiem Berlīnē nacistu varas augšupejas laikā. Šis hitlerisks princips komūnistu varas „garīgajā cietumā" novests līdz galējībai.

Padomju Latvijas vēsturnieku kollektīvs ar J. Zuti un J. Krastiņu priekšgalā mums apgalvo, ka sabiedrības vēsture vispirms ir ražošanas spēku un ražošanas attiecību vēsture, tāpēc tā ir ekskarta zinātne, kuŗas Marksa-Engelsa-Ļeņina un Staļina izvirzītie principi piemērojami kā Ķīnā, tā Latvijā, bez tautību, bez valstu un to īpatnību izšķirības. Līdz ar to Padomju Lavijas vēsturnieku uzdevums savā pamatbūtībā ir nevis vēsturisks, bet gan dogmatisks. Viņiem jāpierāda marksisma-ļeņinisma principu pareizums. Doktrina šeit ir pirmajā vietā. Faktu izvēlē un iztulkojumā vēsturniekam jābūt uzmanīgam, lai nenonāktu konfliktā ar politisko varu, kuŗas reālizētāji ir pavisam vāji vēsturnieki. Tāpēc, ko nevar pierādīt ar faktiem, to var samelot, un šiem meliem pieder valsts varas sankcija.

Lai pierādītu, ka Padomju Latvijas vēsturnieki tiešām turas pie viņiem nospraustās „ģenerāllinijas", tad Marksa-Engelsa savu laiku pārdzīvojušās gudrības un Ļeņina-Staļina mulķības tiek citētas vietā un nevietā ar Svēto Rakstu autoritāti. Šinī **nozīmē tvertā vēsture nav vis vēsture, bet gan valdošās politiskās varas apologētika. Modernā formā atgriezušies atpakaļ Viduslaiki.**

Padomju vēsturniekiem vēsturē ir vispārinājumu kopojums. Šinī vietā komūnistiskā historiografija saskrienas krūtīs ar visas pasaules atzītiem historiografijas principiem, ka vēsture nav vispārinājumu izvirzīšana, ar to nodarbojas pilnīgi patstāvīga disciplīna — sociioloģija; vēsture pēta īpatnības katrā faktā, katrā notikumā, katrā laikmetā. Tāpēc tā ir visciešāk saistīta ar tautu, un kā tādai **tai jābūt brīvai no katras ideoloģijas, it sevišķi no tādas, kas balstās uz durkļiem.**

Nākošais tikpat svarīgs uzdevums Padomju Latvijas vēsturniekiem ir pierādīt, ka Latvijas vēsture nav nekas vairāk kā Krievijas vēstures piedēklis, vai, labāk sakot, viena maza nodaļa. Tāpēc Latvijas P.S.R. Zinātņu akadēmijas pazemigie gariņi vietā un nevietā apgalvo, ka viss progresīvais nācis tikai no krieviem: kultūra — no krieviem, brīvība un laime arī no krieviem. Ja Padomju Latvijas vēsturnieki ar naidu var vērsties pret vācu „kultūrtrēgeriem", tad viņi ir aizmirsuši, ka šo pašu vārdu var pārtulkot arī krieviski un piemērot kā titulu boļševikiem.

Saskaņā ar marksisma - ļeņinisma teoriju pirmā šķiru apspiešanas un ekspluatācijas forma ir verdzība, kas tālākā attīstības stadijā pārveidojās par feodālismu, pēc tam par kapitālismu un beidzot, „pārveidosies" par sociālismu - komūnismu. Lai pierādītu šīs tezes pareizumu, Padomju Latvijas vēsturniekiem ne vienu vien reizi jāpārmet kūlenis.

Vispirms, mums nav ziņu, ka senlatviešu ciltis ir pāstāvējusi verdzība. Darba, kā augstākā tikuma, slavinājums tautas dziesmās liek domāt, ka verdzības nav bijis. Arī chronikas nerunā par verdzības sistēmu, kā pamatu senlatviešu saimnieciskajā dzīvē. Raksturīgi arī, ka Padomju Latvijas vēsturnieki nespēj sniegt nekādus pierādījumus par verdzības pastāvēšanu, viņi tikai apgalvo, ka tāda ir bijusi. Vēsturē apgalvojumiem bez pierādījumiem nav jēgas. Otrs raksturīgs fakts, ka Padomju Latvijas vēsturnieki senvēstures apcerējumā nedod tautas dziesmu analizi. Latviešu tautas dziesmu garu marksisma - ļeņinisma teorijā tomēr nav varējuši iepīt pat pakalpīgie Latvijas P. S. R. Zinātņu akadēmijas ampelmaņi.

Otra vieta, kur marksisma-ļeņinisma teoriju nevar piemērot, vērtējot latviešu tautas saimnieciskās dzīves attīstību, ir tieši feodālisma laikmets. Lai pakalpotu boļševiku dogmai, Padomju Latvijas vēsturnieki sabāž vācu baronus un latviešu zemniekus vienā maisā. Tas, ka feodālā iekārta latviešu tautai b
spiesta no ārpuses un ka
tā slēpjas visbūtiskākā
latviešu tautas saimn
dzīves attīstībā, Padomj
jas vēsturniekus nemaz
resē. Viņi redz tikai dog
ņi runā par šķirām un
bet nerēķ cīņu starp t
kas kulminēja zemnieku
cijā 1905. gadā.

Pavisam smiekligi
Latvijas vēsturnieku
pierādīt, ka Iļjtviešu tau
kultūru ir saņēmusi no k
Tāpēc par katolicismu,
tiņu civilizācijas ietek
baznīcas likumiem, par
si, par humānismu, par
ciju, par pretreformāc
apgaismību viņi nemaz
Šie Rietumeiropas civ
stūrakmeņi, kas visās s
riācijās atbalsojās arī
Pad. Latvijas vēsturniek
maz neeksistē. Tas ka
kaitētu viņu centienie
dīt, ka visa kultūra ir n
krieviem.

Šķirstot Padomju
vēstures lapaspuses, ar
lasām, ka zviedru laiki
viešu tautas izlaupīšan
ka latviešu tauta saņēm
Briesmīgo un vēlāk Šer
ar gavilēm kā atbrīvot
Rīgas latviešu biedrība
jusies ar spiegošanu car
kai par labu, ka R. B
bijis budžu un kulaku
tājs u. t. t.

Vienā ziņā Pad. Lat
turnieki tomēr ir meist
mas vārdā viņi var sla
nu ideju un turpat
faktiem to atkal apgāz

Tā, piemēram, 19.
pusē un 20. g. s. sāku
ņā ar marksisma-ļeņi
riju vajadzēja notikt,
kapitāls konsolidējas
monopolkapitāla stadij
tā notika, to arī citīg
Pad. Latvijas vēsturn
viņu mīnētās skaitļu t
da pavisam pārtējo: k
lepirkšanu notika lauk
sadrumstalošanās, k
pieauga zemes īpašn
u. t. t. Šādu pretrun
zums. Pretrunu cēloņu
vijas vēsturnieki nedr
lēt, jo par katru ķeceri
dabūt lodi pakausī.

Aizvērot šo bezvērtī
jāsaka, ka latviešu tau
kungi ir uzstādījuši se
ķi iznīcināt vienu no
gākajām mūsu tauta
bām: individuālismu
saistīto pašiniciātīvu.
vietā viņi cenšas nostā
Individa spējas un i
uz augšu saimnieciskā
nosodīta. Latviešu dzi
kas ar tulznotām rokā
ga sviedros nopirka
gabalu, vai pilsētnieks,
darbā nostājās pats
kājām un kas līdz šai
nai ir simbols latvie
centībai, komūnistu id
pārvērsti par nic

da 3. septembrī, 71. n-rs.

ĢENERĀLKONSULS
R. N. BRYSON
oronto, tel. HO 3 - 5861
18 DANFORTH AVE.

KONSULS
ILIS TOMSONS
RE 8 - 7798, Montreal, P.Q.
VICTORIA AVE. APT. 16

S APDROŠINĀŠANAS
ĀS IZPALĪDZ UN KĀRTO
ILMARS
ANDREJSONS
(C.L.U.)
ABBOTT AVE., TORONTO
RO 2-0372

ASITAJU
ēstules

BIEDRĪBAS ZIŅĀŠANAI
tvijas Amerikā redakcijai:
ru ziņāmu sabiedrībai, ka
gas LB nama kluba telpas
ojums, kas bija uzticēts
nav uzskatāms par manu
nīgo, bet gan par cita „ar-
tūras entuziasta" darbu.
a telpas izdaiļošanā nav ie-
mani norādījumi sienu
, loga aizkaru un apgais-
ma izvēlē, bet ir izdarīts
i pretējais.
nas iecerētās sienu krāsas
samērā gaiši „siltie" toņi,
ada mājīgu sajūtu un atspo-
maigu gaismu, kura izceļ
jas, tā ēdiena un dzēriena
s.
u drapērijas vēlējos gaišā
ni-zaļā krāsā, lai būtu kon-
s ar sienām un ar košuma
iem brūnajās dobēs zem
n.
ētais netika ievērots: sie-
ika nokrāsotas zilgani za-
n tika pielikti tumši brūni
ri, kuri saplūst ar dobēm
ājumiem. Zilgani-zaļā sienu
ar savu auksto bezformā-
i, ir pārvērtusi mājīgi do-
telpu par bezrakstura tech-
s zīmēšanas biroju.
maiņas ir arī gaismu sa-
jumā. Pašlaik galvenā gais-
od dzeltenās lampas. Dzel-
lampu gaisma kopā ar za-
sienām dod spokainu
ināciju — cilvēki izskatās
slimotu ar dzelteno slimī-

paskaidrojums, diemžēl, ir
i, lai novērstu sev nepelnītu
ku, jo mans vārds, sakarā
tikāgas LB nama pārbūvi,
minēts presē.
iens turpmākais darbs pie
pārbūves noteikti nebūs
maniem plāniem.
Arch. Laimons Kļaviņš.

ATVIEŠU GRĀMATAS
ORONTO BIBLIOTĒKĀ

tvijas Amerikā redakcijai:
jauši dzirdēju, ka pilsētas
rālā publiskā bibliotēkā va-
tabūt arī latviešu grāmatas.
rbaudiju, un patiesi atradu
atviešu grāmatu nodaļu ar
udz grāmatām. Izteicu to-
bibliotekārei neapmierinā-
ar šādu grāmatu nabadzību.
mani pilnīgi saprata un
nidroja, ka stāvoklis mainī-
s un nākšot klāt jaunas
matas, ja būšot pēc tām pie-
jumi.
ekas, ka laba tiesa vainas
mūsu nezināšanā latviešu
matas tur meklēt.
dēļ, latviešu grāmatu lasī-
neaizmirstiet, ka latviešu
nata gaida savus lasītājus
kanadiešu bibliotēkā — Col-
un George ielas krustoju-
Toronto.

M.K.

kalendārs

ovembrī — HMMK balle.
ovembrī — HLJP „Rota"
ārtiņu vakars.
ovembrī — 18. novembra
ceres svinības Kristallu zālē.
ecembrī — DV Spartas balle.

ST. KATARINĒS

oktobrī Mednieku un mak-
rnieku kluba rīkotā sezonas
klāšanas balle slovāku zālē,
ge un Welland ielu krust.

LIVLENDĀ, OHIO, USA

augustā „Nakts serenāde",
ronto Latviešu nacionālā te-
ra viesizrāde.
ovembrī — DV biedru va-
ars.

MŪSU LAIKRAKSTA
ALVENAIS PĀRSTĀVIS
ČIKĀGĀ
TTO KROLLS,
S. Halsted St., Hull House,
Chicago 7, Illinois, USA.
Tel. MOnroe 6 - 5399

riptus saīsināt.
abās, bet uz vēlēšanos sūtīs

arakstītajos rakstos izteiktēs
iedoklim.

PADOMJU LATVIJAS VĒSTURNIEKU AGONIJA

LATVIJAS P.S.R. VĒSTURES PIRMIE DIVI SĒJUMI. ZINĀTŅU AKADĒMIJAS IZDEVUMS

„Mums nav vajadzīga tāda vēsture, kas nekalpo mūsu valsts politiskajai vārenībai," teica kādreiz H. Gērings vācu vēsturniekiem Berlinē nacistu varas augšupejas laikā. Šis hitleriskais princips komūnistu varas „garīgajā cietumā" novests līdz galējībai.

Padomju Latvijas vēsturnieku kollektīvs ar J. Zuti un J. Krastiņu priekšgalā mums apgalvo, ka sabiedrības vēsture vispirms ir ražošanas spēku un ražošanas attiecību vēsture, tāpēc tā ir eksakta zinātne, kuŗas Marksa-Engelsa-Ļeņina un Staļina izvirzītie principi piemērojami kā ķīnā, tā Latvijā, bez tautību, bez valstu un to īpatnību izšķirības. Līdz ar to Padomju Lavijas vēsturnieku uzdevums savā pamatbūtībā ir nevis vēsturisks, bet gan dogmatisks. Viņiem jāpierāda marksisma-ļeņinisma principu pareizums. Doktrina šeit ir pirmajā vietā. Faktu izvēlē un iztulkojumā vēsturniekam jābūt uzmanīgam, lai nenonāktu konfliktā ar politisko varu, kuŗas reālizētāji ir pavisam vāji vēsturnieki. Tāpēc, ko nevar pierādīt ar faktiem, to var samelot, un šiem meliem pieder valsts varas sankcija.

Lai pierādītu, ka Padomju Latvijas vēsturnieki tiešām turas pie viņiem nospraustās „ģenerāllīnijas", tad Marksa-Engelsa savu laiku pārdzīvojušās gudrības un Ļeņina-Staļina mulķības tiek citētas vietā un nevietā ar Svēto Rakstu autoritāti. Sīni nozīmē tvertā vēsture nav vis vēsture, bet gan valdošās politiskās varas apologētika. Moderna formā atgriezušies atpakaļ Viduslaiki.

Padomju vēsturniekiem vēsture ir vispārinājumu kopojums. Sīni vietā komūnistiskā historiografija saskrienas krūtīs ar visas pasaules atzītiem historiografijas principiem, ka vēsture nav vispārinājumu izvirzīšana, ar to nodarbojas pilnīgi patstāvīga disciplīna — socioloģija; vēsture pēta īpatnības katrā faktā, katrā notikumā, katrā laikmetā. Tāpēc tā ir visciešāk saistīta ar tautu, un kā tādai tai jābūt brīvai no katras ideoloģijas, it sevišķi no tādas, kas balstās uz durkļiem.

Nākošais tikpat svarīgs uzdevums Padomju Latvijas vēsturniekiem ir pierādīt, ka Latvijas vēsture nav nekas vairāk kā Krievijas vēstures piedēklis, vai, labāk sakot, viena maza nodaļa. Tāpēc Latvijas P.S.R. Zinātņu akadēmijas pazemīgie gariņi vietā un nevietā apgalvo, ka viss progresīvais nācis tikai no krieviem: kultūra — no krieviem, brīvība un laime arī no krieviem. Ja Padomju Latvijas vēsturnieki ar naidu var vērsties pret vācu „kultūrtrēgeriem", tad viņi ir aizmirsuši, ka šo pašu vārdu var pārtulkot arī krievisķi un piemērot kā titulu boļševikiem.

Saskaņā ar marksisma-ļeņinisma teoriju pirmā šķiru apspiešanas un ekspluatācijas forma ir verdzība, kas tālākā attīstības stadijā pārveidojās par feodālismu, pēc tam par kapitālismu un beidzot, „pārveidosies" par sociālismu-komūnismu. Lai pierādītu šīs tezes pareizumu, Padomju Latvijas vēsturniekiem ne vienu vien reizi jāpārmet kūlenis.

Vispirms, mums nav ziņu, ka senlatviešu ciltīs ir pāstāvējusi verdzība. Darba, kā augstākā tikuma, slavinājums tautas dziesmās liek domāt, ka verdzības nav bijis. Arī chronikas nerunā par verdzības sistēmu, kā pamatu senlatviešu saimnieciskajā dzīvē. Raksturīgi arī, ka Padomju Latvijas vēsturnieki nespēj sniegt nekādus pierādījumus par verdzības pastāvēšanu, viņi tikai apgalvo, ka tāda ir bijusi. Vēsturē apgalvojumiem bez pierādījumiem nav jēgas. Otrs raksturīgs fakts, ka Padomju Latvijas vēsturnieki senvēstures apcerējumā nedod tautas dziesmu analizi. Latviešu tautas dziesmu garu marksisma-ļeņinisma teorijā tomēr nav varējuši iepīt pat pakalpīgie Latvijas P.S.R. Zinātņu akadēmijas ampelmaņi.

Otra vieta, kur marksisma-ļeņinisma teoriju nevar piemērot, vērtējot latviešu tautas saimnieciskās dzīves attīstību, ir tieši feodālisma laikmets. Lai pakalpotu boļševiku dogmai, Padomju Latvijas vēsturnieki sabāž vācu baronus un latviešu zemniekus vienā maisā. Tas, ka feodālā iekārta latviešu tautai bija uzspiesta no ārpuses un ka šinī vietā tā slēpjas visbūtiskākā īpatnība latviešu tautas saimnieciskās dzīves attīstībā, Padomju Latvijas vēsturniekus nemaz neinteresē. Viņi redz tikai dogmu. Viņi runā par šķirām un to cīņu, bet neredz cīņu starp tautībām, kas kulminēja zemnieku revolūcijā 1905. gadā.

Pavisam smieklīgi ir Pad. Latvijas vēsturnieku centieni pierādīt, ka latviešu tauta savu kultūru ir saņēmusi no krieviem. Tāpēc par katolicismu, par latiņu civilizācijas ietekmi, par baznīcas likumiem, par renesansi, par humānismu, par reformāciju, par pretreformāciju, par apgaismību viņi nemaz nerunā. Šie Rietumeiropas civilizācijas stūrakmeņi, kas visās savās variācijās atbalsojās arī Latvijā, Pad. Latvijas vēsturniekiem nemaz neeksistē. Tas katrā ziņā kaitētu viņu centieniem pierādīt, ka visa kultūra ir nākusi no krieviem.

Šķirstot Padomju Latvijas vēstures lapaspuses, ar izbrīnu lasām, ka zviedru laiki bijuši latviešu tautas izlaupīšanas laiki; ka latviešu tauta saņēmusi Jāni Briesmīgo un vēlāk Šeremetjevu ar gavilēm kā atbrīvotājus; ka Rīgas latviešu biedrība nodarbojusies ar spiegošanu cara ochrankai par labu, ka R. Blaumanis bijis budžu un kulaku atmaskotājs u. t. t.

Vienā ziņā Pad. Latvijas vēsturnieki tomēr ir meistari. Dogmas vārdā viņi var skudināt vienu ideju un turpat blakus ar faktiem to atkal apgāzt.

Tā, piemēram, 19. g. s. otrā pusē un 20. g. s. sākumā saskaņā ar marksisma-ļeņinisma teoriju vajadzēja notikt, ka lauku kapitāls konsolidējas un pāriet monopolkapitālā stadijā. Ka tas tā notika, to arī citi gi apgalvo Pad. Latvijas vēsturnieki. Bet viņu minētās skaitļu tabulas rāda pavisam pretējo: ka ar māju iepirkšanu notika lauku kapitāla sadrumstalošanās, ka strauji pieauga zemes īpašnieku skaits u. t. t. Šādu pretrunu ir miljoniem. Pretrunu cēloņus Pad. Latvijas vēsturnieki nedrīkst meklēt, jo par katru ķecerību tie var dabūt lodi pakausī.

Aizvērot šo bezvērtīgo vēsturi, jāsaka, ka latviešu tautas kakla kungi ir uzstādījuši sev par mērķi iznīcināt vienu no raksturīgākajām mūsu tautas īpatnībām: individuālismu un ar to saistīto pašiniciātīvu. Individa vietā viņi cenšas nostādīt masu. Individa spējas un izraušanās uz augšu saimnieciskā dzīvē tiek nosodīta. Latviešu dzimtcilvēks, kas ar tulznotām rokām un vaiga sviedros nopirka sev zemes gabalu, vai pilsētnieks, kas sūrā darbā nostājās pats uz savām kājām un kas līdz šai pašai dienai ir simbols latviešu tautas centībai, komūnistu ideoloģijā ir pārvērsti par nicināmu un nosodāmu objektu. Viņu tituli ir budzis, kulaks, buržujs, ekspluatētājs, kapitālists, suns, neģēlis, bende u. t. t. Citādos vārdos Pad. Latvijas vēsturnieki viņus nesauc.

Beidzot vēl jāpiezīmē, ka šai Pad. Latvijas vēsturnieku agonijai nav saredzamas beigas. Padomju Savienībā doktrina ir nolēmusi asā pretrunā ar isteniem dzīves apstākļiem. Ražošanas spēku attīstība vairs neiet pa dogmas nosprausto ceļu. Šis fakts padara Padomju par visreakcionārāko valsti pasaulē un nabaga vēsturniekus — par klauniem, bez savas garīgās sejas un morāles.

Latgalietis.

Galvas sāpes un reumatisms –

ASPIRIN

TRADE MARK REG.

A PRODUCT OF BAYER

ĀTRI APTUR SĀPES!

Ja jūs mokāties ar galvas sāpēm, sasukstēšanos, neuralģiju, reumatismu un muskuļu sāpēm, iegaumējiet:

jūs nevarat dabūt nekā labāka, kaut vai par dubultīgu cenu!

100 tabl. 79 c 12 tabl. 29 c
48 tabl. 49 c 24 tabl. 19 c

BĪSKAPS J. RANCĀNS APCEĻO ASV AUSTRUMUS

Pēc četru nedēļu ilga ceļojuma pa ASV austrumu piekrastes centriem bīskaps Jāzeps Rancāns 28. augustā devās ar lidmašīnu atpakaļ uz savu dzīves vietu Grand-Rapidos. Bīskaps apmeklēja latviešu katoļu kopas Niagarā, Bafalo, Albānijā, Bostonā, Ņujorkā, Filadelfijā un citus mazākus centrus. Ņujorkā 72 gadus vecais bīskaps uzturējās pie sava brāļa dēla Onufrija Rancāna.

Sarunā ar mūsu līdzstrādnieku bīskaps teica: „Mans ceļojuma nolūks bija apmeklēt izkaisītos latviešu katoļu draudzes locekļus un stiprināt viņu ticību, lai tie varētu izturēt trimdas laiku un, kad laiks nāks, varētu atgriezties dzimtenē. **Mums ir tiesības atgriezties savā zemē. Vēstures soļi ir lēni, bet notikumi attīstās virzienā, kas dod cerības latviešu un citām apspiestām tautām. Mūsu nelaime ir tā, ka mēs pārāk lielu vērību piešķiram materiālām vērtībām un atstājam novārtā garīgās vērtības."**

Apmeklējot atsevišķas kopas, bīskaps noturēja dievkalpojumus, kuŗos aizlūdza par Rīgas archibīskapu Antoniju Springoviču, kas arvien vēl izpilda savu amatu Latvijā. 22. augustā pagāja 38 gadi kopš viņa iesvētīšanas par bīskapu, kas notika 1920. g. Aglonā. Toreiz Aglonā bija sapulcējušies ap 100.000 dievlūdzēju un bija ieradušies arī Latvijas valdības pārstāvji. Arhibīskaps Springoviņš tagad ir 82 gadi vecs.

ASV ir ap 4.000 latviešu katoļu, lielākās grupas ir Ņujorkā un Čikāgā. Bīskapa Rancāna padotībā darbojas 12 latviešu mācītāju ASV un 4 mācītāji Kanadā.

Savā ceļojuma laikā bīskaps tikās ar latviešu sabiedriskās dzīves vadītājiem un apspriedās arī ar savas Kristīgo zemnieku un katoļu partijas darbiniekiem. Katoļu aprindās ir neapmierinātība, ka Komitejā Latvijas brīvībai nav vairs neviena katoļu pārstāvja un izskan prasības restaurēt agrāko stāvokli. Apspriedēs pieminēja arī nesen mirušo partijas biedru A. Bojāru. Kad 1917. g. maijā Rēzeknē sanāca vēsturiskais kongress, kuŗā Latgale nolēma apvienoties ar pārējo Latviju, Bojārs, kā virsnieks ar savu vienību apsargāja kongresu, jo naidīgi spēki draudēja to izjaukt.

Bīskaps Rancāns saņēmis aicinājumu no ASV Kongresa atklāt ar aizlūgumu vienu no Kongresa sēdēm. Bīskaps izteicis vēlēšanos atklāt Kongresu vai nu 18. novembrī vai 14. jūnijā.

AMERIKAS BALSS BALTIJAS TAUTĀM

ASV Informācijas aģentūras vadītāja Allena paskaidrojumi

ASV Kongresa loceklis H. Skots no Pensilvēnijas bija pieprasījis tuvākus paskaidrojumus Informācijas aģentūras vadītājam G. Allenam attiecībā uz Amerikas Balss raidījumu samazināšanu uz Baltijas valstīm Allens savā atbildē paskaidro, ka, lai gan raidījumu skaits uz Baltijas valstīm samazināts, toties tos tagad noraida no spēcīgākām stacijām, kādēļ krieviem tos ir grūtāk traucēt.

Kad Allens pārņēmis Informācijas aģentūras vadību, viņš nopietni pētījis, kā raidījumus noorganizēt tā, lai tie dotu labākos rezultātus. Viņš esot nācis pie atziņas, ka labāk esot dot vienu programmu no spēcīgas raidstacijas, nekā dot vairākas programmas no vājām raidstacijām, kuŗas krievi var viegli traucēt.

Baltijas tautām līdz šim bija ik dienas **30 minūšu raidījums** no Vašingtonas un no Minchenes. Tagad ir viens 30 minūšu raidījums no Vašingtonas; to noraida vakarā (pēc Eiropas laika) un atkārto rītos. Agrāk abas programmas noradīja četras stacijas ar 220 kilovatu kopējās jaudas, bet tagad vienīgo programmu noraida 6 stacijas ar 385 kilovatu jaudas.

Allens savos paskaidrojumos pasvītro, ka ASV politika pret Baltijas valstīm nav mainījusies un viņš piešķirot šiem raidījumiem lielu nozīmi. Pārkārtojumu nolūks esot bijis vienīgi tas, lai panāktu radījumu labāku dzirdamību.

Kongresa loceklis Skots ir vairākkārt interesējies par Baltijas valstu jautājumu. Nākošās vēlēšanās viņš kandidēs uz vietu Senātā.

RIJAS ZĒNU ROTA

JAUNA JAUNATNES LUGA

Daugavas Vanagu apvienības Ņujorkas nodaļa izdevusi jaunatnes lugu Rijas zēnu rota, ko dramatizējis Evalds Šķipsna pēc tā paša nosaukuma Nikolaja Kalniņa jaunatnes romāna. Luga rakstīta klasiskajā traģēdiju veidā 5 cēlienos. Tajā darbojas 27 personāžas no kuŗām lielākā daļa ir zēni un meitenes.

Evalds Šķipsna šīja plaši pazīstams Latvijas brīvvalsts teātŗos, kur ļoti populāri bija viņa bērnu lugu dramatizējumi. Inidas Blaitonas „Pauks un Šmauks" dramatizējums pat piedzīvojis rekorda izrāžu skaitu. Dailes teātris veselas divas sezonas izrādīja Valža Staburaga bērnu dramatizējumu. Vai visas ievērojamākās Latvijas skatuves pārstaigājusi Šķipsnas oriģinālluga „Ciānas bērni". Trimdā 1957. gadā izrādīja Šķipsnas lugu „Gājiens tumsā".

Evalds Šķipsna, studēdams Rīgas Politechnikumā, apmeklējis Dubura dramātiskos kursus un rakstījis teātŗa kritikas Jaunajā Dienas lapā, kā arī Pēterpils krievu avīzēs.

Luga Rijas zēnu rota ir it kā romāna Rijas zēnu rota kvintesence. Lugas dramatizētājs pēc iespējas ir pieturējies pie visiem N. Kalniņa dialogiem, tos papildinot ar tiešā sarunā izteiktiem romāna autora dabas un notikumu aprakstiem.

Jaunā luga ir ļoti piemērota jaunatnes teātŗiem, kuŗu mums netrūkst gan pie latviešu skolām, gan draudzēm. Lugas temats ir ļoti patriotiski audzinošs, kā arī ar vēsturisku nozīmi. Jaunieši, šo lugu uzvedot, iepazīstas ar vienu no mūsu tautas baigākajiem piedzīvojumiem pirmajā bolševiku okupācijas gadā.

Zināmas grūtības gan sagādā lielais ainu skaits — 17, kur gandrīz katrai ir citas dekorācijas. Lugas dramatizētājam varētu pārmest, ka viņš nav padomājis par techniskajām grūtībām, izrādi sagatavojot. Lugas autors arī it kā baidījies atņemt N. Kalniņam dažas skaistas romāna rindas — slidotavas ainā lugā patiesībā nekas nenotiek, tēli neko jaunu nepasaka, un lugas darbība nerit uz priekšu. Šo ainu, izrādi sagatavojot, var pilnīgi svītrot. Lai gan luga, kā jau pieminēju, ir rakstīta klasiskās traģēdijas rāmjos, tomēr stils nav izturēts: nav nedz kāpinājuma, nedz arī lūzuma. Pēc manām domām, lugu izrādot, tā ir iedalāma 2 cēlienos, kas būtu vispareizākais mākslīgā lugas darbības lūzuma radīšanas veids. Melodrāmā, kas šī luga būtībā ir, pie tam ar tik lielu personāžu, nav iespējams atrast vienu varoni, kas lugas kāpinājumu iznestu uz saviem pleciem. Īstais varonis šai lugā ir vecā rija, jo tikai tā ir spējusi cauri gadu simteniem pretoties laika zobam. Pareizi būtu tādēļ dekorācijas ar veco riju izlietāt vairākos skatos, nekā to norādījis E. Šķipsna.

Pirms pēdējās ainas, kas ilgst nepilnas 6 minūtes, ir loti neizdevīgi mainīt dekorācijas. Aina mežā būtu jāpārceļ pie rijas. Kaujas skatam būtu arī jābūt lugas nobeigumā. Par vecās rijas pārcelšanu uz Brīvdabas mūzeju nevajadzētu pieminēt, jo tad jau iznāk, ka Rijas zēnu rota nav ar savu cīņu nekā nākusi — zēnu „galveno mītni" tomēr pārceļ . . . kā no mūsu dzimtenes esam „pārcelti" mēs... Auga atgriešanos mājās var savienot ar dialogu, kas gan nav N. Kalniņa oriģinālā, kurā izsakāmas domas, kā, piem.: „Krievi nu ir padzīti . . . vecā rija atkal brīva . . . bet vai vācieši būs labāki . . . vai krievi tomēr neatgriezīsies?" Un nobeigumā kādam tēlam likt mutē vārdus: „Lai nāk kādi laiki nākdami, vecā rija paliks, tā spītēs visiem vējiem, vai austrumu, vai rietumu, un Rijas zēnu rota spītēs tai līdz . . . "

Katrā ziņā varam būt pateicīgi Evaldam Šķipsnam par paveikto darbu mūsu jaunatnes nacionālās audzināšanas labā, kā arī Daugavas Vanagu apvienībai par drosmi, izdodot tik nepopulāras lietas kā lugas. Lugas eksemplāri pieprasāmi lugas autoram Evaldam Šķipsnam (skolām un draudzēm rabats), 53 Cedar Str., Babylon, N. Y., vai arī vietējām DV nodaļām un grāmatu galdos.

Alfreds Vilnis

Savienotas VALSTIS

ŅUJORKA

● Ņujorkas draudzes vasaras kolonijā sācies pēdējais, ceturtais periods, kuŗā piedalās 24 bērni. Iepriekšējā periodā bija 78 bērni. Bērnu skaita samazināšanās pēdējā periodā izskaidrojama ar to, ka tas iekrīt laikā, kad darbojas skautu un gaidu lielā nometne Bredfordā, N. H. Bērnu vasaras nometni vada māc. A. Ozols.

GRAND RAPIDI (MICH.

● Mikelis, Zelma un Vallija Andersoni no Indiānāpoles pārcēlušies uz dzīvi Grand Rapidos.

● LNC Grand Rapidu nodaļa 16. augustā agr. Pogas saimniecībā pie Loveles rīkoja zaļumu svētkus. Bija ap 70 apmeklētāju.

● D. Amatniece, pēc ilgākas ārstēšanās Bladžeta slimnīcā, tagad to atstājusi.

● Apgabala baznīcas jauniešu dienas nākošā gadā paredzēts sarīkot Grand Rapidos.

● Ārsts zobu slimībās - kapteinis Jānis Auziņš, kas beidzis pirmapmācības kursu ASV armijā, septembra sākumā dosies uz savu jauno dienesta vietu Stutgarti, Vācijā. Pašreiz viņš pavada atvaļinājumu pie saviem piederīgajiem Grand Rapidos.

● 23. augustā Immanuela baznīcā māc. Kr. Hermanis salaulāja Dāvi Poli un Valliju Andersoni no Indiānāpoles. Dziedāja Vija Stokmane, ērģeles spēlēja Eduards Grīnvalds no Hastingas. Kāzu viesības notika Latviešu biedrības telpās, kur bija pulcējušies ap 70 viesu gan no vietējās latviešu kolonijas, gan Indiānāpoles un citām pilsētām. Jaunais pāris saņēma daudz apsveikumu un balvu.

● Guntis Vedējs pavadīja 2 nedēļas Mc Coy armijas rezerves apmācības nometnē Viskonsinā.

● Jaunās pāaudzes šachists Latvis Celmiņš ieguvis „C" meistarnosaukumu Mičigenā un tagad pāriet „A" klasē. L. Celmiņam dota izdevība piedalīties arī amatieru meistarsacīkšu turnīrā Batle Krikā.

V. Z.

NEĻAUJ GALVAI ZEMĒ LIEKTIES...

VĒSTULE NO DZIMTENES

„Latvijas Amerikā" redakcija ieguvusi kādas tautietes, kas nesen no izsūtījuma atgriezusies Latvijā, vēstuli, kuŗā vienkāršā, bet dziļi pārdzīvotā tēlojumā stāsta par savām gaitām Archangeļskā. Saprotamu iemeslu dēļ vēstules autores īsto vārdu nevaram minēt, kādēļ lietojam viņas pašas izvēlēto pseudonīmu — Zemgaliete.

Redakcija

Nāca un aizgāja Jāņu diena bez prieka un sajūsmas, jo mūsu tauta vēl izklīdusi, un brūces asiņo dvēselē. Domās biju pie jums. Kad brīžiem sametās pārāk skumji, nāca prātā māmiņas teiktie vārdi: — Neļauj galvai zemē liekties — acs tad zvaigznes neredzēs! — Vakar biju kapsētā apkopt savējo kapus. Vai tu vari iedomāties, kad pēc 5 izsūtījumā pavaditajiem gadiem, pārnākot dzimtenē, aizgāju uz kapsētu meklēt savējos? Nevarēju aizmirst mirkli, kad nezāļu laukā ieraudzīju sadrupušo, nolūzušo mātes kapa krustu. Es nokritu nezālēs. un saltā zeme dzēra asaras . . . Liekas, mātes miļās rokas noņēma visu dzīves grūtumu.

Gribu še zemāk uzrakstīt dažas atmiņas par manas izsūtījumā pavadītās dzīves tumšajām dienām.

BĪSU KALNĀ

Beidzot mēs, tie „mazie ozieznieki" — celmus izlauzuši, purvus izbriduši tur, tālajos ziemeļos, dabūjām caurlaidi, lai varētu uz savu roku kļaiņot - strādāt pēc spējām un vakarā atgriezties mitnē. Es salīgu par kartupeļu sargu. Iedomājieties to laimi — augu dienu sēdēt kalnā pie ugunskura, ap kuŗu rudens vēji bārsta zeltainas lapas.

Tālumā aizvijas bezgalīgi kartupeļu lauki. Es zaušu no pelniem kartupeļus un ēdu, kad tie vairs negaršo, es raugos Archangelskas zilajās debesīs un peldu līdz sniegbaltām mākoņu laivām. Kad atmostos pie izdzisušā ugunskura, man kļūst ārkārtīgi skumji, un es gaudoju kā vilks. Izraudājusies es salasu siltos kartupeļus un nesu tos burkānu sargam. Viņš cienājas ar atnestiem kartupeļiem un stingri man nosaka: — Ej, un ņem burkānus, bet lai es neredzu, cik daudz tu paņem, un taisies ātri prom!—

Vakarā atnāk zagļu un huliganu brigāde rakt kartupeļus. Zagļi mani lūdz, lai es atnesu burkānus — tādu lūgumu nometnē nedrīkst atteikt. Prasu konvojam:

„Pilsoni konvoj, atļauj priekš zagļiem nozagt burkānus." Konvojs paskatās uz mani niknām acīm, bet nav uz muti kritis. Viņš atbild: „Tu vari uz savu atbildību darīt, ko gribi, es tavās lietās neiejaucos, es nekā nedzirdu, neredzu un nezinu."

Es saprotu, ka drīkstu iet. Es ņemu katram zaglim tris burkānus un dalīšanu uzticu politiķiem, bet skatos, ko šī dara — visus lielākos burkānus viņa laiž sev aiz stulmja zābakiem un zagļiem tik izdod pa vienam burkānam. Saproti nu, kas ir godīgāks — zaglis vai politiķis?

Atnāk meitene no bīšu kalna un aicina mani ciemos. Priekšnieks sviežot medu un teicis, lai pacienājot arī kartupeļu sargu. Paņemu padusē pašas veidotu lācēnu un vāzi un eju uz bīšu kalnu. Kad paveru smagos vārtus, sastingstu no neredzētā brīnuma — tādu ziemeļzemes ziedu krāšņumu es nebiju redzējusi! Tā bija skaistā bīšu pasaule! . . . Bitēm uzceltas divas mājas — ziemas un vasaras. Kas kopis un veidojis krāšņo puķu dārzu? Tādu skaistumu redzot, var tikai klusi raudāt. Dārzs pilns bišu stropiem un vasaras māja pilna krāšņu ziedu. Veņu medus mājas durvis un saku: „Pilsoni priekšniek, kur bites, tur arī lācis staigā."

PĒDĒJĀ GAITĀ

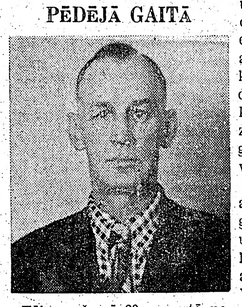

Tālu svešumā 20. augustā negaidīti mūžīgā mierā aizmiga kādreizējais dzimtenes druvu kopējs Jānis Aperāns. Nelaikā dzimis 1899. g. 13. janvārī, uzaudzis tēva mājās Birzu pag. Lielaizpurvos. Aperāns mācījies Jēkabpils tirdzniecības skolā, vēlāk turpinājis apsaimniekot dzimtās mājas, izveidojot tās par priekšzīmīgu saimniecību visā apkārtnē. Rosīgi piedalīties vietējā sabiedriskajā dzīvē, Aperāns ar savu laipnību un sirsnību iemantoja daudz draugu, kas viņu paturēs miļā pieminā. Nelaikis jo pazīstams bija Latvijas aizsargu saimē kā izcils sacīkšu šāvējs.

2 pasaules karš J. Aperānu ar ģimeni, kuŗā 3 bērni, noveda bēgļu gaitās Vācijā, no kurienes Aperānu ģimene 1950 gadā devās uz ASV. Mājas vietu viņi atrada Saider Folls pilsētā Aijovā, kur vadīja visu apkārtnes latviešu draudzes kopu. Dēls Jānis, kas iesaukts ASV armijā, pašreiz no Japānas ierasties uz tēva izvadīšanu. Otrs dēls Agris, atvalināts no armijas, turpina mācības Teachers kolledžā un ir pazīstams latviešu sportists. Meita Vija vēl mācās vidusskolā, bet ir jau laba pianiste, kas ar savu spēli kuplina latviešu dievkalpojumus Aijovas un kaimiņu valstīs. Kundzei un bērniem līdzi sēro visi tuvie un tālie draugi un pazinās. Izvadīšana, piedaloties māc. K. Ulmanim un amerikāņu draudzes mācītājam un lielam pulkam latviešu un amerikāņu draugu, notika 25. augustā vietējā Glenwood kapsētā.

Ed. Dobelis

PASKAIDROJUMS

LA 69. n-rā 3. lappaspusē publicētajā LNAK padomes vēlēšanu DV kandidātu sarakstā nav minēti E. Krūka un L. Lidums, kas arī apstiprināti par kandidātiem vēlēšanās.

Priekšnieks smejas un noliek lācēnu un vāzi uz galda un saka, lai dodot man medu, cik vien es varot apēst.

Marga — mana bēdu biedre — ieved mani savā istabiņā un ieņes man pilnu bļodu medus un krūzīti lietus ūdens — purva ūdeni nevarēja dzert — un saka: „Ēd medu un dzer klāt ūdeni, tad var vairāk ieēst."

Es ēdu kā izsalcis vilks. Es nejūtu garšas, bet apriju karoti pēc karotes, jo vairākus gadus nebiju medu ēdusi. Tā mani ēdināja pāris dienas, tad sāka aicināt, lai paliekot par sargu bīšu kalnā, jo Marga drīz ies brīvībā. Sāku domāt — bīšu māja kalna galā, apkārt purvi, meži, tālu no nometnes, klaiņā zagļi, huligani. Margai bija draugi — vīrieši, es esmu viena. Zagli nošaut nevarētu, nē. Saku: „Priekšniek, velti tērējat medu!" Drīz pēc tam invalidus pārcēla uz Astrachaņu un arī man vajadzēja doties līdz. Astrachaņas smilšu tuksnesī es daudzreiz rūgti raudāju un nožēloju, kādēļ es nepaliku par bīšu sargu ziedošajā Archangeļskā?

SĀPJU DRAUDZES LIELĀ PIEKTDIENA

Lietaina diena, liekas — purvs raud . . . tās ir purva asaras, jo gājputni aizlido. Tālajos mežos un purvos bija brīnumains skaistums — mežonīgs skaistums! Slid garām atmiņu virkne — biju krāsnkure trijās skaistās istabās. Manos logos mirdzēja saule un apkārt šalca lieli egļu meži. Kad saimnieks nāca mājās, es gāju projām aiz savām restēm. Augu dienu es biju viena. Es dziedāju un raudāju. Es klausījos, cik žēlabaini dzied vējš loga slēģos: Kad gāju uz strautu pēc ūdens, redzēju, kā plaukst purva pavasaris. Dziedāja krāces, pirmie ciruļi un gājputni mani sveicināja. Es nācu pa taciņu, saules zelta pieliusi. Viss plauka un ziedēja ap mani — saule, debess un sniegbaltie mākoņi.

Atnesu mālus un veidoju vāzes. Atnāca gleznotāja Luize — italiete, brīnumaina meitene, atnesa man krāsas un izkrāsoja manas veidotās vāzes. Luize milēja dzīvokļa saimnieku.

Mēbeles bija tikai vienā istabā, jo mēs bijām tālos purvos un mežos, kur izbeidzas jaunā dzelzceļa sliedes. Tukšajā zālē es sanesu skaistus bērza celmus, apkļāju tos krāsainiem puķu lakatiem, veidotiem no marles, uz celmiem satupināju lāčus un zaķus. Darba istabā uz diviem bērzu stumbriem ierikoju sev darba galdu, tur plauka manas puķu vāzes.

Bija Lielā Piektdiena. Abas ar Luizi dekorējām Lieldienas galdu. Es saplaucēju bērzu zarus un saliku vāzē. Veidoju no māla šķīvi, kaltēju uguni, un Luize apgleznoja to maigām krāsām. Vidū ozola lapas, lai būtu vienots spēks un maigums. Šķīvi pildījām mākslīgām olām.

Kad mēs visu tā bijām skaisti veidojušas, Luize teica: „Mēs nevaram tā aiziet, vai jūs nejūtat, ka telpā ienācis kas Liels un Varens?

Mēs nosligām ceļos. Mēs klusējām, tikai asaras lija kā pavasara lietus . . .

Tāda bija mana pasaule. Putniņi lidoja pie manis pēc maizes druscipām, un bērni nāca pēc lāčiem un zaķīšiem. Līdz ar pēdējo vāzi — „purva zieds" — atnāca negaidīta šķiršanās.

Kas aizgājis, tas nekad vairs neatnāks, cilvēks atgriežas, bet laiks nekad. Tāda sapnotāja es atnācu un aiziešu no šīs pasaules.

Zemgaliete.

CEĻA VĀRDI

Taisna cilvēka taka ir kā starojoša gaisma; tā spīd vairāk un vairāk skaistā dienā. **Vecā Derība**

☆

Kas savai zemei labi kalpo, tam nav vajadzīgi ievērojami senči. **Voltērs**

☆

Mēs varam dot padomus citiem, bet mēs nespējam iedvest uzvešanos. **La Rošfuko**

☆

Nekas nav tik dārgs un vērtīgs kā laiks. **Rablē**

Kas nav derīgs spietam, nav derīgs bitei. **Marks Aurēlijs**

MŪZIKAS SKOLA AR DIŽIEM PANĀKUMIEM

Darbs ar sekmēm Hamiltonā

Kopš 1955. gada Hamiltonā darbojas F. un L. Albertiņu mūzikas skola, kas atrodas 311 Barto St., E., (ērti sasniedzama ar King - Barton autobusu). Skola aizņem vairākas lielas telpas, kurās iekārtotas klavieru un akordeonu klases. Skolu vada Ludmila Albertiņa, bet klavieru klasi — pianiste Arija Freimane, dziedāšanas klasi — dziedātāja Alma Skudra - Kārkliņa un ģitaru un akordeona klasi — Ilona Rogelsone.

Skolotājiem jau atkal rokas pilnas darba, jo sākusies jaunu skolēnu reģistrēšana un veco pārreģistrēšana. Reģistrējas veci un jauni, kās nodomājuši mācīties šinī labi nostāditajā skolā, kuŗas oficiālais nosaukums ir Classic Conservatory of Music. Jau tagad skolā reģistrēti pāri par 250 skolēnu, un jaunu reģistrēšana vēl turpinās.

Tajā mācās 12 tautību piederīgie, arī neliela grupa latviešu. Skolai ir nodaļas Burlingtonā un Vaterdavnā, ar tiem pašiem mācības spēkiem.

Skolā mācības maksa mērena, saskaņota ar citām līdzīgām mācības iestādēm, un tā ir: 1 stunda grupā pa četriem akordeonu un ģitaru klasēs — $1.60, viena privātstunda (30 min.) $2.00, tāpat arī dziedāšanas klasē. Klavieru klasē viena stunda (30 min.) $1.50.

Pie skolas darbojas akordeona orķestri vecākiem un jaunākiem skolēniem. Katru gadu mācību noslēgumā notiek atklāti audzēkņu vakari. Pag. pavasarī Kivanis rīkotā mūzikas festivālā vairāki skolas audzēkņi ieguvuši godalgas un atzinības rakstus.

Pie skolas iekārtots mūzikas instrumentu veikals, ko vada Feliks Albertiņš. Pie viņa iespējams iegādāties visāda veida instrumentus, kā arī pēc katalogiem pasūtināt vislabākos un lētākos. F. Albertiņš sniedz arī padomus mūzikas instrumentu iegādes jautājumos; latviešiem speciālatlaide līdz pat 10%. Iespēcēji instrumentus, galvenokārt, akordeonus, var nomāt.

J. G.

F. un L. Albertiņu mūzikas skolas akordeonu klase. Vidū vadītāji.

EDGARA VOLLESA PĒDĀS

Georgs Simenons — mūsu laikmeta literātūras fainomens

Protams, vienmēr ir bijušas un būs pamatotas domstarpības par to, vai kriminālromāns atzīstams par literāru darbu vai ne, bet kriminālromānu rakstnieku Georgu Simenonu nevar neapbrīnot vismaz viņa gandrīz vienreizējo darba spēju dēļ. Savā mūžā 1903. gadā dzimušais rakstnieks ir uzrakstījis jau vairāk kā 400 romānu, kuŗi tulkoti vismaz 18 valodās. Katrā ziņā viņš arī pieskaitāms pie tiem dzīvajiem autoriem, kas ar savu spalvu vai rakstāmmašīnas klabināšanu ir sapelnījuši visvairāk naudas. Bez slavas Simenonam pieder vairākas greznas villas Vidusjūras piekrastē, apartamenti Parižē un, domājams, arī prāvāki konti bankās.

Kāds S. draugs viņam reiz jautājis, ko viņš daris vakarā? Uz to kriminālromānu rakstnieks atbildējis: „Vislabāk būtu šovakar uzrakstīt atkal kādu romānu . . . " Pārspīlēti, protams, bet savā jaunībā, kad Simenonu reiz mocījis kārtējais naudas trūkums, viņš tiešām 24 stundu laikā uzrakstījis pabiezu romānu...

G. Simenons cēlies no jauktas bretāņu un beļģu ģimenes. Ljēžas (Liege) jezuītu ģimnazijā bijis ļoti viduvējs skolnieks, kas vēlējies reiz kļūt par priesteri. Pēc pāragrās tēva nāves viņš spiests stāties aiz letes kādā grāmatu un antikvāriātu veikalā. Ar 17 gadiem S. kļūst laikraksta „Gazette de Liege" vietējo ziņu reportieris, jau toreiz ar Simenona vārdu sniedzot interesantus aprakstus par sabraukties gadījumiem, auto katastrofām, izkaušanos, pašnāvībām u. c. notikumiem,kas pievelk plašākas lasītāju aprindas. Apbrīnojams ir viņa ātrais reportiera ziņojumu rakstīšanas veids, un ar 18 gadiem Simenons saraksta savu pirmo romānu „Le Pont des Arches", kam pagadās arī izdevējs. Pirmie panākumi viņu spārno dotīes nevis uz Briseli, bet gan Parizi . . . Tur sākums ir grūts, līdz 1933. gadā viņš „atrod" savu nākošo romānu varoņu tipu — kriminālkomisāru Maigretu. Ar to sākās Simenona panākumi, un kad 2. pasaules kara laikā viņš spiests pazust uz ASV, arī tur viņam kā pazīstamam rakstniekam emigrācija nesagādā grūtības. Drīz Simenona kriminālromānus lasa ne tikai detektīvu stāstu cienītāji vien, bet arī daudzi citi, jo viņa darbos ir kaut kas no īstās literātūras. To nenoliedz daudzi nopietni kritiķi. Viņa grāmatas iznāk milzīgos metienos, romāni tiek filmēti un dramatizēti.

Sasniedzis slavu un ieguvis mantu, Simenons tomēr vēl turpina sarakstīt līdz četriem romāniem mēnesī, un tikai pēdējos gados viņa produkcija samazinājusies uz „tikai" pieciem līdz sešiem romāniem gadā. Zinātāji tomēr apgalvo, ka Simenons ne pie viena sava darba arī tagad nestrādājot ilgāk par 15 dienām . . . Lai gan viņš nekad neesot rakstījis iedvesmes „transā", darba laikā S. noslēdzoties no ārpasaules pilnīgi. Tas, ko viņš uzrakstījis, viņu pašu vairs neinteresējot. Apgalvo, ka S. esot pārlasījis tikai retu paša sarakstītu romānu. Dažus Simenona darbus tomēr pieskaita tā sauktajai lielajai literātūrai, un varbūt arī tādēļ viņš ir saņēmis daudzus tādus pagodinājumus, par kādiem parastie kriminālromānu rakstnieki neiedrošinās ne sapņot. Tā Simenons ir ievēlēts par Beļģijas karaliskās akadēmijas locekli un pirms diviem gadiem viņa vārds atradās arī Nobeļa prēmijas kandidātu sarakstā.

Jautāts, ko darītu, ja viņam piešķirtu Nobeļa prēmiju, S. atbildējis, ka viņš savu darbu varoņi — kriminālkomisāru Maigretu pauugstinātu virskomisāra pakāpē un rakstītu tādā pašā garā tālāk. Protams, Nobeļa prēmija viņam netika. Daži zīlē, ka prēmijas kandidātu sarakstos Simenona vārds parādīsoties nākošajā gadā, jo viņa vārds kļūst arvien populārāks. Nav nozīmes uzskaitīt kaut daļu no viņa darbiem, taču atzīmējams, ka Eiropā sevišķi slavens kļuvis viņa 1952. gadā sarakstītais romāns „Le Passager Clandestin", pēc kuŗa ir griezta arī populārā filma — Taiti naktis. Georgu Simenonu, sakarā ar viņa apbrīnojamām produkcijas spējām, atzīst par vienu no mūsu laikmeta rakstniecības fainomeniem.

Aks.

VIENS GALS IESPRŪDIS

Kāda 18 gadus veca austriete Gracā bija aizmirsusi mājās atslēgas, kādēļ nakti, majās atgriežoties, mēģinājusi vecāku dzīvoklī iekļūt caur kādu no aizrestotajiem pirmā stāva logiem. Mēģinājums beidzies nesekmīgi — un ne tas vien. Austriete, kura caur loga restēm bija izspraukusi galvu, plecus un rumpi, restes iesprūdusi ar gurnu apaļumu tik pamatīgi, ka nav varējusi tikt ne uz priekšu, nedz atpakaļ. Izsaukšanjiem ugunsdzēsējiem, lai mēģinātu atbrīvotu no nepatīkamā stāvokļa, loga restes vajadzējis pāržāģēt.

NEIZPRASTĀ UNGĀRU LABVĒLE

Tālredzīgā Austro - Ungārijas ķeizariene Elizabete

Mūsu dienās karaļi un karalienes ir tik reti, ka kļuvuši gandrīz par mūzeja priekšmetu. Viņu loma politikā ir kļuvusi nenozīmīga, bet vēl ne tik sen no viņu labās vai ļaunās gribas atkarājās tautu likteņi. Šinī sakarā gribētos atgādināt vienu kronēto personu, kam ir bijusi liela loma ungāru tautas dzīvē: Ungārijā līdz Otram pasaules karam ar godbijību minēja Austro - Ungārijas ķeizarienes Elizabetes vārdu.

Šī gada 10. septembrī paiet 60 gadu no Elizabetes traģiskās nāves. Rīgā daudzi jūsmoja par viņas tēlu dziesmuspēlē „Zisija" Dailes teātrī; Citi atcerēsies viņu kā priekšpēdējā Austro - Ungārijas ķeizara Franča-Jozefa II dzīvesbiedri un traģiskā nāvē mirušā erhercoga Rūdolfa māti.

Savā laikā par viņu klīda visfantastiskākās baumas: . . „Die seltsame Frau" — tā sauca viņu Vācijas un Šveices laikraksti.

Ir grūti atrast vēl otru valdnieci, kas būtu jutusies tik nelaimīga un nesaprasta kā viņa. Un tomēr viņai bija viss, ko varēja vēlēties jebkuŗa sieviete... Viņu dēvēja par skaistāko un elegantāko sievieti Eiropā; viņa apbūra visus ar savu šarmu; viņa bija vispusīgi apdāvināta — pat ar dzejnieces talantu, apbalvota ar retām spējām izjūst dabas un mākslas skaistumu. Viņas laulība ar Franci-Jozefu II bija milestības laulība: Francis - Jozefs centās piepildīt katru viņas vēlšanos, kaut arī viņa intereses un uzskati bija pavisam citādi.

Ir publicētas Elizabetes vēstules, dzejoļi, dažādi dokumenti par viņu; ir sarakstītas daudzas grāmatas, kas cenšas izdibināt viņas grūtsirdības cēloņus. — Daudzi cenšas izskaidrot to ar Vitelsbachu ģimenes īpašībām: Bavārijas Vitelsbachi gandrīz visi bija aistēti, dabas un mākslas entuziasti, bet arī savādnieki. Bet Elizabetes bērnībā un agrā jaunībā, ko viņa, kā Bavārijas princese, pavada vecāku mājas vienkāršajā, brīvajā atmosfairā pie skaistā Šternbergas ezera, viņa nav redzamās nekādas grūtsirdības pazīmes! . . .

NEPANESAMA GALMA ETIĶETE

Nelaimīgā kārtā šī ļoti jūtīgā, ar ārkārtīgu brīvības un aktivitātes dziņu apbalvotā sieviete, pēc apprecēšanās nokļūst Habsburgu galma stīvajā un intrigu pilnajā atmosfairā. Vīnes Hofburgā, ķeizaru pilī, viņa jūtas kā zelta būrī: katru viņas žestu šeit noteic pārspīlēti stingrā galma etiķete — un viņas vīra māte — varas kārā erhercogiene Sofija ar viņai tuvu stāvošām Austrijas aristokratijas ģimenēm.

Starp abām sievietēm drīz izceļas slepena cīņa. Erhercogiene Sofija baidās no Elizabetes ietekmes uz ķeizaru: viņa grib valdīt un izveidot Habsburgu monarchiju par centrālizētu, absolūtu valsti. Arī Elizabeti viņa grib pāraudzināt pēc sava prāta, uzraugot un kritizējot katru viņas soli, cenšoties atņemt Elizabetei pat katru ietekmi uz viņas bērnu, sevišķi kroņprinča Rūdolfa audzināšanu. Katru mirkli Elizabetei ir jābūt it kā uz skatuves, kaut gan neko viņa tā nenīst kā reprezentēšanos un rādīšanos atklātībā, diadēmas u. c. („Es esmu kā dārgs svešzemju dzīvnieks, ko apbrīno pūlis . . . nolemta ne dzīvot, bet rādīt sevi . . .") Bet Elizabete negrib būt galma lelle: viņa ir spilgta, savdabīga personība ar saviem īpatiem uzskatiem un gribu.

LABVĒLĪBA UNGĀRU TAUTAI

Tīri personiska rakstura pretešķībām drīz pievienojas arī politiskas nesaskaņas. Erhercogiene Sofija ir reakcionārās Austrijas simbols, naidīgi noskaņota pret ungāriem. Elizabete turpretim ir ļoti liberāla — saskaņā ar savu audzināšanu un pārliecību. Jau tēva mājā viņa ir drusku iepazinusies ar ungāru vēsturi un literātūru un ir jutusi simpatijas pret šo tautu un tās brīvības centieniem.

Savā cīņā ar erhercogieni Sofiju, kuŗa ir Vīnes galma centrs, Elizabete meklē sabiedrotos un atrod tos ungāros. Viņa kaislīgi jūsmo par visu, kas ir ungārisks: Elizabete nepazīst „zelta vidusceļa", bet tikai galējības; ja viņa kaut ko nolemj darīt, tad viņa to dara ar visu savu sirdi un dvēseli. Viņa izrauga par savām tuvākām galma dāmām ungārietes, un drīz vien viņu ar tām saista sirsnīga draudzība. Viņa mācās ungāru valodu, vēsturi un literātūru — un pec kāda laika runā ar bērniem tikai ungāriski. Viņa liek piegādāt sev dažādas aizliegtās politiska satura grāmatas (piemēram, pat ļoti radikālo, pravietisko brošūru „Der Zerfall Oestrreichs"). Viņa stājas sakaros ar ungāru nacionālistiem, Habsburgu dinastijas pretiniekiem, un daži no tiem kļūst par viņas intimiem draugiem, kā, piemēram, grāfs Andrassy, kuŗu, kā vienu no 1848. gada revolūcijas vadoņiem, Austrijas valdība bija pat aizmuguriski notiesājusi uz nāvi, bet pēc amnestijas viņš bija no ārzemēm atgriezies Ungārijā. Īsi sakot, šķietami apolitiskā Elizabete kļūst par politisku personību, kas klusi, bet neatlaidīgi iegūst arvien lielāku ietekmi uz Franci-Jozefu. Šīs ietekmes rezultāts ir, ka Franča Jozefa režīms kļūst liberālāks.

Elizabete panāk vairāku reakcionāru, antiungārisku augstāko ierēdņu atlaišanu un notiesāto ungāru amnestiju. Ne visiem ir zināms, ka 1867. g. izdotā duālistiskā konstitūcija (agrākās, 1861. g. centrālistiskās konstitūcijas vietā), kas piešķīra ungāriem līdztiesīgu ar Austrijas vāciešiem stāvokli Austro-Ungārijas valstī, ir stiprā mērā Elizabetes ietekmes rezultāts, jo viņa Francim - Jozefam uzstāda gandrīz pat ultimātu Ungārijas jautājumā. Viņa panāk arī ungāru nacionālista Andrassy iecelšanu par Ungārijas ministru prezidentu. Uz šo noteikto rīcību viņu pamudina ne tikai simpatijas pret ungāriem, bet arī politiski apsvērumi: apolitiskā Elizabete izrādās tālredzīgāka politiskā ziņā nekā Habsburgu monarchijas rūdītie politiķi. **Viņa redz, ka no dažādām tautībām salipinātai Austrijas monarchijai draud iziršana, jo visos tās stūros gruzd nemiers. Vienīgā iespēja saglabāt lielo valsti savam dēlam, pēc viņas domām, ir izlīgšanas ar spēcīgāko no neapmierinātajām tautām, t. i. ungāriem. Ar šīs konstitūcijas izdošanu tika novērsti jauni nemieri Ungārijā un tiem sekojošās represijas — jauni asiņu plūdi.**

Austra Augenberga

Turpinājumā: BĒGŠANA NO GALMA ŠAURĪBAS

Māņa Zuntaka viņete.

„Vai viņš zina, ka Mēs viņu varam izmest beigtu grāvī kā kraupainu suni?" — uzklieza Morics:

„Jūsu Gaišība to nedarīs. Jūsu Gaišība vēlas zināt, kas notika pilī."

„Kas palaida vaļu vecajam plānprātīm Meņšikovam? Kur ir Mūsu vēstuļu koferis? Un . . . " grāfs Morics brīdi kavējās, meklēdams īsto vārdu — „kā viņš zina . . . kas gulēja Mūsu gultā?"

„Jūsu Gaišība, es jau teicu: Kurzeme ir dīvaina zeme, un cilvēkiem te nav pienākumu. Es paļaujos uz Jūsu Gaišības žēlastību."

„Cik viņš grib?"

Bīriņš brīdi padomāja.

„Kurzemes muižnieka patenti."

„Cik tā maksā?"

„Kurzemes muižnieka gods ir pār mēru dārgs. Tas cilvēku atsvabina no pienākumiem pret visu un visiem. Un ar naudu vien to nopirkt nevar. Ar nākamo mēnešu uzticīgu kalpošanu Jūsu Gaišībai — varbūt. Piespiediet landrātus, Jūsu Gaišība."

„Lai viņš stāsta, kas notika pilī."

„Mūsu žēlīgā hercogiene ir pār mēru nelaimīga. Šonakt viņa bija izmisumā. Tad nāca Meņšikova hurāru stiķis. Bet Jūsu Gaišība jau bija drošībā. Un tad man uzdeva izgādāt no pils to jumpravu . . . "

„Cik viņa grib no manis?"

Atkal Bīriņš brīdi domāja.

„Varbūt es viņu precēšu."

„Aha" — Morics atviegloti nopūtās, pat iesmējās. „Es redzu jēgu muižnieka patentei . . . trés bien. Turpiniet, Bīriņ."

„Hercogiene nezina, kas viņa tāda. Nevēlas zināt. Es jumpravu izvedu no jūsu apartamentiem. Viņa . . . " Bīriņš sastomījās, ievilka dziļi elpu un pieb ilda:

„Viņa ir drošībā. Bet man bija kailam jāpeld pēc laivas, lai brīdinātu Jūsu Gaišību."

Un tā īsos vārdos Bīriņš pavēstīja galveno, ko grāfam Moricam vajadzēja zināt.

Pa to laiku kariete bija izripojusi no Jelgavas, aizlīgojusi līdzenumos pa mālainiem ceļiem.

Bet Bīriņš vēl nenorima runāt. Gluži neparasti izveicīgā kārtā viņš stāstīja par dažādo partiju viltībām un savstarpējo apkaļošanos, par Kurzemes muižniecības īsredzīgo, savtīgo rīcību. Diezi, kas viņiem deva drosmi un izmaņu visu to kodolīgos vārdos izlikt grāfam Moricam, svešzemju dēkainim, kam Kurzeme piekrita kā pūrs galmu intrigās, preču bu trikos līdz ar atraitni iegūstamīs.

Un grāfa Morica interese no šī stāsta atmodās. Viņš vairs nevaicāja, par cik Bīriņš nopērkams, neuzrunāja viņu trešā personā, nedraudēja viņu izmest grāvī kā kraupainu suni.

Grāfs Morics īstenībā bija pārsteigts, ka Kurzeme reiz no tiesas bijusi valsts; izbrīnā viņš vaicāja Bīriņam vienu jautājumu pēc otra, un uz visiem tiem Bīriņam bija atbildes. Tikai tagad Bīriņš atjēdza, cik pamatīga bijusi garlaicīgā Jagužinska skola valsts lietās — kaut pamācības un politiskās valodas bieži bija likušās kā sešdesmitgadnieka tukša pļāpība.

Ar rīta blāzmu grāfa Morica karavāna sasniedza Dobeli.

38.

Vēl pēc šiem ilgajiem gadiem hercogiene - atraitnē Anna Ivanovna Jelgavā bija un palika svešmiece. Kā svešā krastā no bojā gājuša kuģa izskalota, pamesta, svešu iedzimto dīvainām dzīves norisēm, nepieņemamām paražām pakārtota, no dzimtenes atgriezta ...

Vai tiešām Kurzeme, pati savs viducis, lielo tautu piederīgiem ir tik nesaprotama, nepieņemama un neiedzīvojama? Jeb vai tikai Annas Ivanovnas liktenis, īpašais, vienreizīgais liktenis tur bija vainīgs? Izskalota, pamesta, viņa arī no vientuļnieces izjūtām nespēja atbrīvoties; sākumā viņa uzticējās saviem atsūtītiem, pieliktiem krievu pilnvarniekiem un lietvežiem, viņas vietā visu saskari ar Kurzemes, mazās, atsevišķās valstības īpatnējo dzīvi, īpatnējo, sarežģīto stāvokli lielu valstu vidū, lielu interešu krustojumā — nokārtoja citi. Atsevišķi cilvēki. Un reti kad tie bija uzticami.

Kā Anna Ivanovna, cara Pēteŗa brāļa meita, bija nonākusi šādā stāvoklī?

Lūk, sācies tas viss bija toreiz, kad pēc Lielā kaŗa laimīgām beigām — caram Pēterim un Kurzemes muižniekiem laimīgām beigām — Pēterpilī bija ieradušies Kurzemes sūtņi, lai lūgtu Annas Ivanovnas roku jaunekļīgam Kurzemes hercogam Frīdricham Vilhelmam. Caram Pēterim tas bija pa prātam, jā, šīs precības viņš pats bija ierosinājis; un pūrā Annai Ivanovnai Krievijas patvaldnieks deva toreiz izcili lielu naudu, divi simti tūkstoš rubļu.

Cars bija noteicis, ka ar šo naudu jāizpērk Kurzemes hercogu iekļūtie īpašumi, lai tādā kārtā rastos paliekams un nemainīgs ienākumu avots. Ja nu gadījumā hercogiene paliktu atraitne un atpirktajiem īpašumiem pieteiktos visi eiti grūti apmierināmie mantinieki, Kurzemes rentes kambarim pienākums maksāt viņai četrdesmit tūkstoš rubļu gadā.

Jaunais hercogs Frīdrichs Vilhelms, tikko Vācijā izstudējis, bija ieradies Pēterpilī; nosvinēja ļoti lieliskas kāzas un pēc divi mēnešiem jaunais pāris bija devies ateceļā uz Kurzemi.

Ceļā jaunais vīrs saslima un nomira.

Un hercogiene Anna Ivanovna Jelgavā ieradās jau kā atraitne.

Viņas lielā pūra nauda Kurzemei nozīmēja to pašu, ko ārējais aizņēmums. Ar precībām cars Pēteris bija jau Kurzemi zelta lokā pieslēdzis Krievijai; tādu naudu kaŗā noplicinātā Kurzemes saimniecība atmaksāt nevarēja. Un kas lai būtu maksātāji, ja ķilu turētāji pašā Kurzemē ar lielu prieku ielaida cara Pēteŗa zeltu savos makos un atdeva muižas hercogienes valdīšanā?

Īpašumi varēja atplaukt un augļus nest tikai ilgā, lēnā kopšanā. Rūpīgā kopšanā. Ta, ka tās bija noticis lielkunga Jēkaba laikos, un arī tad visi ienākumi no hercoga muižām jeb domēnēm nāca graudā. Un šie ienākumi bija atkarīgi no visas pasaules uzpircēju cenām.

Un nekad Anna Ivanovna skaidri nezināja, varbūt arī nebūtu spējusi uzzināt, kas viņai Jelgavā rentes kambarī, kas nepareizi pārvērsts naudā.

Arī viņas pēdējais, zemas kārtas uzticības vīrs, sekretārs Bīriņš, kuŗam šinīs lietās viņa bija uzdevusi pareizi aplēst, vienkāršos vārdos izskaidrot tik sarežģītas lietas — ilgu laiku neguva jēgu par rentes kambaŗa ienākumu avotiem. Tikai tad, kad pacietīgā un uzticīgā dienestā viņš jau bija izdarījis pakalpojumus abām pusēm, kad viņa praktiskā rokasgrāmata pakalpoja galma māršalam un atviegloja attiecības ar rentes kambaŗa kancelejas vīriem —

— jaunajam Bīriņam, izcilam, saprātīgam saharniekam starp pili un rentes kambari, — sāka atvērties biezie rakstu folianti, muižu vāku grāmatas un pusgada aprēķinu listes. Tad viņa prāts un atmiņa ar joni piebira pilns sīkumu — jo Kurzemē no laika gala visas lietas bijušas sīki praktiskas, un neviens nav domājis par lielām kopsakarībām . . .

Varēja, piemēram, uzzināt, cik rudzu miltu ienācis no Slokenbekas, no Tukuma, Ozolmuižas, Smārdes dzirnavām. Cik saņemts miežu iesala, cik no tā izdots kā atlīdzība graudā mācītājiem, ārstiem, darbvežiem. Cik vēršu nosprāguši. Cik mucu sviesta nosūtīts uz Jelgavu, cik saņēmuši muižu pārziņi, arendātori. Kas noticis ar liniem, pakulām, cik franču sāls izlietāta reņģu sālīšanai; sieram, lopiem. Vajadzēja aprēķināt, cik pēc tirgus cenām vērtības trīsdesmit septiņām mucām darvas, kuŗas saņēma no Tukuma domēnēm. Milzīgi rēķini ar reņģu kāliem, no tā paša Tukuma. Pusgadā divi simti četrdesmit seši tūkstoši kālu svaigu reņģu, astoņdesmit trīs tūkstoši žāvētu. Slokas mācītājam maksāts ar astoņiem tūkstošiem svaigu reņģu kālu, četriem tūkstošiem žāvētu . . . un tā joprojām. Kā lai Bīriņš to visu jebkad izskaidrotu hercogienei — kur slēpās Kurzemes saimniecības jēga?

Sekretāram viņa šā vai tā pēdējā laikā bija sākusi pār mēru uztīcēties — arī torīt pēc lielās apjukuma nakts pēc šaudīšans starp Meņšikova un grāfa Morica pavadoņiem — viņa vairākkārt sūtīja pēc Bīriņa, bet sekretārs nekur nebija atrodams.

Anna Ivanovna no tiesas bija pavadījusi drausmīgu nakti. Jau pirms gaismiņas istabmeitas, galma dāmas redzēja viņu svētbilžu priekšā, ar visu savu miesas kupluma saļimušu, ar pieri grīdu skaŗot, zemojamies brīnumdaritāju un mocekļu priekšā. Userdno k tjebē pribegāju, skoromu pomoščņiku i moļitvennīku o dušē mojei . . .

Un viņa skaitīja topāriju svētajam Nikolajam un lūgšanas dzīvajiem, lūgšanas mirušajiem, lūgšanu Svētajai Jaunavai, svētā Sīrijas Efraima lūgšanu un ta joprojām.

Tad viņa gāja uz kapellu, un priesterim vajadzēja sākt lielo litāniju, par mieru no augšienes un mieru, kas glābj dvēseles. Un tā joprojām. Uz katru pantu Anna Ivanovna atbildēja izmisušā balsī: Kungs, apžēlojies. Un priesteris lūdza par rāmu laiku un zemes augļu izdošanos — un tā joprojām.

Bet miers Annai Ivanovnai nebija lemts. Pēc lūgšanām viņa atkal lika aicināt sekretāru Bīriņu, taču tas nekur nebija atrodams.

No kā nu lai sirsnīgi, vientiesīgi uzzina patiesību par nakts šaudīšanās iznākumu, par to, kā gan un kur varēja palikt atbildīgie vīri — Meņšikovs un grāfs Morics?

Tad pieteicās pils komandants, un Anna Ivanovna pavēlēja viņu ielaist.

Komandants ienāca steigšus; priekštelpā redzēja drūzmējamies sardzes vīrus un apjukušus pils kalpotājus.

Annu Ivanovnu uzreiz pārsteidza skurbi smagā vīna smarža, kas ar joni uzvirmoja telpā. Komandantu no galvas līdz kājām noskatījusi, hercogiene tomēr nevarēja teikt, ka viņš izskatītos piedzēris. Tikai apjucis. Un ar tādu sejas izteiksmi, it kā viņam āksta sarkanā tērpā, zvārguļiem nokārtam, vajadzēja iet svinīgā bēru procesijā . . .

Anna Ivanovna piegāja virsniekam tuvāk. Viņa smarža nemaz nenāca no viņa elpas, nē, cilvēks nemaz nespētu tādu dvingu izdvest, dvinga kāpa kaut kur no apakšas . . .

Komandanta apģērbs no jostas vietas uz leju bija smagi piemircis, zābaku atloku mežģīnes nokrāsojušās sarkanas, noļukušas kā kausligu gaiļu sekstes. Sarkanas lāses sūcās visgarām stulmiem, pilēja no zeltītiem piešiem.

Un nu arī Anna Ivanovna apjuka, komandanta stingrajā, drūmajā sejā ieskatījusies.

(Turpinājums sekos)

Jānis Cirulis

PIEKTAJĀ

NO ATMIŅU KRĀJUMA „M

VIII

Kad Students pārradās redakcijā, tad vienmēr ar prieku varēja noklausīties viņa veikli teiktos piedzīvojumu stāstus, jo viņš prata stāstīt.

Kādā nedienā, ar kaut ko neapmierināts, Students sabārās ar redakcijas sekretāru Feliksu Krusu un aizgāja pavisam. Sabijis pāris gadus par kontrolieri Rīgas tramvaju valdē, Kārlis beidzot uzcēlā mājiņu Araižu ezera krastā. Tās iesvētības ielūdza draugus uz „šnepēm", un tie slavēdamni ēda gardo cepeti, uzdzerdami medniekam un viņa būdai. Nelabs bija ciemiņu pārsteigums, kad namatēvs atzinās, ka pacienājis tos nevis ar gardo putnu, bet paša ķerto un sviestā cepto zaļo varžu ciskiņām! „Kaugurieŝu" autoram Kārlim Zariņam sametās nelabi, arī citi sāka žegoties, bet savu nelabumu nosļāpēja ar stipr ku malku. Tikai tad visi atģidās, ka vairs nav nekāds „šnepju" laiks, bet visīstākā varžu sezona. Zariņš bija dikti noskaities un gandrīz būtu Studentu piekāvis, ja pārējie neuzņemtu šo mielastu ar gardu humoru. Un garšoja patiešām pēc „šnepēm", jo nevienu tās nebija agrāk ēdis.

Vilies cilvēkos, ģimenes dzīvē un varbūt arī pats sevī, Students atlikušā mūža dienas nodzīvoja ļoti vientuļi sava ezera krastā. Rīgā iebrauca vienīgi sevišķos svētku gadījumos vai pēc grāmatām. Draugus viņš tomēr neaizmirsa un vācu okupācijas gados sūtīja tiem uz Rīgu, ja ne ko citu, tad paša audzēto un raudzēto lapu tabaku. To sevišķi slavēja Kārlis Zariņš, kam Students bija viens no vistuvākajiem cilvēkiem. Latvijas zeme Studentam bija pārāk dārga, lai to atstātu, un viņš palika tur par spīti visām varbūtībām. Esot miris.

Oļģerts Liepiņš „Latvja" saimē bija pats klusākais un nerunīgākais redaktors. Galda atvilktnē viņam vienmēr bija kaut kas meklējams un kārtojams ar tādu neatlaidību, ka bieži vien nesadzirdēja un nelikās ne zinis par apmeklētāja labdienu. Ja tuvumā negadījās redakcijas sekretārs, ciemiņš, brīdi pastāvējis, neziņā, paraustīja plecus un, ardievu nepateicis, aizgāja. Liepiņš toreiz bija jauns students, varbūt mazliet apreibis no redaktora goda. Un ir jau veca lieta, ka dižkareivis vienmēr grib būt briesmīgāks par pašu ģenerāli. Oļģertu tomēr nevarēja saukt par lepnu, iedomīgu vai nepiekļājīgu. Tāda smagnēja, mazliet stūraina bija viņa ieraba. Taču, kādas lietas valdzināts, Liepiņš atdzīvojās un atplauka, apliecinādams vērīgu

vērotāju, kas me
ļus pie visu māk
kokiem. „Latvi"
sabija un pārcēl
Brīdi", kur kā re
zes garā sita lasī
cijām. Vai tāds
arī šodien?

Uzpūties, lepns
literārās daļas
sēdēja arī Zanis
kādi nevarēja sa
Krusu. Ari pārēji
viņu šad tad pa
mis saviem pien
vās ar pamatīgu
dzīvu interesi.
tēvs teiktu, alla
stos un vienmēr
vērā nemamu.
viņa grāmata
zemnieku, Kārli
karības saulrietā
u. d. c., kas viņ
pietnu publicistu
tiskās vēstures p
nostrādāja „Lat
dus un aizgāja p
tēkas pārzini. V
ma valsts apgād
direktora posten
dus sabija sādā
bibliotēkā vācu
Nekā ļauna latvi
nenodarija, arī b
tūras un sabiedr
toru, cinīdamies
tu ar uzpūtīga
niem. Par to vi
rākus pārdomu
Gestapo cietumā

Īsu laiku par
vaditāju darboj
ņu gāzēm - Mercs,
visiem kārtīgiem
cilvēks ar vis
Krievijas revolū
latviešu strēlnie
stos amatos pie
jis Trocka miesa
čekas gūstā, izbē
Latvijā, sarakst
romānu par sa
miem un pārdz
vē daudz pieredz
dzīvot. Bohemie
lastības, viņš s
ar tādu kā slavi
tīs un tikpat s
sās izdarībās.
cēja kādai pēkš
jaušibai, kas vi
brīnumainas sa
lotosziedus ,aiz
rūpju pilno ik
piņš neapnicīs
Sarkanā Krust
vā mēneša bud
skaitija arī va
bet vienmēr rū
mēr visam par s
laimestam viņš
šādām cerībām
cēlās uz „Pē
plauka, apliecinādams vērīgu priekšā jau bij

GIRTS SALNAIS

ŠĪPO
ORCH

(160. turpinājums)

Tajā dienā ap launaglaiku, atgriezies fa
koju viņai, kā ezis ūdskai. Viņa bija kustīga.
un šaudīga — kā bezdelīga bērnu laikā. Te v
kūtīs, te staļļos, te kantorī, te putnu mājās, t
tavā, te siernīcā. Izlikos ļoti noilgojies pēc d
braucis pagalma vidū, mazgāju un spodrināj
zāla mazo „Jaguāru". Tā varēju redzēt viņu v
otrā vietā. Mazā Kēte atjoņo neseglotā zirgā
jiem aplokiem. Ar kādu slaucamo notikusi
Liliāna uz reiz sāk rīkoties. Kā futbola treneŗ
sacīkstēm. Aiztriec Kēti kaut kur pēc lopu p
Man jāizved viņas iemīļotākā ķēve. Pati aiz
pie tālruņa zvanīt veterinārārstam.

Ieejot stallī, mani apņēma tāds jocīgs k
Kā tukšā baznīcā. Steliņģi, atskaitot vienu, tu
nā pus neprātā, apkārtnes atmosfaira, šķita n
It kā piesātināta, tikai nojaušama, ne dzirda
guma. It kā aiz biezās mūŗa sienas zuzinātu
lieluma bite. Es neznu, kāpēc — nodrebināj
mīgā ķēve, paēdusi, mierīgi stāvēja savā dēļu
Uz grīdas izšķērdīgi izsvaidīts āboliņš. Steliņģ
ēnu vidū vietām izskatās kā palss, samudžinā
Neapzinīgi uzradās doma: tā tomēr mīkstā
nekā kaila grīda. Pēkšņi uzmācās šausmas, k
majā dienā jāaizbrauc. — Stāvu un nevaru
sevi kustēties. Galvā tikai viena neskaidra d
Viņa nevarēs sagaidīt. Viņa nāks pati.

Un tad tas ir klāt. Jūtu, viņa stāv uz stal
šņa. Mani kaut kas kūsā. Kluss jautājums ne
aizzūd manām ausīm. Es laikam saku, ka
manis baidās. Bet tad — nepārvaramā degs
skaidri pasaku:

ABVĒLE

ene Elizabete

lodu, vēsturi un literatūru — un pec kāda laika runā ar bērniem tikai ungāriski. Viņa liek piegādāt sev dažādas aizliegtās politiska satura grāmatas (piemēram, pat ļoti radikālo, pravietisko brošūru „Der Zerfall Oestrreichs"). Viņa stājas sakaros ar ungāru nacionālistiem, Habsburgu dinastijas pretiniekiem, un daži no tiem kļūst par viņas intīmiem draugiem, kā, piemēram, grāfs Andrassy, kuru, kā vienu no 1848. gada revolūcijas vadoņiem, Austrijas valdība bija pat aizmuguriski notiesājusi uz nāvi, bet pēc amnestijas viņš bija no ārzemēm atgriezies Ungārijā. Īsi sakot, šķietami apolitiskā Elizabete kļūst par politisku personību, kas klusi, bet neatlaidīgi iegūst arvien lielāku ietekmi uz Franci-Jozefu. Šīs ietekmes rezultāts ir, ka Franča Jozefa režīms kļūst liberālāks.

Elizabete panāk vairāku reakcionāru, antiungārisku augstāko ierēdņu atlaišanu un notiesāto ungāru amnestiju. Ne visiem ir zināms, ka 1867. g. izdotā dualistiskā konstitūcija (agrākās, 1861. g. centrālistiskās konstitūcijas vietā), kas piešķīra ungāriem līdztiesīgu ar Austrijas vāciešiem stāvokli Austro-Ungārijas valstī, ir stiprā mērā Elizabetes ietekmes rezultāts, jo viņa Francim-Jozefam uzstāda gandrīz pat ultimātu Ungārijas jautājumā. Viņa panāk arī ungāru nacionālista Andrassy iecelšanu par Ungārijas ministru prezidentu. Uz šo noteikto rīcību viņu pamudina ne tikai simpatijas pret ungāriem, bet arī politiski apsvērumi: apolitiskā Elizabete izrādās tālredzīgāka politiskā ziņā nekā Habsburgu monarchijas rūdītie politiķi. Viņa redz, ka no dažādām tautībām salipinātai Austrijas monarchijai draud iziršana, jo visos tās stūros gruzd nemiers. Vienīgā iespēja saglabāt lielo valsti savam dēlam, pēc viņas domām, ir izlīgšanas ar spēcīgāko no neapmierinātajām tautām, t. i. ungāriem. Ar šīs konstitūcijas izdošanu tika novērsti jauni nemieri Ungārijā un tiem sekojošās represijas — jauni asiņu plūdi.

Austra Augenberga

Turpinājumā: BĒGŠANA NO GALMA SAURIBAS

---

ris tūkstoši žāvētu. Slokas mācītoniem tūkstošiem svaigu reņģu iem žāvētu . . . un tā joprojām. jebkad izskaidrotu hercogienei es saimniecības jēga?

šā vai tā pēdējā laikā bija sākusi — arī torīt pēc lielās apjukuma starp Menšikova un grāfa Mo- viņa vairākkārt sūtīja pēc Biriņa, ebija atrodams.

no tiesas bija pavadījusi drausmīgaismiņas istabmeitas, galma dāetbilžu priekšā, ar visu savu mieu, ar pieri grīdu skarot, zemoja- un mocekļu priekšā. Userdno k romu pomošņiku i moļitvenni-

topārīju svētajam Nikolajam un īgšanas mirušajiem, Jūgšanu Svē- Sīrijas Efraima lūgšanu un tā

uz kapellu, un priesterim vajadzēpar mieru no augšienes un mie- s. Un tā joprojām. Uz katru panatbildēja izmisušā balsī: Kungs, eris lūdza par rāmu laiku un ze- — un tā joprojām. ai Ivanovnai nebija lemts. Pēc lika aicināt sekretāru Biriņu, ta- atrodams. rsnīgi, vientiesīgi uzzina patiesību iznākumu, par to, kā gan un kur gie viri — Menšikovs un grāfs Mo-

ēls komandants, un Anna Ivanovaist. nāca steigšus; priekštelpā redzēja es virus un apjukušus pils kalpo-

uzreiz pārsteidza skurbi smagā vīoni uzvirmoja telpā. Komandantu noskatījusi, hercogiene tomēr neš izskatītos piedzēris. Tikai apjuas izteiksmi, it kā viņam āksta sariem nokārtam, vajadzēja iet svinī-

a piegāja virsniekam tuvāk. Viņa ca no viņa elpas, nē, eilvēks nemaz izdvest, dvinga kāpa kaut kur no

pēgērbs no jostas vietas uz leju bija baku atloku mežģīnes nokrāsojušās kā kausligu gaiļu sekstes. Sarkagarām stulmiem, pilēja no zeltītiem

na Ivanovna apjuka, komandanta sejā ieskatījusies.

Turpinājums sekos)

Jānis Cīrulis

PIEKTAJĀ RINDĀ

NO ATMIŅU KRĀJUMA „MŪZIKANTA PIEZĪMES"

VIII

Kad Students pārradās redakcijā, tad vienmēr ar prieku varēja noklausīties viņa veikli teiktos piedzīvojumu stāstus, jo viņš prata stāstīt.

Kādā nedienā, ar kaut ko neapmierināts, Students sabārās ar redakcijas sekretāru Feliksu Krusu un aizgāja pavisam. Sabijis pāris gadus par kontrolieri Rīgas tramvaju valdē, Kārlis beidzot uzcēlā mājiņu Āraižu ezera krastā. Tās iesvētības ielūdza draugus uz „šnepēm", un tie slavēdamn ēda gardo cepeti, uzdzerdami medniekam un viņa būdai. Nelabs bija cieminu pārsteigums, kad namatēvs atzinās, ka pacienājis tos nevis ar gardo putnu, bet paša ķerto un sviestā cepto zaļo varžu ciskiņām! „Kauguriešu" autoram Kārlim Zariņam sametās nelabi, arī citi sāka žegoties, bet savu nelabumu noslāpēja ar stiprāku malku. Tikai tad visi atģidās, ka vairs nav nekāds „šnepju" laiks, bet visīstākā varžu sezona. Zariņš bija dikti noskaities un gandrīz būtu Studentu piekāvis, ja pārējie neuzņemtu šo mielastu ar gardu humoru. Un garšoja patiešām pēc „šnepēm", jo neviens tās nebija agrāk ēdis.

Vilies cilvēkos, ģimenes dzīvē un varbūt arī pats sevī, Students atlikušā mūža dienas nodzīvoja ļoti vientuļi sava ezera krastā. Rīgā iebrauca vienīgi sevišķos svētku gadījumos vai pēc grāmatām. Draugus viņš tomēr neaizmirsa un vācu okupācijas gados sūtīja tiem uz Rīgu, ja ne ko citu, tad paša audzēto un raudzēto lapu tabaku. To sevišķi slavēja Kārlis Zariņš, kam Students bija viens no vistuvākajiem cilvēkiem. Latvijas zeme Studentam bija pārāk dārga, lai to atstātu, un viņš palika tur par spīti visām varbūtībām. Esot miris.

Oļģerts Liepiņš „Latvja" saimē bija pats klusākais un nerunīgākais redaktors. Galda atvilktnē viņam vienmēr bija kaut kas meklējams un kārtojams ar tādu neatlaidību, ka bieži vien nesadzirdēja un nelikās ne zinis par apmeklētāja labdienu. Ja tuvumā negadījās redakcijas sekretārs, cieminš, brīdi pastāvējis, neziņā, paraustīja plecus un, ardievu nepateicis, aizgāja. Liepiņš toreiz bija jauns students, varbūt mazliet apreibis no redaktora goda. Un ir jau veca lieta, ka dižkareivis vienmēr sagrib būt briesmīgāks par pašu ģenerāli. Oļģertu tomēr nevarēja saukt par lepnu, iedomīgu vai nepieklājīgu. Tāda smagnēja, mazliet stūraina bija viņa iedaba. Taču, kādas lietas valdzināts, Liepiņš atdzīvojās un atcēlās uz „Pēdējo Brīdi", kur plauka, apliecinādams vērīgu vērotāju, kas meklē atžiņu augļus pie visu mākslu un zinātņu kokiem. „Latvī" Liepiņš ilgi nesabija un pārcēlās uz „Pēdējo Brīdi", kur kā redaktors šīs avizes garā sita lasītājus ar sensācijām. Vai tāds pats viņš nav arī šodien?

Uzpūties, lepns un nopietns literārās daļas vaditāja krēslā sēdēja arī Žanis Unāms un nekādi nevarēja satikt ar Feliksu Krusu. Arī pārējie red. darbinieki viņu šad tad panerroja, bet Žanis saviem pienākumiem nodevās ar pamatīgu nopietnību un dzīvu interesi. Viņš, kā Misiņtēvs teiktu, allaž meklēja rakstos un vienmēr atrada kaut ko vērā ņemamu. Tā vēlāk radās viņa grāmata par Frici Brivzemnieku, Kārli Ulmani, Neatkaribas saulrietā, Laiku atspulgā u. d. c., kas viņu parāda kā nopietnu publicistu un mūsu politiskās vēstures pētnieku. Unāms nostrādāja „Latvī" apm. 3 gadus un aizgāja par kādas bibliotēkas pārzini. Vēlāk viņš ieņēma valsts apgādā „Grāmatnieks" direktora posteni un dažus gadus sabija šādā amatā arī Valsts bibliotēkā vācu okupācijas laikā. Nekā jauna latviešu Dievam viņš nenodarīja, arī būdams par kultūras un sabiedrisko lietu direktoru, cinidamies par latviešu lietu ar uzpūtīgajiem goldfazāniem. Par to viņš pavadīja vairākus pārdomu pilnus mēnešus Gestapo cietumā . . .

Īsu laiku par literārās daļas vadītāju darbojās arī Kārlis Lapiņš - Mercs, pilnīgs pretstats visiem kārtīgiem pilsoņiem un cilvēks ar vismīkstāko sirdi. Krievijas revolūcijas laikā kā latviešu strēlnieks iekūlies augstos amatos pie boļševikiem, bijis Trocka miesas sargs, nonācis čekas gūstā, izbēdzis un, atkļuvis Latvijā, sarakstija veselu rindu romānu par saviem piedzīvojumiem un pārdzīvojumiem. Dzīvē daudz pieredzējis un mācījies, tomēr nebija iemācījies vienu — dzīvot. Bohemietis no Dieva žēlastības, viņš staigāja pa dzīvi ar tādu kā slavisku smeldzi krūtīs un tikpat slavisku žestu visās izdarībās. Viņš vienmēr tiecēja kādai pēkšņai laimei un nejaušībai, kas viņu izmetis kādas brīnumainas salas krastā, kur ēd lotosziedus ,aizmirst pagātni un rūpju pilno ikdienu. Tāpēc Lapiņš neapnicis piedalījās visās Sarkanā Krusta loterijās un sagrīb būt briesmīgāks par pašu vā mēneša budžetā vienmēr iegūt, bet vienmēr rūgti pievīlās. Tomēr visam par spīti ticību savam laimestam viņš nezaudēja. Ar šādām cerībām viņš vēlāk pārcēlās uz „Pēdējo Brīdi", kur viņš priekšā jau bija Oļģerts Liepiņš. 1940.g. rudenī Mercs visos krogos skaļi lamāja boļševikus un tīšu prātu izaicināja likteni, labi zinādams, cik tas būs nežēlīgs un baigs.

Šādu neziņas ceļu dažus mēnešus vēlāk aizgāja arī „Latvja" galvenais redaktors Arveds Bergs, viens no izcilākiem latviešu publicistiem un ievadniekiem, kuru cienīja arī viņa politiskie pretinieki. Tāpat nedalītu cieņu viņš saņēma arī no sava laikraksta darbiniekiem, pret kuriem vienmēr izturējās ar tikpat nevīltotu cieņu un uzticību. Bergam nepiemita nekā no uzpūtības, nekad un nekur satiksmē ar ļaudīm viņš netēloja „kungu". Pat savus rīkojumus mašīnrakstītājai vai redakcijas zēnam viņš prata pateikt tādā formā, kas izklausījās pēc laipna lūguma, nevis pavēles. Atceros gadījumu, kad redakcijas kurjērs bija norīkots zināmā stundā aiziet uz šefa dzīvokli pēc manuskripta. Īsi pirms noteiktā laika Bergs piezvanīja uz redakciju un lūdza pateikt zēnam, lai nāk stundu vēlāk, jo raksts vēl neesot gatavs. Arī daudz citos gadījumos saskatīju viņā īstu demokratu ar patiesa aristokrata manierēm. Ne velti sabiedrībā viņu dēvēja par džentlmeni, un tāds viņš arī bija šī vārda vislabākā nozīmē.

Arveds Bergs bija labos draugos arī ar mūziku. Jo bieži viņu varēja sastapt ne vien operā (reti pirmizrādēs), bet arī Hermaņa Kaupiņa rikotajos Rīgas simfoniskā orķestra koncertos Vērmanes dārzā vai Arkadijā. Viņa spriedumi par dzirdēto liecināja dziļu mūzikālo uztveri un labu gaumi.

Neņemos spriest un vērtēt Bergu kā politiķi. Viņa ievadus, tāpat kā daudzi, lasīju ar interesi, bet orientēties tai jucekligajā pasaulē, ko sauc par politiku, nekad neesmu īsti varējis, un nevaru vēl šodien. Drīzāk jau ar nožēlu esmu vērojis mūsu daudzo partiju knaduņu un kaņus. Taču vienu gan gribas sacīt — reālpolitiķis, veikalnieks un pašlabuma meklētājs Bergs nebija. Kādas Saeimas vēlēšanu laikā, kad Berga Nacionālai apvienībai bruka virsū gan kreisie, gan labie, pārmeta tai „niedrisma" un citas melnās briesmas, „Latvis" diendienā iespieda kādu Andrieva Niedras romānu. Tas gan nepatika dažiem redakcijas locekļiem, bet romānu bija neērti arī pārtraukt. Kā uz šīm lietām raudzījās pats Bergs, liecina mazs epizods „Latvja" kantorī, kuŗa liecinieks es biju.

(Turpinājums sekos)

Edvarts Tūters

VAKARS PIE SALACAS

Diena atkāpjas un ieslīd mežā,
Klusi palienot zem eglu zariem;
Nozūd gaisma, sakrīt rasa zālē,
Nesot veldzi labiem ziedu gariem.

Brauc pa upi palsas krēslas laivas,
Baltas miglas sievas izkāpj krastā,
Brien pār pļavu un pār dābollauku,
Kur reiz sasēju es sēku nastā.

Atnāk tumsa miksti rāmu gaitu,
Aizsedz apvāršņus un ceļus tālos,
Paņem putnu dziesmas savā klēpī,
Dzied tik sienāži vēl siena vālos.

Iznāk debeskalnā zvaigznes dažas
Lai nav sapņiem tumsā jāapmaldās.
Sēd uz rijas jumta mēness mirdzošs,
Acīs pilinādams miegu saldu.

Pēc tam klusums uzsāk savu dziesmu . . .
Zirgi bubina un gremo aitas.
Suns pa miegam dzenā zaķa pēdas.
Sirds kā pulkstens savus pukstus skaita.

Tāds bij vakars senos miera gados,
Kad pie Salacas es sapņus laidu.

GLEZNOTĀJS JĀNIS CĪRULIS — PIECDESMITGADNIEKS

PA PANĀKUMU CEĻU NO ZVIEDRIJAS UZ BOSTONU

Gleznotājs Jānis Cīrulis, kas pirms pāris gadiem no Zviedrijas ieradās Bostonā, īsā laikā paspējis sevi parādīt kā apdāvinātu un spilgtu mākslinieku. To sevišķi varēja vērot viņa gleznu izstādē pag. gadā J. Porieša mākslas salonā. Dzīvodams Zviedrijā, gleznotājs iemīlojies tās dabas krāšņumus ar zilganajiem kalniem, dziļajiem fjordiem un Lapzemes dzeltenajiem bērziem. Bet svešnieciības gadi

Gleznotājs Jānis Cīrulis ar dzīves biedri Martu.

su tautas ciešanas, ko viņš uz būris savā gleznu ciklā.

J. Cīrulis ir spilgts talants, kas ar lielu aizrautību arī Bostonā nodevies gleznošanai, dodams jaunus darbus, kuŗus drošī vien būs iespējams redzēt viņa nākamajā gleznu izstādē. Gluži dabiski, ka šī mākslinieka talantu novērtējusi latviešu sabiedrība — viena otra viņa gleznā jau grezno tautiešu mājas. Redzams, ka mākslinieks savā darbā nestāv uz vietas, bet, aizrautīgi strādādams, turpina jaunus meklējumus.

Jānis Cīrulis ir vēl pašos spēka gados: dzimis 9. septembrī 1908. gadā Limbažu Pulkās kā rentnieka dēls. Viņa māte ir laba audēja, liela grāmatu lasītāja un dziesmu mīlotāja, kas ietekmē mazo Jāni pievērsties visam daillam un latviskam.

Pēc pamatskolas beigšanas viņš iestājas Limbažu vidusskolā, kuŗā zīmēšanas skolotājs ir stiglicietis Ramlovs. Savās prasībās skolotājs ir stingrs, bet arī ļoti iedvesmo audzēkņus. Viņa ietekmē J. Cīrulis ar lielu aizrautību vaļas brīžos sāk nodoties zīmēšanai un gleznošanai. Tajā laikā Limbažos atradās mākslinieks Eduards Brencēns, kas tur biedrībai glezno dekorācijas. Māksliniekam vajadzīgi palīgi, un vidusskola, kā labāko zīmētāju, komandē pie viņa Jāni Ciruli. Tas arī ir likteņi. Kaudzīšu Mērnieku laiku slavenais illustrātors jauno palīgu prot iedvesmot arī latviskām dabas ainavām, skaistajām bērzu birzīm un zilajām, saules pieliet ajām debesīm. Panākumi ir tik lieli, ka, pēc vidusskolas beigšanas J. Cīrulis iestājas Latvijas Mākslas akadēmijā. Studiju gadi norit dekorātīvā meistardarbnīcā, ko vada profesors Jānis Kuga.

J. Cīrulis studijas beidz ar mākslinieka dekorātora gradu. Viņa diplomdarbs „Nepūtiet, auksti vēji" iegūst Rīgas pilsētas valde un novieto angļu ģimnazijas aulā. Obligātā karadienesta laikā 8. Daugavpils kājnieku pulka virsnieku klubā viņš glezno skatu no pulka vēstures. Strādā pie dekorāciju gleznošanas prof. J. Kugas vadībā gan Nacionālā operā, gan Nacionālā teātrī. Vairākas reizes studiju nolūkos apceļo Franciju, Itāliju un citu Eiropas zemju mākslas centrus. 2. pasaules karš mākslinieku noved Zviedrijā, no kurienes ieradās ASV. Šeit J. Cīrulis ar savu talantu īsā laikā ir pratis iekarot sev cienījamu stāvokli.

Jānis Porietis

DOSIMIES UZ LATVIEŠU MĀKSLAS IZSTĀDI HEGERSTAVNĀ

Filadelfijas latviešu mākslinieku kopas rīkoto mākslas izstādi Hēgerstavnā atklās svētdien, 7. septembrī. Kā uz turieni nokļūt? Mākslas cienītājiem Filadelfijas un Ņujorkas apkaimē ērti izmantot jauno Pensilvēnijas auto „skrejceļu" (Pa. Turnpike). Pa to jābrauc gaŗām Harisburgai līdz nogriezienam uz 11. ceļa (Carlisle). 11. ceļš ved tieši uz Hagerstavnu. Nogriežoties der uzmanīties, un sekot ceļa zīmju norādījumiem uz dienvidiem. Ceļš iet cauri nelielajai Čambersburgas pilsētiņai, kur kādai baznīcai tēlnieks V. Jansons pašreiz gatavo skici īpašai statujai, ko paredzēts novietot dievkalpojumu telpā. — Hāgerstavnas pievārtē ierīkots plašs lidlauks. Pabraucot lidlaukam gaŗām, cauri pilsētai jāturas pa Prospekta ielu. Tā ved tieši uz pilsētas parku, kur gleznaina ezera krastā atrodas mākslas izstādes vieta — Vašingtonas apgabala mākslas mūzejs.

Baltimori ar Hegerstavnu saista 40. ceļš, no kuŗa pilsētai cauri ved Baltimores iela, kuŗas galā atrodas mūzejs.

Braucējiem no Vašingtonas jāturas pa 240. ceļu līdz Frederikai, tālāk pa 40. ceļu tieši uz Hegerstavnu.

Tiem, kam atliek pietiekami laika, ieteicams apmeklēt Antietamas kaujas vietu, kur norisinājusies visasiņainākā vienas dienas kauja visās ASV. Kaujas laukā tai dienā palikuši 23.000 karavīru.

Izstāde ilgs no 7. līdz 30. septembrim, un tanī būs redzami šādu mākslinieku darbi:

Prof. Augusta Annusa, Jāņa Annusa, Kārļa Ansona, Aida Bērziņa, Laimona Egliša, Voldemāra Jansona, Edmunda Liepiņa, Leonīda Linauta, Kārļa Neiļa, Oskara Skuška, prof. Voldemāra Tones un Arnolda Treiberga.

Izdoti Sv. Akvinas Toma teksti

Vācijā iznākusi Jozefa Pipera sakārtota Toma lūgšanu grāmata (Thomas Brevier), kas sastādīta no Sv. Akvinas Toma tekstiem. Pirmā k opojuma daļa saucas „Kārtība un noslēpums", otra „Ērgļa acs". Dziļāku filozofisku un teoloģisku pārdomu cienītājiem šis izdevums ir īsta dārgumu krātuve.

MIRIS LEO BLECHS — IZCILAIS NACIONĀLĀS OPERAS DIRIĢENTS

Kādreizējais mūsu Nacionālās operas diriģents Leo Blechs miris Berlīnē 24. augustā 87 gadu vecumā. Viņš bija starptautiski pazīstams kā Berlīnes Valsts operas diriģents. Blechs kopā ar Klempereru un Kleiberu bija nostādījuši Berlīnes valsts operu uz augsta līmeņa. Kad Hitlers nāca pie varas, Klempereru, kā ebreju, atbrīvoja no amata, Kleibers atteicās. Lai gan Blechs arī bija ebrejs, Hitlers viņam atļāva vēl darboties, laikam tāpēc, ka viņu amatā bija iecēlis keizars Vilhelms II 1913. g. un arī tāpēc, ka Blechs bija ļoti populārs. Pēc dažām ziņām, vairāki Blecha dēli cīnījušies arī vācu armijā. Tomēr 1937. g. viņam bija jāaiziet pensijā kā „maksimālo vecumu sasniegušam."

Pēc tam Leo Blechs pārnāca uz Rīgu un darbojās par diriģentu Nacionālā operā līdz 1940. g. No Rīgas Blechs devās uz Stokholmu, kur kļuva diriģents karaliskā operā. 1949. g. viņš atgriezās Berlīnē. Viņš ir dzimis 1871 g. Achenē.

ĢIRTS SALNAIS

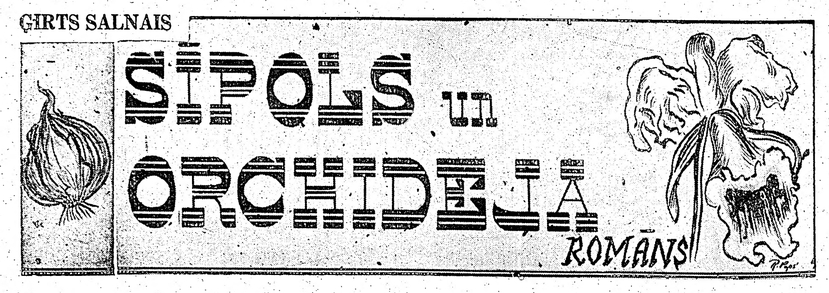

(160. turpinājums)

Tajā dienā ap launaglaiku, atgriezies farmā, sekoju viņai, kā ezis čūskai. Viņa bija kustīga. Darbīga un šaudīga — kā bezdelīga bērnu laikā. Te viņa bija kūtīs, te staļļos, te kantorī, te putnu mājās, te pienotavā, te siernīcā. Izlikos ļoti noilgojies pēc darba. Iebraucis pagalma vidū, mazgāju un spodrināju Metuzāla mazo „Jaguāru". Tā varēju redzēt viņu vienā vai otrā vietā. Mazā Kēte atjoņo neseglotā zirgā no tālajiem aplokiem. Ar kādu slaucamo notikusi nelaime. Liliāna uz reiz sāk rīkoties. Kā futbola treneris pirms sacīkstēm. Aiztriec Kēti kaut kur pēc lopu pārrauga. Man jāizved viņas iemīļotākā ķēve. Pati aizsteidzās pie tālruņa zvanīt veterinārārstam.

Ieejot stallī, mani apņēma tāds jocīgs klusums. Kā tukšā baznīcā. Steliņģi, atskaitot vienu, tukši. Manā pus neprātā, apkārtnes atmosfaira, šķita mistiska. It kā piesātināta, tikai nojaušama, ne dzirdama sanīguma. It kā aiz biezās mūŗa sienas zuzinātu milzīga lieluma bite. Es neznu, kāpēc — nodrebinājos. Tramīgā ķēve, paēdusi, mierīgi stāvēja savā dēļu sprostā. Uz grīdas izšķērdīgi izsvaidīts ābolinš. Steliņģa tumšo ēnu vidū vietām izskatās kā palss, samudžināts palags. Neapzinīgi uzradās doma: tā tomēr mīkstāka vieta nekā kaila grīda. Pēkšņi uzmācās šausmas, ka nākamajā dienā jāaizbrauc. — Stāvu un nevaru piespiest sevi kustēties. Galvā tikai viena neskaidra doma: — Viņa nevarēs sagaidīt. Viņa nāks pati.

Un tad tas ir klāt. Jūtu, viņa stāv uz staļļa sliekšņa. Manī kaut kas kūsā. Kluss jautājums nesaprasts aizzūd manām ausīm. Es laikam saku, ka ķēve no manis baidās. Bet tad — nepārvaramā degsmē — skaidri pasaku:

—Kas būtu ko baidīties? Viņa ir tikpat skaista kā jūs.

Cita būtu glaimota, vai izliktos saērcināta. Viņa pagāja man gaŗām, neteikusi ne vārda. Kaut būtu kliegusi vai lamājusies. Pat nepaskatījās.

Mierīgiem, stingriem pirkstiem pabužina ķēves skaustu. Dzīvnieks paliec atpakaļ galvu un ar pieri burza viņas plecu. Mēģina iebāzt purnu bikšu kabatā. Maigošanās mani tracina. Domas kā atspoles — šurp - turp - atpakaļ. Nez' kāpēc piesienas jaunajam nazim. Pārlieku to no aizmugures priekšējā bikšu kabatā. Rokas ikšķa mala nejauši pabružājas gar drošības adatu, ko no rīta iespraudu iztrūkušās pogas vietā. Galvā pašķirās kā priekškars. It kā būtu atvērušās naudas pilna seifa durvis. Mierīgi atsprūdu adatas smaili no nodrošinātāja. Iespriedis divus pirkstus adatas liekumā, atliecu to gandrīz taisnu. Acis nenolaidis, vēroju, kā Liliāna, atspiedusies pret siles malu, bāž ķēvei galvā iemauktus. Pavadas siksnas saceilpojušās. Viņa tās mēģina atrisināt, bet ķēve spiež galvu pret viņas krūtīm, draudzīgi tās burzīdama ar pieri. Man dzinkst ausīs bīšu zuzoņa. Stingriem soļiem ieeju steliņģī.

— Palīdzēt? — jautāju.

Viņa, darbodamās, neliekas par mani ne zinis. Es piespiežos dzīvnieka plecam, un kreisā roka īsi, asi iecērt adatas galu ķēves sānā, pie priekšējās kājas.

Dzīvnieks, kā aizdedzies, sviežas atpakaļ un sānis, bet, ķēdes turēts, iesitas šķērsām šaurajā telpā. Man nav nekas jādara. Zirga sānu grūsts, kritu uz priekšu, un Liliāna ir manās rokās.

Pieklupu viņai kā dēle. Viņa atjēdzās tikai tad, kad manas lūpas piespiedās viņas pārsteigumā pavērtai mutei. Mūsu zobi sadurdamies nosnakšķēja. Viņa liecās projām, bet velti. Un tad — negaidot — viņa palāvās. Manī kaut kas mežonīgi iegavilējās. Taču pamanījusies pagriezt galvu sānis, viņa piespieda ciši, cieši savus deniņus manējiem. Ausī skanēja satraukts čukstс:

— Nezaudējiet prātu! Taču ne te. Mūs samidīs...

Uz mirkli atlaidos. Mulķis, mulķis. Viņa bija ārā no manām rokām un steliņģa. Atdūros ar pieri redelēs, dūrēm — silē. Aiz manis raustās sabudinātā ķēve.

Liliāna stāv durvis. Virs viņas karājās vesels žuksnis jājamo pātagu. Tās te neviens nelietā. Viņa saka rāmi, bet auksti, rādīdama uz plauktu, kur ir segli:

— Vai jūs būtu tik laipns, Džordž, un iznestu ārā seglus? — Es klausu uz vārda. Pēc īsa brīsniņa viņa izved jau nomierināto lopu, kas, mani pamanījis, kniebj ausis pie galvas.

Ņemdama seglus, Liliāna ieskatījās manā sejā. Pati bāla un skaistāka kā jebkad. Melnās acis trauksmīgi zvīloja. — Noslaukiet virslūpu un sakārtojiet matus, — viņa īsi pavēlēja, un, viegli iešūpojusi seglus, uzsēdināja ķēves mugurā. Es slaucījos, kamēr viņa veikli sakabināja siksnas.

— Paturiet!— viņa iespieda man rokā pavadas, iegāja atpakaļ stallī un pēc brīsniņa iznāca ārā ar jājamo pātagu rokā. Sitamajam bija sidraba rokturis. Pātaga bija veca, sen nelietota. Laikam vēl no šī apgabala lopu zagļu laikiem. Mani pēkšņi sagrāba riebums. Toreiz lopu gani tās darināja no vērša fallusa. Liliāna nošvikstināja pilnā rokas sviedienā pāris reizes gaisā, paņēma no manis pavadas un iesēdās seglos. Ķēve mīņājās, bet, stingras rokas turēta, netika no vietas. Liliāna paskatījās uz leju gar lopa sāniem, tad manī.

— Iebāziet to siksnas galu tureklī, — viņa teica.

Es pieliecos tuvu viņas kājai. Neredzu nevienu vaļīgu siksnas galu. Pēkšņi manā acu priekšā, viņas pēda pašaujas atpakaļ, un zābaka papēdis sparīgi atsitas pret ķēves sānu. Tā ceļas lēcienam, bet tajā pašā mirklī gaisā kaut kas nošņāc, un šķērsus manai mugurai un pleciem pielīp un atraujas kā nokaitēta dzelzs.

Es laikam iebrēcos, bet zeme piešķida acīs. Grūdu tajās dūres. Kad sāku redzēt, taisnā ceļa pāri cūkaplokam auļoja jātniece. Man gaŗām gāja kāda lopu meita.

„Sēr, jums pušu mugura. Krekls asinīs," viņa laipni smaidīdama, aizrādīja.

Es nolīdu vienā no lielās mājas attālākajiem kaktiem, kā suņu kāzu dalībnieks, kam jāsalaiza rētas. Bet nu mana galva bija skaidra. Alku nežēligās atriebības. Ne tik daudz par sitienu. Bet kā viņai nebija kauna no divdesmit pātagām izvēlēties tieši to pātagu? Drīz zināju, ko darīt. Sameklēju mazo Kēti un, atvadīdamies, lūdzu, lai pasaka veecākiem, ka man sakarā ar iesaukšanu dienestā steidzami jābrauc projām no farmas. Iedams uz autobusu, izdevīgā vietā nogriezos no ceļa un pa krūmiem aizlavījos uz Dūņupes gravas malu. Tā ir Liliānas ikdienas paraža pavakarē izjāt vienai pašai gar krastmalas aplokiem, lai pārlūkotu lopus. Dažreiz viņa aizjāja tālu, atgriezdamās tikai pēc pāris stundām. Vairākas reizes jau biju viņai pasekojis, lai tikai pamielotu acis. Šoreiz biju gatavs skriet viņai pakaļ jūdzēm. Jaunais nazis man šķita degam kabatā. Skaidri redzēju, kā es to darīšu. Asmens izšaujas, un es saku:

„Es jūs mīlu. Saprotat? Un — tagad, vai nekad."

Man bija laime. Pirms saulrieta līdu pakaļ jātniecei, kas jāja soļiem gar gravas malu. Es — sviedros slapjš, bet neatlaidīgs sekoju viņai mošs un sparīgs, kamēr nonācam līdz kādai takai, kas gar gravas sāniem stiepās lejup uz upi. Pēkšņi izbeidzās krūmi. Viņa izjāja upes pludmalē. Piesēja pie niecīga koķeļa ķēvi un pati gāja uz priekšu, kur stāvas kraujas slāņu gali izriezās kā milzu vēders pāri ūdens līnijai. Laukuma klaidenums līdz klintij mani satrieca. Netiku uz priekšu, ja gribēju pielavīties slepeni. Bet nedabūju attapties, kad instinktīvi bija jāpieplok zemei. Klints ēnā sakustējās kāds cilvēks. Viņas solis atdzīvojās. Pabāzis degunu gar radzes malu, redzēju, ka vīrietis noliecās pār Liliānas roku. Šajā mirklī viņa auguma augšdaļa iegriezās saulē, un aiz pārsteiguma, aizmirsu slēpšanos. Tas bija mūsu ļļas rūpnieks, slimības atvaļinājumā no frontes atgriezies Maikls Tercijs Sapņotājs, slaveņs kauju lidotājs.

Mana pirmā doma bija skriet pēc Metuzāla. Idiotisms. Kad man tikt līdz farmai! Un greizsirdība un ziņkāre par laimi arī bija stiprāka par atriebības kāri. Ar Maiklu nevaru spēlēties — kad pagājušā gadā, strādādams vienā no viņa kantoriem, iegrābu drusku par dziļu kasē, tikai Maikla žēlsirdība mani izglāba no tiesas. Bet man bija jāredz pašam savām acīm šis varenais notikums. Man kaklā kāpa šņuksti. Galva pilna kā tvana.

(Turpinājums sekos)

M. Krone - Balduma

PADOMI NAMAMĀTĒM

DAŽĀDU AUGĻU IZMANTOŠANA VĪNIEM

ĀBOLU VĪNS

Ābolu vīna pagatavošanai uz 25 mārc. ābolu (vislabāk meža vai skābo ziemas vai rudens ābolu) ņem 7½ mārc. cukura. Ābolus sasmalcina augļu spiedē, vai arī sarīvē uz sakņu rives un izspiež sulu, karsē līdz 75 gr. C (167 gr. F), tad noliek, lai atdziest līdz 18 gr. C (95 gr. F), ielej balonā, kuram jābūt pilnam. 2½ mārc. cukura izkausē 1 litrā ābolu sulas, pielej to sulai, pieliek tīrkultūras raugu, noslēdz balonu ar korķi un raudzējamo cauruli un raudzē siltā vietā.

BUMBIEŖU VĪNS

Bumbieŗu vīna pagatavošanai uz 25 mārc. bumbieŗu sulas parasti ņem 6—7½ mārc. cukura, 15 gr. vīna skābes. Labāki vīni tomēr iznāk no bumbieŗu un ābolu sajaukuma.

ĶIRŠU VĪNS

Uz 10 litriem sulas ņem 4—5 litrus ūdens un 8 mārc. cukura. Garšīgi ķiršu vīni iznāk, ja ķiršu sulu sajauc ar melno un sarkano jāņogu sulu vienādos daudzumos. Mīnētam sulu maisījumam var pielikt nedaudz aveņu sulas.

SKĀBO ĶIRŠU VĪNS

Gatavus skābus ķiršus izspaida, izkāš caur linu drēbi un sulu iepilda muciņā. Uz litru sulas liek ¼ mārc. cukura. Muciņas spundes caurumu pārklāj ar linu drēbi un liek rūgt.

SKĀBU ĀBOLU UN MEDUS VĪNS

Uz 35 mārc. skābu ābolu ņem 3 mārc. laba medus un 4 litrus ūdens; to visu kopā uzvāra, liek atdzist un pieliek vīna raugu. Pēc 24 stundām pielej cukura kausējumu — uz 2½ mārc. cukura 1 litru ūdens un liek norūgt.

JĀŅOGU UN MEDUS VĪNS

40 minūšu vāra 3 litri ūdens ar 5 mārc. medus, putas nosmeļot. Tad atdzesē un pielej 1 litru jāņogu sulas, iepilda muciņā un noliek pagrabā. Pēc 14 dienām muciņu aiztaisa ar spundi.

Pēc 4—5 mēnešiem vīnu uzmanīgi nolaiž, nepiejaucot padibenes, un iepilda pudelēs.

AVEŅU VĪNS

Izlasītas avenes saspiež un pielej tik daudz ūdens, cik ņemts aveņu, un liek līdz nākošai dienai nostāvēties. Tad nolej šķidrumu, ogas vēl izspiež caur linu drēbi. Visu šķidrumu ielej muciņā un katru dienu reizi apmaisa. Kad rūgšana beigusies, uz 4 litriem ņem puslitra laba baltvīna. Tad muciņu aiztaisa ar spundi.

Pēc 3 mēnešiem iepilda pudelēs un var arī lietot.

ĒRKŠĶOGU VĪNS

Ērkšķogu vīna pagatavošanai jāņem gatavas ogas, bet ne pārgatavojušās. Uz 25 mārc. ērkšķogu ņem 14 litru ūdens un 18 mārc. cukura. Ērkšķogās ir daudz ekstraktvielu, un tāpēc iznāk ļoti garšīgs deserta vīns.

ZEMEŅU VĪNI

Laba zemeņu vīna pagatavošana pa lielākai daļai iespējama tikai tādā gadījumā, ja zemeņu ogu sulai piejauc balto jāņogu sulu. Zemeņu un jāņogu sulas samēri var būt šādi: Uz 10 litriem zemeņu sulas ņem 10 litru jāņogu sulas, bet ūdens piedeva var būt no 10—12 litriem. Mīnētai sulai un ūdens maisījumam pieliek 25 mārc. cukura.

DZERVEŅU VĪNS

Dzērveņu vīnam ņem 10 litrus dzērveņu sulas un to atšķaida ar 13 litriem ūdens, bet cukuru ņem 25 mārc. Lai labāki rūgtu, pieliek rauga tīrkultūru, 10 gr. salmiaku.

MELLEŅU VĪNS

Melleņu vīnu pagatavojot, ogu sulu nedrīkst par daudz atšķaidīt ar ūdeni, jo no pārāk lielas ūdens piedevas vīns ir negaršīgs. Parasti melleņu sulai pielej tik daudz ūdens, cik iegūst sulas, pirmoreiz izspiežot. Uz 10 litriem melleņu sulas ņem 1½ ltr. ūdens, 10 mārc. cukura, 5 gr. vīnakmens un rauga, 30 gr. salmiaka. Tā kā melleņu sula lāga nerūgst, tad lietojams vienīgi labs pārbaudīts tīrkultūras raugs.

MAISĪTU OGU GALDA VĪNS

Jāņogas un ērkšķogas pēc patikas sajauc ar nedaudz melno jāņogu. Labi izspiež un pārlej 2—3 reizes ar ūdeni, kamēr pilnīgi izskalojas. Uz 2½ mārc. augļu jāņem 2½ litra ūdens un 1¼ mārc. graudu cukura. Cukurs iepriekš jāizkausē karstā, bet ne verdošā ūdenī un jāpieliek pie augļu sulas. Šķidrumu noliek siltās telpās rūgšanai. Pēc pirmās rūgšanas beigām vīns jānolaiž un jānovieto pagrabā.

JĀŅOGU VĪNS

Uz 20 daļām pēc svara jāņogu ņem 4 daļas melleņu, 7 daļas cukura un tīrkultūras raugu.

Ogas nolasa no kātiņiem un izspiež, arī mellenes izlasa un izspiež. Iegūto sulu sajauc kopā. Tālāk rīkojas tāpat, kā ābolu vīnu raudzējot.

UPEŅU VĪNS

Uz 20 svara daļām upeņu ņem 5 daļas melleņu, 6 ltr. ūdens, 6 daļas cukura un tīrkultūras raugu.

Ogas saberž ogu presē un no tām izspiež sulu, atlikušām drabiņām uzlej vārošu ūdeni, vēl izspiež un iegūto šķidrumu salej kopā. Tad atšķaida ar ūdeni un tālāk rīkojas tāpat, kā pagatavojot ābolu vīnu.

GALDA VĪNS BEZ ŪDENS UN CUKURA

Šādu vidēji stipru un garšīgu vīnu pagatavo no ābolu, bumbieŗu, vai no dažādu augļu jauktas sulas, bez ūdens un cukura piedevām. Vīna daudzums un labums kā pie dabiskajiem ķekaru ogu vīniem ir atkarā no pārstrādāto augļu daudzuma un labuma.

SALDS DESERTA VĪNS

Kad vīns pilnīgi norūdzis un dzidrs, var to saldināt. Ja grib dabūt saldo deserta vai likiera vīnu. Ņem graudu cukuru un iesien nātnā drēbē. Tad vīnu ielej kādā traukā. Saini ar cukuru pakar virs vīna trauka tā, lai cukurs iegremdējas vīna augšējos slāņos. Tā tas stāv, līdz izkūst. Šādi likiera vai deserta vīni ir ļoti garšīgi.

Frank Vass BA
ADVOKĀTS — NOTĀRS
455 Spadina Ave., Apt., 403
College un Spadina ielas stūrī)
Tel. birojā — WA 2-6111
WA 2-6112, Toronto.

DĀVANA
DRAUGIEM - KANADIEŠIEM
Knuta Lesiņa
THE WINE OF ETERNITY
(stāsti)
University of Minnesota Press apgāds.
Gliti iesieta $4.25.
DV. GRAMATNICA,
123 Huron St., Toronto.

Abonentu ievērībai Zviedrijā
Turpmāk Latvijas Amerikā abonēšanas maksu lūdzam kārtot ar DV STOKHOLMAS NODAĻU, BOX 220, STOCKHOLM. LA apgāds

SAIŅI UZ PSRS UKRAINU, LIETUVU, BALTKRIEVIJU, LATVIJU, IGAUNIJU UN CITĀM ZEMĒM.
Pārliecinieties paši par mūsu firmas kārtīgu un rūpīgu apkalpošanu.
GENERAL PARCEL and TRAVEL Co., INC.
(LICENCĒJUSI PSRS),
135 WEST 14th ST., NEW YORK 11, N. Y., TEL.: CHelsea 3-2583
MŪSU NODAĻU ADRESES: 116 EAST 7th STREET, N. Y. C., Tel. YU 2-0380
332 Fillmore Ave., Buffalo 6, N. Y. Tel. MOhawk 2674.
900 LITERARY RD., CLEVELAND 13, OHIO. Tel.: TOwer 1-1461
132 FRANKLIN AVE., HARTFORD, Conn. CHapel 6-4724.
11339 JOS. CAMPAU, DETROIT 12, MICH. Tel. TOwnsend 9-3980
308 W. Fourth St., Boston 27, Mass. Tel. ANdrew 8-5040
632 W., GIRARD AVE., PHILADELPHIA 23, PA., Tel. WAlnut 5-8878
Visāda veida informācijas saņemšanai par sūtījumiem jūsu draugiem un piederīgajiem, kontaktējiet mūsu firmas jums tuvumā esošās nodaļas vadītājus, kas ir kompetenti un piekļājīgi; tie jums sniegs visu vajadzīgo informāciju.
Mūsu lielā un plašā firma ir apkalpojusi tūkstošiem klientu, pievēršot tiem vislielāko uzmanību.
100%-īga garantija tam, ka katrs sūtījums tiks piegādāts saņēmējam.
Pasūtinājumi tiek izpildīti 48 stundu laikā.
Pakas pienāk saņēmējiem 6—7 nedēļu laikā;
ja sūta pa gaisa pastu, 7—12 dienās sūtījums sasniedz saņēmēju.
Jūsu sainis tomēr nonāks pie saņēmēja ražas novākšanas laikā.
Mūsu noliktavās ir lielā izvēlē augstvērtīgi pārtikas produkti, kā sviests, tēja, kafija, taukvielas, rīsi, šķiņķi u. c. Tāpat arī manufaktūras preces: vilnas materiāli, mākslīgie zīdi, visāda veida ādas preces, kabatas lakati, apavi, pulkstenī u. c. par zemākām cenām.
Iegaumējiet, ka mēs speciālizējamies visādos veidos, kas attiecas uz paku sūtīšanu.

ST. LAWRENCE OIL

— TĪRA KUKURUZAS EĻĻA —
VIEGLI PLŪSTOŠS PRODUKTS!

ST. LAWRENCE OIL ir viegla un garšīga augu eļļa — tai nav nekādas piegaršas. Mājsaimniecībā ST. LAWRENCE eļļa ir labākā, kādu jūs vispār esat lietojuši. Kanadieši ar prieku šo eļļu lieto jau daudzus gadus.

SALĀTIEM

CEPŠANAI

BEZMAKSAS Iesūtāms pieprasījums BEZMAKSAS 36 lapaspušu „COOKING WITH CORN OIL" brošūriņas saņemšanai. Tajā ir ēdienu receptes, iespiestas angļu va. franču valodā. Pieprasījums adresējams THE ST. LAWRENCE STARCH COMPANY LIMITED Port Credit Ontario
ARĪ BISU MEDUS, SIRUPS — DURHAM STERĶELE — un IVORY STERĶELE VEĻAI (balta vai zila)

SOVCHOZU NESAIMNIECISKUMS

„. . . Šur tur pad. saimniecības vadošos amatos ir nekulturāli, morāliski neizturēti cilvēki . . . Katrā pad. saimniecībā tagad ir vismaz 3000 - 5000 ha . . . Kārsavas raj. pad. saimniecībā „Sala" vien pag. gadā **zaudējumi** sasniedz 2.735.000 rub . . . Visas 6 Dobeles raj. pad. saimniecības, kam mūsu republikā, jāatzīst, ir vislabvēlīgākie apstākļi, jau daudzus gadus strādā ar zaudējumiem . . ." („Pad. Latvijas komūnists" Nr. 6 — 58.).

„Padomju saimniecību nozīme lauksaimniecības ražošanā pēdējos gados mūsu rebublikā strauji pieaugusi. Ja 1955. g. sākumā Lauksaimniecības ministrijas sistēmā bija tikai 38 pad. saimniecības ar 121,8 tūkst. ha kopējo zemes platību, tad šogad to skaits palielinājies līdz 113 ar 721,8 tūkstošiem ha zemes . . . Lielākajā daļā saimniecību nolaistā stāvoklī ir laukkopība un **zemas visu laukkopības kultūru ražas . . . Darba ražīgums zems, jo strādnieki zīv materiāli ieinteresēti . . .** Strādnieki bieži mainās, tādēļ ka trūkst dzīvokļu . . . 2. ceturksnī vajadzēja no TSP saņemt 3,8 milj. ķieģeļu, bet saņēmām tikai 300.000 . . . Strādniekiem jāņes uz veikalu olas vai kādi citi lauksaimniecības produkti, lai iegādātos nepieciešamās rūpniecības preces. Dažos rajonos pat **noliedza pārdot strādniekiem cukuru** . . . Valsts plāna komisija, sadalot fondus, maz ievēro patērētāju atrašanās vietu. Auces rajona pad. saimniecībām jāsagatave nepieciešamie kokmateriāli Ērgļu, Ventspils un Aizputes rajonos . . . (P. Strautmanis, Lauksaimn. min. vietn., „Ciņa", 11. 6. 58.)

„. . . Pad. saimniecībā „Zālīte" bija jau vircas izlaistītājs, kas tika galā ar darbu, bet pēkšņi centrālizēto piegāžu veidā atsūtīja vēl vienu, kas gul, kā iesaldēts kapitāls . . . Pad. saimniecības saņem no republikas organizācijām veselu papīru plūsmu un katrā prasa steidzami atsūtīt kādas ziņas . . ." (K. Spogis, Baldones raj. lauksaimn. insp. pr-ks, „Sov. Latvija" 27. 6. 58.)

„Limbažu rajonā ir 9 padomju saimniecības, kuŗām nodots vairāk nekā puse zemes . . . Pērn tikai Viļķene, Limbaži un Vienmiekša darbojās rentabli . . ." („Sov. Latvija" 5. 6. 58.)

„Bauskas rajona kolchozi ražošanā pārsnieguši tā paša raj. pad. saimniecības, bet pēdējām būtu jābūt par priekšzīmi! . . . Vienā vietā caurkritušos direktorus pārceļ uz citu pad. saimniecību un viņiem pakaļ velkas „draugi un līdzcīnītāji". Mūsu saimniecību agrāk vadīja Konovalovs, ko atcēla par milzīgajiem zaudējumiem. Viņu pēc tam iecēla par „Lubezeres" direktoru un pērn tur bija 1½ milj rubļu zaudējumu . . ."

(E. Starikov, pad. saimniecības „Rundāle" direktors, „Sov. Latvija 1. 7. 58.)

Aiz DZELZS priekškara

OKUPĒTAJĀ LATVIJĀ

Daugavpils rajonā pērn martā ar LPSR ministru padomes lēmumu atpaliekošo kolchozu vietā nodibināja 3 pad. saimniecības: „Uzvara", „Stars" un Pēteŗa Stučkas v. n. . . ." („Sov. Latvija" 3. 7. 58.)

„Gluži nepārspējams **dokumentu viltošanā** ir pad. saimniecības **„Toce"** dir. Mocharevs, galvenais zootechniķis Brūce un ciltslietu zootechniķis Arklons. No 58 pārbaudītām apliecībām tikai 2 izrādījās pareizas. Visas pārējās viltotas, gan labojot dzimšanas datumus, gan mātes izslaukumus, nereti tos paaugstinot par 2000 līdz 2500 kg.. Nekrietnā kārtā viltots arī tauku saturs pienā. Tā, bullītim, ko iegādājies Krustpils rajona Raiņa v. n. kolchozs, mātes tauku procents paaugstināts no 3,8 uz 4,2%; tā 1. šķ. bullītis pārvērsts par izlases šķiru. Tādu gadījumu ir daudz. Ar ciltsdokumentu viltošanu šī padomju saimniecība tikai pēc 8 pārdošanas aktiem vien saņēmusi 60.253 rubļus vairāk nekā pienākas. Un tas notiek sugas lopu audzēšanas pad. saimniecībā, kuŗai ir jārāda priekšzīme šai svarīgajā darbā. Daži kolchozi, bet īpaši pad. saimniecība „Toce", plaši nodarbojas ar ciltsdokumentu viltošanu, lai slēptu savas audzēšanas kļūdas . . ." („Ciņa".)

„1956. g. ienesīgi strādāja tikai 7 padomju saimniecības. Bet visas republikas kopumā, tās sagādāja valstij vairāk kā 20 miljonu rubļu zaudējumu! . . . („Ciņa" 19. 1. 58.)

APBALVOŠANAS

Mūsu ziņās savā laikā bija atzīmēts, ka pad. saimniecība „Budeskalni" 1956. g. sagādājusi valstij (seno kapeņu izpostītāja Antona Broka vadībā) 400.000 rub. zaudējumu. — A. Broku jau š. g. 15. februārī apbalvoja ar „Goda zīmes" ordeni, bet jūlija beigās pad. saimniecību „Budeskalni" atzina par uzvarētāju republikas soc. sacensībā, tā paša Broka vadībā — esot daudz ražots. Tātad visas citas pad. saimniecības strādā vēl sliktāk!

Komj. CK 1. sekr. Ruskulis LKP CK plēnumā 6. 7. 58. teica:

„Vēl arvien mums nav pilnīgi izskausta dažu pad. saimniecību vaditāju formāla nostāja pret jauniešu vajadzībām. Piemēram, nav nodrošināti vajadzīgie darba apstākļi jauniešiem, kas strādā pad. saimniecībā „Budeskalni"

Jā, padomju iekārtā sekmes ražošanā sasniedzamas vienīgi necilvēcīgi ekspluatējot strādniekus.

„SPECI" SAŅEM ORDEŅUS

1951. g. pensionētajam agronomijas profesoram un bij. ZA prezidentas Paulam Lejiņam š. g. 26. februārī bija 75 gadu jubileja. Visa prese ievietoja viņa darbībai veltītus rakstus, gan noklusējot, ka bijis 1941. g. Višinska iecelts izglītības ministrs Latvijā. Kad Staļina varas pēdējos gados parādījās pavēles: „Ievest intensīvāku lopkopības sistēmu — lopu turēšanu kūtī" (PSKP 19. kongresa direktīvās lauksaimniecībai 8. pants) — prof. P. Lejiņš atklāti uzstājās pret šādu aplamību. Tagad padomju imperijā atzīst, ka viņam bijusi taisnība. Kā zināms, pēckara gados bija ordeņu inflācija: tāpat kā cara laikos tos piešķira par uzticīgu ilggadīgu dienestu. Piem., tautskolotājam par 25 gadiem — augstāko, Ļeņina ordeni. Profesoram P. Lejiņam ir tikai mazāk ievērojamie — darba sarkanā karoga ordeņi gan 3 gab.

Pēdējo, trešo viņš saņēma reizē ar seno kapeņu iznīcinātāju Broku, kad okupētajā Latvijā par „Lauksaimniecības attīstību, produktu sagādi u. t. t." piešķīra 120 varas viriem Ļeņina ordeni, starp tiem tādiem lauksaimniecības „speciālistiem", kā V. Lācis, J. Kalnbērziņš, Arvids Pelše, Kārlis Ozoliņš, Matīss Plūdons u. c.

Meliorācija neiespējama

„Kolchozā „Ērgļi" veic lielus meliorācijas darbus, izlieto lielus līdzekļus. Kamēr strādāja, lai apgūtu 20 ha, **no lietošanas izkrita 50 ha**, kas aizauga ar krūmiem. Tas nav vienīgais tāds gadījums Ērgļu MTS. Pērn nosusināti ar lielām pūlēm 126 ha agrāk pārpurvotu zemju, bet tanī pašā laikā 360 ha auglīgas zemes aizauga ar krūmiem. Krūmi kļūst par lauksaimniecības nelaimi, tie izplatās ar neparastu ātrumu. Tādas pazudušas zemēs Ērgļu rajonā ir 6.683 ha, tanī skaitā 3.395 ha aramzemes un 3288 ha ganību un pļavu. Ērgļu MTS zonā ierikoja 960 ha kultivēto zālāju, bet aizmirsa apstrādāt un tagad tie aizaug ar krūmiem. Sējumu platību un pļavu samazināšanās rezultātā kolchozos samazinājusies barības baze un lopu skaits Ērgļu rajonā šogad samazinājies par 173 galvām . . ." („Sovetskaja Latvija" 19. 11. 57.)

Okupantu propaganda bieži atkārto, cik „daudz" meliorēts. Taču labuma nekāda!

„Republikā apm. 3 milj. ha vai 72½% no visām lauksaimniecībā izmantojamām zemēm cieš pārmērīgā mitruma dēļ. Tai skaitā 1.340.000 ha nav gluži nekādas nosusināšanas tīkla. 730.000 ha platībā ir viecā nosusināšanas sistēma, kas nepieciešami jāuzlabo un radikāli jārekonstruē."

„Saskaņā ar PSKP CK un PSRS min padomes 1955. g. 1. dec. pieņemto lēmumu 6. piecgades laikā mūsu republikā jāveic meliorācijas darbi 954.000 ha platībā, no tiem 450.000 sīkās atklātās drenāžas un ne mazāk kā 350.000 ha slēgtās drenāžas. Turklāt jānodrošina ūdens ņēmējietaišu, kanāļu un ierīču kapitālremonts 154.000 ha platībā. — Piecgadē jānosusina arī meži 85.000 ha, 250.000 ha jāizcērt krūmi un jāsāk atkal izmantot 643.000 ha zemju, kas pašreiz pamestas novārtā. Visā pēckara laikā līdz 1956. g. slēgtā drenāža ierīkota tikai 12.500 ha . . . Ir 17 melior. mašīnu stacijas . . . (CK sekr. Bisenieks, „Ciņa".)

Latvijas Amerikā
Hamiltonā
abonēšanas maksu, sludinājumus un informāciju pieņem
JĀNIS GAILĪTIS,
79 SMITH AVE.,
Hamilton, Ont., tel. JA 8-8247

Gimenes budžeta draugs...

Penmans
KVALITĀTE, VISAI ĢIMENEI
PENMANA APAKŠVEĻA un AUDUMI preces vienmēr jums radījušas lielu prieku, ieskaitot cenu, ko maksājat par tām. Ir arī stils, ar ko iepriecināt katru ģimenes locekli, un svars, kas atbilst katrai prasībai, kā arī kvalitāte, kas vairojusi pircēju skaitu šajos 89 gados, kad ražojumi apmierinājuši pieprasītājus - kanadiešu ģimenes pēc apakšveļas un auduma precēm.
PENMANS LIMITED

Penmans
SIEVIEŠU KREKLI mazi, vidēji, lieli
Penmans
ELASTĪGI SIEVIEŠU CEĻGALU SILDĪTĀJI
Penmans
MEITEŅU KREKLI un BIKŠĪTES, 8—16-gadīgām
Penmans
MEITEŅU BIKŠĪTES un KREKLI 2—6-gadīgām
Penmans
APAKŠVEĻA ZĪDAIŅIEM, 3, 6, 9 mēn. vecumā, kā arī 1—2 g. v.

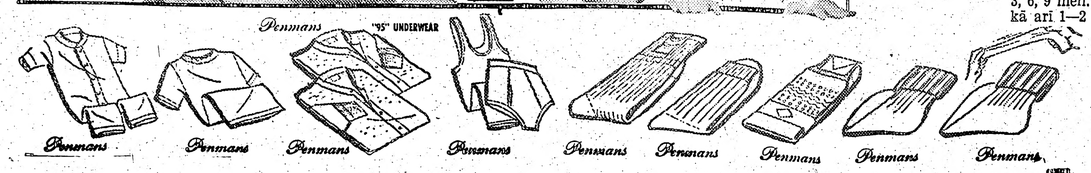

Viegla svara APAKŠVEĻA
T-veida „71" APAKŠVEĻA KREKLI
BIKŠĪTES un KREKLI
DARBA ZEĶES
SPORTA ZEĶES
ELASTĪGAS ZEĶES
BOBBY ZEĶES Elastīgās SPORTA ZEĶES

MAMBO — SAMBA — RUMBA

DEJU STUDI
175 College St. (pie M
Jūs iem
FOXTROTU — LĒ
PRIVĀ
Aukstā gaisa vēdināšana.

Jūsu VECIE draugi JAUNAJĀ zemē . . .
Wilson
SINCE 1875
CREAM SODA
GINGE
BEZMAKSAS PIEGĀDE jūsu pikniku, banketu un visu citu svinību vajadzībām.
ZVANIET TORONTO
WA 1-21
līdz 7 vaka
darbdienās
NEPIEGĀDĀJAM PRIVĀTĀS MĀJAS.

MANTA
jaunākās grāmatas
Brāļu Kaudzīšu MĒRNIEKU LAIKI
ar Ed. Brencēna ilustrācijām un P. ĒRMAŅA piezīmēm
Jauns šī mūsu literatūras pamatdarba izdevums nākais, kāds līdz šim iznācis. Divkrāsu iespiedurtrācijas iespiestas citā krāsā nekā teksts). Skaist 532 lp. Tikai
Rūdolfs Bangerskis MANA MŪŽA ATMIŅA
Mūsu lielā nelaika ģenerāļa atmiņas, sākot r dienām līdz latviešu strēlnieku laiku beigām. Šādas trīs daļas: No ganu zēna līdz virsniekam ra skolas līdz Kara akadēmijai, Pirmais pasaules latviešu strēlnieki. Tekstu papildina 11 kartes, s faksimiļi un 30 uzņēmumi. Grezns sējums. 40
Ies.: $4.80.
E. Turkina ANGLISKI-LATVISKA VĀRD
ar fonētisku izrunu, gramatiku, īpatnējiem izte un saīsinājumu paskaidrojumiem.
Tikko iznācis šis populārās vārdnīcas sengaidi nais izdevums. Vārdnīca aptver 30.000 vārdu tu un paskaidrojumus. Tā izdota ērtā samazinātā 1062 lp. Tikai iesi
DV GRĀMATNĪC
123 Huron St., Toronto, Ont., Can

Bijušā kara dalībniekiem atmiņu atsvaidzināša par izpārdošanas cenu
A. SIŅĶA Kurzemes cietoksnis (glīti iesieta)
" " " " I
DV GRĀMATNICA,
123 Huron St., Toronto Ont.

KLAUSIETIES
LATVIEŠU MŪZIKU
LATVIEŠU ZIŅ
LATVIEŠU FIRMU PAZIŅOJUM
LATVIEŠU RADIO RAIDĪJ
Otrdienu vakaros no pl. 8,30—9,00.
CHLO - RADIO RAID
VIĻŅA GAR
LONDON ST.

MAMBO — SAMBA — RUMBA — JIVE — CHA-CHA

DEJU STUDIJA H. SCHWANEBACH,
175 College St. (pie Mc Caul), tel. WA 1-4318, Toronto.
Jūs iemācāties ātri un lēti
FOXTROTU — LĒNO VALSI — VALSI — TANGO
PRIVĀTSTUNDAS
Auksta gaisa vēdināšana. Pieteikšanās un izziņa katrā laikā.

OPTIĶIS LUNSKY
470 COLLEGE ST., TORONTO
WA 1-3924

Dr. T. L. GRANOVSKY
ZOBĀRSTS — CHIRURGS
runā krieviski un vāciski
514 Dundas St., West
(Spadina stūrī)
Zvanīt EM 8-9033, Toronto.

59 Oakmount
Bloor - High Park rajonā
IZĪRĒJAMA
ISTABA AR PANSIJU.
Parkošanas iespējas.
Zvanīt RO 9-7615, Toronto.

Jūsu VECIE draugi
JAUNAJĀ zemē . . .
Wilson's
SINCE 1875
COCA ORANGE
CREAM SODA GINGER ALE
BEZMAKSAS PIEGĀDE jūsu pikniku, banketu un visu citu svinību vajadzībām.
WA 1-2151
līdz 7 vakarā darbdienās
ZVANIET TORONTO
NEPIEGĀDĀJAM PRIVĀTĀS MĀJĀS.

Pudiņu un cepumu pulveri tikai no
DR. OETKER

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS
VIETĒJIEM un TĀLBRAUCIENIEM
Tel. LE 4-1403

Meklē
ULDI LATTERU,
dz. 1926. g. 3. oktobrī,
Cēsīs.
Ja kāds ko zinātu, lūdz rakstīt
D. BĒRZIŅAM,
Rue d' Ecosse 87, Dieppe (S.M.)
FRANCE.

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC
55 Wellington W., (tuvu pie Bay St.), Toronto, Ont. EM 6-6451
Vecākais ceļojumu un notariāta birojas Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notariālu dokumentu, Kanadas pavalstniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietās. Runā krieviski, vāciski un latviski.

Dr. ROMAN PNIEWSKY
Ilggadīga prakse slimnīcās Vācijā, Polijā un Šveicē.
Speciālists iekšķīgās, sieviešu un veneriskās slimībās.
3537 PARK AVE., MONTREAL, P. Q., tel. VI 5-7623, Montreal.
Runā vāciski un krieviski. Pieņem no 8—9 vakarā.

IMANTA
jaunākās grāmatas
Brāļu Kaudzīšu
MĒRNIEKU LAIKI
ar Ed. Brencēna illustrācijām
un P. ĒRMAŅA piezīmēm
Jauns šī mūsu literātūras pamatdarba izdevums. Grezināts, kāds līdz šim iznācis. Divkrāsu iespiedums (illustrācijas iespiestas citā krāsā nekā teksts). Skaists sējums. 532 lp. Tikai ies.: $6.80.
Rūdolfs Bangerskis
MANA MŪŽA ATMIŅAS
Mūsu lielā nelaika ģenerāļa atmiņas, sākot no bērnu dienām līdz latviešu strēlnieku laiku beigām. Grāmatā šādas trīs daļas: No ganu zēna līdz virsniekam, No kara skolas līdz Kara akadēmijai, Pirmais pasaules karš un latviešu strēlnieki. Tekstu papildina 11 kartes, skices un faksimiļi un 30 uzņēmumi. Grezns sējums. 404 lp.
Ies.: $4.80.
E. Turkina
ANGLISKI-LATVISKA VĀRDNĪCA
ar fonētisku izrunu, gramatiku, īpatnējiem izteicieniem un saīsinājumu paskaidrojumiem.
Tikko iznācis šis populārās vārdnīcas sengaidītais jaunais izdevums. Vārdnīca aptver 30.000 vārdu tulkojumus un paskaidrojumus. Tā izdota ērtā samazinātā formātā. 1062 lp. Tikai iesieta: $3.90.
DV GRĀMATNĪCA
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada.

Bijušā kara dalībniekiem atmiņu atsvaidzināšanai par izpārdošanas cenu
A. SIŅĶA Kurzemes ciešoksnis (gliti iesieta) I $1,80
" " " " II $1,80
DV GRĀMATNICA,
123 Huron St., Toronto Ont.

KLAUSIETIES
LATVIEŠU MŪZIKU
LATVIEŠU ZIŅAS
LATVIEŠU FIRMU PAZIŅOJUMUS
LATVIEŠU RADIO RAIDĪJUMOS
Otrdienu vakaros no pl. 8,30—9,00.
CHLO - RADIO RAIDĪTĀJĀ
VIĻŅA GARUMS 680
LONDON ST. THOMAS

BAZNĪCAS ZIŅAS

DIEVKALPOJUMI ASV

ŅUJORKĀ

Latviešu ev. - lut. draudze, 564 Second St. Brooklyn 15, N. Y.
Vasaras dievkalpojumi: Betlemes baznīcā:

Iesvētes mācība sāksies septembra mēneša pirmā sestdienā, pl. 10 draudzes namā. Jauniesus lūdz pieteikties pie mācītājiem laikus.

Detroitā

Detroitas latviešu ev. - lut. Kristus dr. dievkalpojums svētdien, 7. septembrī, pl. 2 p.p. Sv. Marka b-cā (1045 E. Grand Blv.), prāv. A. Skrodelis. Dzimusi Anita Rita Zariņa, Edgara un Silvijas, dz. Punckura, m.

ČIKĀGĀ

Čikāgas latviešu ev. - lut. Ciānas draudzē, 5015 Wt. Ferdinand St.

Sākot ar septembra mēnesi dievkalpojumi draudzes baznīcā notiks katru svētdienu pl. 11,00.

7. septembrī, pl. 11 dievkalpojums, māc. Jānis Strautnieks. Pl. 10,30 bērnu svētki Bēmis parkā (uz rietumiem no Wolf. Rd., starp 31 Street un Ogden Ave.), māc. A. Rautenšilds.

Māc. G. Straumanis, 1144 N. Kedzie Ave., Chicago 51, Ill.

Dievkalpojumi Čikāgas ev. - lut. latviešu sv. Jāņa draudzes baznīcā — 1540 N. Spaulding Ave — notiek katru svētdienu, plkst. 3 p.p.

Māc. A. Sudārs, 1030 — 39 Ave, Bellwood, Ill.

Čikāgas latviešu ev. - lut. Miera draudzes dievkalpojumi katra mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 1 dienā lietuviešu baznīcā, 2225 W., Cermak Rd.

Māc. Pāvils Kirsons, Melvūdā, Ill., tel. FI 2-2420.

Sv. Pāvila ev. - lut. draudzes dievkalpojumi mēneša 2. un 4. svētdienā, plkst. 10,30 dienā Čikāgas luterāņu semināra baznīcā, 1644 So. 11th Ave.

MILVOKI

Milvoku latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi katru svētdienu. pl. 2,00 dienā Faith ev. - lut. baznīcā, 1000 S. Layton Bulv. Māc. J. Meisters. Svētdienas skola dievkalpojuma laikā, baznīcas sabiedriskajās telpās.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mītulis, 66 Gordon Ave., Port Arthur, Ont., tel. 4-0302.

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont. tel. OX 9-3331, Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī, Tel. WA 4-1563.

Svētdien, 7. septembrī, pl. 11.00 Kapu svētki Jorkas kapsētā, latviešu nodalījumā.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

7. septembrī, plkst. 11 no rīta Kapu svētki Latviešu kapu nodalījumā, York kapsētā.

14. septembrī, plkst. 3 pp. dievkalpojums un Svētdienas skolas darba atsākšana sv. Jāņa baznīcā (274 Concord Ave.).

21. septembrī, plkst 3 pp. dievkalpojums un Svētdienas skola Sv. Trīsvienības baznīcā. Spredikos teolog. students A. Kretulnieks.

28. septembrī, plkst. 3 pp. Garīgs koncerts sv. Jāņa baznīcā. Piedalās V. Ūbelīte un dubultkvartets „Kalvīs".

Māc. A. Trīcītis, 191 Ferris Rd., Toronto, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev.lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

HAMILTONĀ

Māc. E. Pavasars, 209 E. 38th St., Hamilton, Ont. Tel. Fulton 3-1182.

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, Sv. Trīsvienības baznīcā, 18 Victoria Ave., S. CE 2-2385.

Svētdien, 7. septembrī, plkst. 4 p.p. dievkalpojums.

Kristīta Velta Angela Vasariņa, Paula un Hermines meitiņa.

Hamiltonas baptistu baznīcā, Stanley Ave. un Locke ielas stūrī, telefons NO 2-7975.

Māc Fr. Ruperts, 729 Jessie Ave., Winnipeg 9, Manitoba. Tel. 42-5512. Vinipegas latviešu ev. - lut. sv. Krusta draudzē, Sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbrook ielu stūrī.

Māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Park Road, Ottawa, Ont. Tel. jumi katra mēneša pirmajā svētdienā.

Māc. Ed. Kerģis, 153 Bancroft Dr. Sudbury, Ont. Tel. OS 3-3284.

Sadherijā svētdien, 7. septembrī, plkst. 13,30 Sv. Jāņa baznīcā (232 Pine St.,) dievkalpojums.

Norsbejā, svētdien, 14. septembrī, plkst. 17 lut. baznīcā dievkalpojums.

Timminsā svētdien, 21. septembrī, plkst. 14 lut. baznīcā (Spruce St.) iesvētīšanas dievkalpojums ar Sv. Vakarēdienu.

Kristīti: Virdžinijtaunā — Viktorija Gerda Valtiņa, Arvida un Gerdas meita. Norandā — Indulis Mārtiņš Krūmiņš, Kārļa un Ādolfines dēls.

MONTREĀLA

Māc. V. Šēfers, 1571 Coolbrook Ave., Montreal, P. Q. Dievkalpojumi Presbiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī

14. septembrī, plkst. 2 p.p. dievkalpojums.

28. septembrī, plkst. 2 p.p. dievkalpojums.

Kornvallē, Ont., 6. septembrī, pl. 6 vak. svētvakara dievkalpojums, māc. V. Šēfers.

7. septembrī, plkst. 11 no rīta Tērvetē, draudzes lauku īpašumā, tiks atklāta jaunā dievkalpojumu brīvā dabā. Dievkalpojumu vadīs māc. V. Šēfers.

Montreālā kristīti: 30. augustā — 1) Poriete Silvija Anda, Frīdberta un Lilijas, dzim. Rasa, m.; Priede Richards, Arvida un Reginas, dzim. Juchnovičs, d.,; 3) Stirājs Arnolds Pēteris, Ojāra un Mirdzas, dzim. Vecpuisis, d.

Māc. Arturs Voitkus, 2384 Beaconsfield Ave., Apt. 12, Montreal, P.Q. Tālr. HU 9-3224. Dievkalpojumi Redeemer baznīcā, 285 Clarke Ave.

7. septembrī, plkst. 1,30 p. p. dievkalpojums. Spredikis: Kur pārējie deviņi?

14. septembrī, plkst. 1,30 p. p. Svētdienas skolas darba sākuma un jaunatnes dievkalpojums. Spredikis: Pie Kristus kājām.

ST. KATARĪNĒS

Māc. J. Praulinš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel. MU 5-5093.

TORONTO BAPTISTU DRAUDZES

dievkalpojumi notiek svētdienēs, pl. 3 p.p. un trešdien vakaros, pl. 8 — Walmer Road baznīcas telpās. Māc. R. Ekšteins.

TORONTO LATVIEŠU MISIONE

Latviešu misijas kārtējie dievkalpojumi Toronto notiek katru estdienu plkst. 8 vak., 14 Parkroad misijas namā (Bloor pazemes pieturas tuvumā). Katru svētdienu, plkst. 10,45 rītā garīgs radio raidījums — Brīdi ar Dievu, viļņu garums 1350 Ošavas raidītājs. Tel. AM 1-4218

VAJADZĪGS PĀRVALDNIEKS

Toronto Sv. Andreja baznīcai vajadzīgs apkalpotājs — nama pārvaldnieks. Pieteikties līdz 8. septembrim pie draudzes priekšnieka R. Rozes, tel. HO 3-8246, vai sv. Andreja baznīcā, tel.: — WA 4-1563.

Pudiņu un cepumu pulveri tikai no
DR. OETKER

Mūsu mazais mīlulītis
JĀNIS ALI STRUNKE
* 1956. gada 30. martā, pēkšņi aizgāja no mums 1958. g. 14. augustā. Mūžībā aizvadīts 23. aug. Stokholmas Meža kapsētas Ticības kapellā.
PIEDERĪGIE ZVIEDRIJĀ UN KANADĀ.

JĀNIS ALI STRUNKE
dzimis 1956. gada 30. martā,
aizgāja mūžībā 1958. gada 14. augustā.
Par latvju tautai atņemto dēlu skumst
S. K. RĪGA.

Mūsu draudzes locekle un Palīdzības fonda dalībniece
†
OLGA PAGASTS dz. Klints
traģiskā nāvē aizgāja Dieva mierā š. g. 24. augustā. Apbedīta Toronto Jorkas kapsētas latviešu nodalījumā 27. augustā.
1. EV. - LUT. DRAUDZES PALĪDZĪBAS FONDS

F. un L. ALBERTIŅU Mūzikas skola Hamiltonā
311 BARTON ST., E., tel. JA 7-8470.
(Classic Conservatory of Music)
KLAVIEŖU, DZIEDĀŠANAS, AKORDEONU un ĢITARU KLASES;
MĀCĪBAS GRUPĀS, ARĪ PRIVĀTI.
Mācības spēki:
L. Albertiņa, A. Freimane, I. Rogelsone un A. Skudra - Kārkliņa.
Visu mūzikas instrumentu pārstāvniecība, padomi instrumentu iegādē, speciāla atlaide latviešiem līdz 10%. Instrumentu iegāde uz nomaksu.
F. ALBERTIŅŠ

Izmantojiet labākās ceļošanas iespējas
ar SUPER Continental un Continental
Divi vilcieni arī ik dienas — austrumu un rietumu virzienos
MONTREAL ° OTTAWA ° TORONTO ° WINNIPEG
SASKATOON ° EDMONTON ° JASPER ° VANCOUVER
kā arī starptautiskā satiksmē ar Continental
Bezmaksas apkalpošanai ceļojot, paintieresējieties par t. s. CNR's „pre - planed"
MAPLE LEAF PACKAGE TOURS
Informācijai un vietu rezervēšanai griezieties ar Canadian National pārstāvi.
CANADIAN NATIONAL RAILWAYS
VIENĪGAIS DZELZCEĻŠ, KAS APKALPO VISAS DESMIT PROVINCES

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ

līdz ..... uz ..... mēnešiem ar šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss .....

Adrese: .....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ .....

..... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai (Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn. $8.50 par 6 mēn.; $16.00 par gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savas maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Līcī, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A.

INŽENIERU KONFERENCE . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

ļaudevies savākt ziņas par 501 ārzemēs studējošu vai studijas beigušu inženieri. Arī šeit lielāko skaitu, 245, dod ASV, no kuriem 101 studijas beidzis (76 ar BA gradu, bet 25 ar maģistra grādu), Vācijā 83, beiguši 81 (75 ar inženiera un 6 ar doktora gradu), Kanadā 73 — 41 beidzis (39 ar BA, 1 ar maģistra un 1 ar doktora gradu), Austrālijā 79 — 25 beiguši, Argentīnā un Beļģijā pa vienam. Pavisam 246 studenti un 255 beigušie. Šie dati nav gan pilnīgi un refedenta vērtējumā aptver tikai pusi inženierzinības studējošos. Vispār studējošā latviešu jaunatne tagad vairāk pievērsusies tehniskām zinībām un mazāk humanitārām, kas izskaidrojams ar mainīgajiem politiskiem apstākļiem un tiekšmi pēc labāk atalgota darba. No inženierzinātņu studējošiem visvairāk pievērsušies elektrotehnikai, mēchanikai, ķīmijai, fizikai, ģeoloģijai u. t. t. Apmēram 20% no latviešiem pēc pirmā grada iegūšanas studijas turpina, kamēr kanadieši tikai ap 10%.

Konferences dalībnieki A. Pērkona referātu uzņēma ļoti atzinīgi un lūdza viņu šo darbu turpināt, lai iegūtu pilnīgākas ziņas par jaunajiem inženieriem, un tos iesaistītu apvienības darbā.

Par tehniskās terminoloģijas vārdnīcas nepieciešamību vispusīgu referātu sniedza Dr. inž. E. Dravnieks, iepazīstinot arī ar savu projektu par šī darba veikšanu. Vārdnīca būtu sastādāma latviešu, angļu un vācu valodā, pie kam šo darbu varētu veikt 4—6 gados, piesaistot 70 līdz 80 līdzstrādniekus - speciālistus no visām inženierzinātņu nozarēm. Vārdnīcu vārētu sastādīt vai nu alfabētiskā kārtībā vai arī pieturoties pie atsevišķām nozarēm.

Sakarā ar to, ka pēdējā laikā tehnika strauji attīstījusies un līdz ar to radušies daudzi jauni termini, kuriem trūkst latvisko apzīmējumu, vārdnīcai būtu liela nozīme kā vecajai, tā arī jaunajai inženieru un tehnisko darbinieku paaudzei. Ar šādu darbu būtu pakalpots arī vispārējiem latviešu nacionāliem centieniem, jo pašreiz Latvijā izdotajās vārdnīcās manāma komūnistiskā ietekme. Konferences dalībnieki vienprātīgi atzina šādas tehniskās vārdnīcas nepieciešamību un atzina par reālizējamu arī Dr. E. Dravnieka projektu, par turpmāko darbu veikšanu uzdodot rūpēties LIAA prezidijam.

Par žurnālu „Technikas Apskats" referēja redaktors K. Ieleja. Žurnāls cenšas lasītājiem sniegt vispusīgus materiālus par dažādām inženierzinātņu nozarēm, kaut gan bieži vien jūtams līdzstrādnieku trūkums. Pašreizējais abonentu skaits svārstas ap 600, kas būtu pietiekams žurnāla materiālai nodrošināšanai, bet zināmas grūtības rada apstāklis, ka daļa abonentu savlaicīgi nenokārto maksājumus un zināms skaits dzīvo zemēs, kur pastāv valūtas pārsūtīšanas grūtības. Žurnāla saimnieciskā puse varētu uzlaboties, ja līdz ar jaunu inženieru kopu nodibināšanu un jaunās paaudzes piesaistīšanu izdotos pacelt arī abonentu skaitu. Pretējā gadījumā būtu jādomā par abonēšanas maksas paaugstināšanu. Konferences dalībnieki šo jautājumu izlemšanu atstāja redakcijas ziņā.

Pašreizējā LIAA prezidija darbības laiks izbeidzas 1959. gadā, kādēļ konferencei jāizrauga vēlēšanu komisija. Uz prof. V. Burkēvica priekšlikuma, konferences dalībnieki nolēma pieturēties pie līdzšinējās kārtības, uzdodot vēlēšanu komisijas pienākumus veikt pēdējās konferences organizētājai, kas šinī gadījumā ir TLB inženieru kopa.

Pirmās dienas noslēgumā notika arī kopīgas vakariņas, kuras ar solo dziedājumiem kupliināja soprāne Briede no Ročestras, ASV, Aijas Dambrovskas pavadījumā.

Konferences otrā diena risinājās TLB namā, kur bijušais VEF'a lidmašīnu konstruktors inž. K. Irbītis referēja par lidmašīnām, kas paceļas vertikāli, bet inž. N. Zoldners savu referātu par Sv. Lavrenča jūras ceļu papildināja arī ar attiecīgiem projekcijas aparāta demonstrējumiem. Referāti izraisīja vairākus jautājumus un tehniskas dabas pārrunas.

R. N.

LABĀKĀ ŠĀVĒJU KOMANDA

Toronto latviešu mednieku un makšķernieku kluba vienība: no kr.: A. Zilgalvis, A. Dīzenbachs, M. Rengarts un P. Tillings. J. Liģera foto

LATVIEŠU ŠĀVĒJI LIELISKĀ FORMĀ

Pārsteidzoši rezultāti šaušanas sporta sezonu noslēdzot

TORONTO VIENĪBA JOPROJĀM NEPĀRSPĒTA

Sv. Katarīnes mednieku un makšķernieku kluba sarīkojumā skaistajā Eginhēmas parkā notika šīs sezonas sporta šaušanas sacīkšu noslēgums. Piedalījās visu triju latviešu mednieku un makšķernieku klubu māla balozu šāvēji. Jaukais laiks bija izvilinājis daudz skatītāju, kas sacensībām dzīvoja līdz ar lielāko atsaucību, sveicot veiksmīgāko šāvēju panākumus skaļiem aplausiem.

Šinīs sacensībās nācās piedzīvot tādu „brīnumu", kāds atgadās visai reti: Toronto vienības šāvēji (P. Tillings, M. Rengarts, A. Dīzenbachs un A. Zilgalvis) komandu sacensībā pierādīja neķļūdīgu precizitāti — sašāva visus 40 gaisā izlidinātos balozus!! Tas norāda, ka Toronto vienības šīs vasaras uzvaru sērija nav gadījuma rakstura, bet rūpīgu un ilgu treniņu rezultāts.

No viņu vidus nāca arī individuālo sacīkšu uzvarētājs — M. Rengarts.

Sacensību rezultāti šādi: māla balozu šaušanas sacensībā komandām: 1. vietā — Toronto vienība ar 40 sašautajiem balozīem no iespējamiem 40, izcīnot jau otru gadu pēc kārtas Floida dāvāto ceļojošo balvu. Otrā vietā Hamiltonas šāvēji ar 35, bet trešajā vietā palika paši mājinieki ar 33 sašautajiem balozīem.

Individuālajās sacensībās pārākais bija Toronto meistarvienības dalībnieks M. Rengarts ar 19 balozīem no iespējamiem 20. Otrā vietā pazīstamais Toronto režisors Vold. Pukats ar 18, bet trešajā — hamiltonietis M. Jakovičs ar 17 trāpījumiem.

Visi trīs saņēma vērtīgas Sv. Katarīnes mednieku un makšķernieku kluba dāvātās balvas.

Šīs vasaras sezonu noslēdzot, jāatzīmē, ka līdzšinējo sacensību rīkotāji, bez parasto 3 labāko šāvēju apbalvošanas, pārējo balvu izvēlē katrā sacensībā lietoja citu „atslēgu".

Tas ļoti kāpināja dalībnieku interesi sacīkstēm. Un tā, pat līdz balvu pasniegšanas brīdim, veiksmīgākie sacensību dalībnieki bija neziņā, vai viņu rezultāti būs apbalvojamo sarakstā.

Tā šoreiz pārsteiguma balvas „krita" katra kluba 4. vietas ieguvējam, noskaidrojot rezultātus, kādi sasniegti individuāli māla balozu šaušanas sacensībā. Tie bija: A. Zilgalvis (Toronto), J. Brakmanis (Hamiltona) un P. Časka (Sv. Katarīnes).

Torontiešu P. Tillinga divas ziedotās pārsteiguma balvas saņēma: vienu — A. Tropiņš par iegūto 7. vietu, bet otru savstarpējā sacensībā izcīnīja 3 šāvēji, kas šovasar savu klubu internajās sacīkstēs uzrādījuši labākos rezultātus.

To izcīnīja A. Zilgalvis (Toronto), atstājot 2. vietā kateriņiešu čempionu F. Albertiņu, un 3. v. — hamiltonieti A. Kraukli.

Lielāko pārsteigumu piedzīvoja P. Lapiņš, kad viņam par goda pilno pēdējo vietu un sacīkstēs vienu „nogāzto" balodi pasniedza Kr. Zustāna dāvāto balvu. Labata firmas dāvāto balvu labākajam Sv. Katarīnes šāvējam — ieguva N. Duša.

Sacīkstēm „punktu" pielika paši klubu pr-ki, kas „duēlī" izšķīra, kura kluba pr-ks ir veiksmīgākais māla balozu šāvējs.

Tā kā Hamiltonas un Toronto klubu pr-ki nebija varējuši ierasties, tad uz „uguns līnijas" stājās viņu vienieki. Rezultātā 1. vietā Toronto, 2. vietā Sv. Katarīnes, 3. vietā Hamiltona.

Sacīkstes vadīja Vold. Zvejnieks (Sv. Katarīnes), asistējot Z. Upītim (Hamiltona) un J. Zariņam (Toronto). Pēc īsas uzrunas balvas uzvarētājiem pasniedza Sv. Katarīnes kluba pr-ks J. Jundzis.

Sacīkšu noslēguma daļa vakarā, īstā mednieku stilā un sirsnībā, aizritēja parka laukumā zem kuplajiem ozoliem. Tika kopīgi pildīti un tukšoti izcīnītie kausi un lielā draudzībā plānoti turpmākie sarīkojumi.

J. L.

Sacīkstes makšķerēšanā

Sv. Katarīnes mednieku un makšķernieku klubs ziņo, ka šī g. 13. septembrī Port - Kolborn notiks gadskārtējās sacīkstes makšķerēšanā.

Piedalīties aicināti visu triju klubu biedri. Sapulcēšanās pl. 6 rītā turpat, kur pagājušajā gadā. Lomu izvērtēšana pl. 12 dienā. Ar šīm sacensībām makšķernieki noslēdz vasaras sezonu. Būs balvas un pārsteigumi.

Labākie šāvēji

Sv. Katarīnes mednieku un makšķernieku kluba internajās sacensībās šaušanā sasniegti sekojoši rezultāti:

1. vietā F. Albertiņš ar 17 balozīem, izcīnīja J. Gaušes dāvāto ceļojošo kausu. 2. vietā P. Časka — 16, 3. vietā N. Duša — 16, un 4. vietā J. Jundzis, sen., arī ar 16 sašautajiem balozīem.

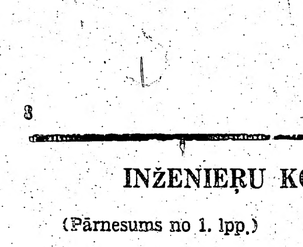

TREŠDIEN, 2. SEPTEMBRĪ

Astrologi, kas daudz nodarbojas ar Marsa ietekmes pētīšanu pēdējo nedēļu politisko notikumu laukā, ir vienis prātis, ka ar šodienu kara draudi Vidējos Austrumos izbeigsies. Italiešu prof. Rionaldi gan uzsver, ka nav ne mazāko šaubu par to, ka jau nākošajā pavasarī nopietnas briesmas atkal apdraudēs pasaules mieru, jo dzirkstele, kas spoži uzliesmos Vidējos Austurmos, aizdedzinās Sarkanās jūras krastus. Jūsu privātā dzīvē šodien rīkojieties ar lielu apdomu. Daudziem būs jāatzīst, ka nevar tērēt vairāk kā nopelna, un katrai parādu nastai beidzot ir jādara gals. Nepērciet lietas uz ilgu nomaksu, jo galdā likta skaidrā nauda dos jums izdevību ietaupīt vairāk kā esat cerējuši. Vecākiem laudīm šodien būtu jāpadomā, ka arī viņi ar savu padomu un palīdzīgu roku var ievērojami sekmēt ģimenes labklājību.

Laimīgie skaitļi šodienai ir 3 un 7.

CETURTDIEN, 4. SEPTEMBRĪ

Jupiters šodien norāda, ka daudziem būs jāpadomā par aizvadītajos mēnešos un gados ietiem aplamiem ceļiem. Atraušanās no draugiem un sabiedrības kādreiz var rūgti atmaksāties. Tāpat kā jums nepieciešama sabiedrība, tā arī jūs esat nepieciešams sabiedrībai. Kanadas indiāni mēdz apgalvot, ka vientuļi vilki ilgi nedzīvojot. Droši vien tie šo gudrību ir pārbaudījuši. Meklējiet izklaidēšanos. Mazas vieglības var sagādāt lielus prieks.

Laimīgie skaitļi šodienai ir 5 un 9.

PIEKTDIEN, 5. SEPTEMBRĪ

Venēra, ietekmē šodien pat pazīstamā dzirkstelīte var aizdedzināt milzīgu mucu. Esiet apdomīgi vārdos un darbos. Sevišķa piesardzība vajadzīga milestības frontēs, kā arī laulāto attiecsmēs. Maza uzmanība vai dāvana var sagādāt lielu prieku jūsu dzīves partnerim. Esiet šodien dzīvīgs, ja ārtava jādod kādam kopīgam mērķim. Jauniešiem šodien būs nopietni jāpārdomā, ka pārāk liela cenšanās tēlot pieaugušos, viņus padarīs smieklīgus citu acīs.

Laimīgie skaitļi ir 4 un 8.

Jūsu Ēriks Jekabsons.

SPORTS

18. oktobris

Nozīmīga diena Ziemeļamerikas latviešu sportā

ASV Austrumu piekrastes LSP priekšsēdis Harijs Teriņš nesen griezies pie Latviešu Sporta Apvienības Kanadā ar ierosinājumu tradicionālās ASV un Kanadas latviešu „valstu" sacīkstes izlases vienībām basketbolā un vīriešu un sieviešu volejbolā šogad sarīkot 18. oktobrī Ņudžersijā.

Kanadas latviešu sporta vadība ierosinājumam ar prieku piekritusi un nekavējoši stājusies pie nepieciešamo priekšdarbu veikšanas. Kanadiešu izlasēm pamatsastāvus dos Kanadas latviešu meistarvienības: basketbolā — Toronto DV, vīriešu volejbolā — Hamiltonas Sparta un sieviešu volejbolā — Toronto LSK un meistarvienību sastāvus attiecīgi papildinās ar citu vienību labākiem spēlētājiem.

Nav šaubu, ka 18. oktobris Ziemeļamerikas latviešu sporta dzīvē būs īpaši nozīmīga diena, kas ievērojami pastiprinās abu valstu latviešu sportistu draudzību.

EM VIEGLATLĒTIKĀ STOKHOLMĀ

Stokholmā notiekošās Eiropas meistarsacīkstes vieglatlētikā tālu pārspēj visas iepriekšējās jau dalībnieku ziņā, jo sacensībās piedalās apm. 600 vīriešu un vairāk nekā 200 sievietes.

Pirmo meistārtitulu 100 m skrējienā ar 10,3 sek. izcīnīja jaunais vācietis Harijs, pārspējot favorizēto Germaru. Tā kā EM abas Vācijas piedalās ar apvienotu vienību, interesanti atzīmēt, ka, uzvarētāju apbalvojot, vāciešiem neatskan tradicionālā himna, bet gan tikai fanfaras.

Tāllēkšanā zelta izcīnīja krievs Ter-Ovensejans — 7,81, desmitcīņā uzvarēja Kuzņecovs. 400 m angļu Salsberijs 46,3. 100 m sievietēm angliete Janga — 11,7

Pirmais lielākais „troksnis" bija 800 m skrējienā, kurā jau divos priekšskrējienos par grūstīšanos un spēršanos diskvalificēja pa dalībniekam. Līdzīgi gāja arī finālā. Uzvarēja anglis Rausons (1:47,8), ko tomēr diskvalificēja par skrejceļa atstāšanu, jo pārējie viņu iegrūda zālē, un zelta medaļu iedeva norvēģim Boisenam (1:47,9), taču pēc angļu protesta vietu kārtība vēlāk bija jāmaina, un medaļu jāatdod Rousonam.

PIETICĪGI REZULTĀTI

Toronto (E) — Pēdējās pārbaudes sacensībās pirms Kanadas latviešu meistarsacīkstēm, atzīmējās tikai pieticīgi rezultāti — vīriešu; lodē Bergvalds 13,39, Pūce 12,66, Ildens 12,58; diskā Bergvalds 38,75, Pūce 35,05, Ildens 34,73. Sievietēm — 60 m Ādmine8,9, Lappo 8,9; lodē Viškere 9,78, Ādmine 8,72; diskā Viškere 27,63, Ādmine 23,49 m.

PIRMO REIZI NO KRASTA LĪDZ KRASTAM

Ņujorkā (B) — pirmās ASV latviešu meistarsacīkstes tenisā notiks š. g. 6. un 7. septembrī Sam Shore tenisa laukumos, 122 Shore Rd., Port Vašingtonā, N. Y.

Sacensībās vīriešu un sieviešu vienspēles un divspēles un jauktās divspēles, kā arī senioru (virs 45 g.) vienspēles.

Turnīru vadīs Vilis Vuškalns.

DAŽOS VĀRDOS

Jānis un Ilze Konradi kļuva Francijas meistari peldēšanā. Valsts atklātās m/s Ilze uzvarēja 400 m — 4:59,8, bet Jānis 1500 m — 17:43,8 min.

PSRS izlases volejbola vienība, kas piedalās pasaules meistarsacīkstēs Prāgā, ir arī rīdzinieks Eduards Libiņš.

Ungārs Puči 100 m brīvā stilā nopeldējis 56,8 min. laikā, kas ir labākais rezultāts Eirōpā šajā sezonā.

Starptautiskā slidskriešanas savienība paziņojusi, ka Eiropas m/s notiks 31. janv./1. februārī Zviedrijā, bet pasaules m/s 14. un 15. febr. Oslo.

PM grieķu-romiešu cīņā notika Budapeštā. Piecus meistartitulus ieguva krievi, divus turki un vienu ungāri.

Mūsu laikraksta pārstāvis

ANGLIJĀ

G. ZARIŅŠ,

11 Alexandra Gdns,

London, N. 10. Tel. TUD 0871, pieņem un sniedz informāciju, pieņem jaunus abonentus, kā arī abonementu pagarinājumus.

Plašākā latviešu grāmatnīca Kanadā piedāvā

JAUNĀKOS IZDEVUMUS

ĢEN. R.BANGERSKA Mana mūža atmiņas, I d., gl. iel.	$4.80
F. ZAUERBRUCHA Mana dzīve	$4.50
I. GUBIŅAS Draugam nepiemērota sieva, stāsti	$2.80
K. LESIŅA Pēdējās mājas, romāns	$4.00
J. KLIDZEJA CILVĒKA BĒRNS, romāns	$3.75
Grāmata par Akseli Munti	$3.60
DR. V. VELSA Hirošimas dienas grāmata	$2.80
V. KRODERA Smīnētāji, stāsti	$3.40
R. Blaumanis, XII sējums.	$3.90
L. BREIKŠA Maldugunis, romāns	$3.00
ED. VIRZAS Straumēni	$4.50
A. NIEDRAS Perles Majores draugs, romāns	$3.40
T. ZELTIŅA Rožu gaitenis, romāns	$3.40
J. BOJERA Lafotu zvejnieki, romāns	$2.80
PERLA BAKA Māte, romāns	$3.00
L. SARMAS Negantnieki, romāns	$4.00
I. VIKSNAS Es saku paldies, dzejas	$2.85
R. GALENIECES Atzīšanās, dzejas	$2.60
B. SENKEVIČAS Ģimenes godi	$4.00
Prelata E. STUKEĻA Izprotiet laiku, broš.	$3.00

DV GRĀMATNĪCA,

123 Huron St., Toronto, Ont., Canada.

Pasūtinot vairākas grāmatas, pasta izdevumi nav jāmaksā.

ZIŅAS ĪSUMĀ

Sav. Valstis un Anglija paziņojušas, ka nolēmušas pacelt līdzšinējo slepenības plīvuru pētījumiem ūdeņraža atoma savaldīšanai. Tas pavērs durvis starptautiskai sadarbībai ūdeņraža atoma izmantošanai miera laika vajadzībām.

Sākot ar 1. septembri Islande paplašinājusi savu territoriālo ūdeņu robežu no četrām uz divpadsmit jūdzēm no piekrastes, minētā joslā noliedzot zvejas tiesības visiem ārvalstu kuģiem. Angļi vēl vienmēr zveļošanu turpina (uzskatot Islandes patvaļīgo robežas paplašinājumu par nelegālu), bet tā notiek karaliskās kara flotes apsardzībā. Sagaida, ka zvejošanas tiesību jautājums nonāks Apvienoto Nāciju pilnsapulcē.

Anglijā vairākās pilsētās izcēlušies masveidīgi kautiņi balto un nēģeru starpā. Ar nažiem, pudelēm, rungām un akmeņiem baltie kāvušies ar nēģeriem Notinghamā, Anglijas vidienē un Londonas Noting Hill apgabalā. Notinghamas pārstāvji parlamentā ieteikuši krāsaino immigrantu kvotas samazināšanu.

Velta Toma.

REKORDS NO RIETUMIEM

MAZS STĀSTS PAR LIELU ZIVI

Ciemošanās sākās ļoti idilliski. Mēs sēdējām kalnu mājas dārzā uz svaigi zaļa, nesen cirpta maura paklāja. Ne spoži krāsainos dārza krēslos, ne uz namamātes paklātās pelēkās segas. Zālē, laiku pa laikam apskatīdamas stiebru nospiedumus delnās . . . Saule pāri egļu galotnēm sniedzās un vija staru vainagu ap gaišmatainās, zili puķotā peldkostīmā tērptās, madonnas galvu. Ap viņu smiedamies kūleņoja tikpat gaišmatains, bezbikšains dēlēns. Aiz sētas, māju sargādams, reiz pa reizei rešņi ierējās Reksis, milzīgs, gaišpelēks vilku sugas suns. Zēna smiekli un Reksa rējieni it kā pacēla, aizzuzināja tik pilnīgo pēcpusdienas mieru līdz kalnu klinšāji em, lai tas, viegli atsities saulē, atkal sijātu atpakaļ, staros nolītu pār māju, mauru un madonuu. Pat viesņas, kas teicās tikai uz brītiņu nostājušas, bija aizmirsušas sārkano nemiera mašīnu aiz vārtiem, un nevēlējās nekā, nekā, tikai šo saulaino mieru.

Tad pēkšņi to pārcirta piebraucoša auto riepu nogurkstēšana oļos pie garāžas. No sena sudraba krāsas Bjuika izkāpa varens pēcpusdienas fauns un jaunekļīgi veikli pārlēca dārza sētai:

„Sveikas!" — un dārzs bija atburts. Dēlēnam apvilka bikses, madonnas starojošais brūnums apsedzās ar tērpu, jo mājās bija atgriezies saimnieks. Nu mēs sākām runāt par daudz ko reizē: Britu Kolumbijas tomātiem, latviešu avīzēm, A. Pelēkā interesantajiem rakstiem par zveju Ontario ezeros un upēs. Mēs pat sadzinām šī vīra pēdas, pirms nedaudziem gadiem, Edmontonā . . .

„Viņš raksta labi," atzina saimnieks Dr. A. Miltiņš. „Tikai viņi tur, austrumos, liek avīzē katras 5—6 mārciņu zivteles attēlus, it kā lielāku nebūtu. Pats nesen izvilku 200 mārciņu smagu stori (sturgeon), un to te, rietumos, gandrīz vai avīzē neielika . . ."

Smieklu mums lielu lielie. No istabas namatēvs iznesa mazu, mazītiņu vietējā ciema — Kenmores — avīziti, kuŗas pirmo lapiņu greznoja milzu zivs attēls: Dr. A. Miltiņš ar 8 pēdas garo lomu. (Pats loma izvilcējs ir „tikai" 6 pēdas un 1 collu garš). Nu sprēgāja jautājumi un atbildes:

„Kad?"

„Jāņos, kad jūs visi Hairiverā ligojāt."

„Kur?"

„Britu Kolumbijā, netālu no ASV robežas, kur Kolumbijas upe veido Kūteneja (Kootney) ezeru."

„Kā?"

Nāca drusku plašāka atbilde: „Kad darīšanas nodaritas, līdz mājup braukšanai vēl laika pulka, noīrējām motorlaivu ar visu apkalpi, neaizmirzdami līdzi panemt labu dzērienu, un izbraucām ezera vidū. Vietējie smējas par manu iedomu: izvilkt stori! Skat, kā amerikāņi savās motorlaivās, ar smalkām ierīcēm vis, te nīkstot, nedējām ilgi, i stores astes spuru neredzējuši. Tā esot pārlieku gudra, viltīga zivs. Pamēģināsam, es teicu, uzmanīdams 2 mārciņas laba vērša gaļas liesuma uz 6 collu āķa (Norvēģijā kalta un rūdīta). Nogremdējām to ar drāšu virvi savu pāris simtu pēdu dziļumā. Virve bija savu 500 metru gara. Aizbraucām nostāk, izmetām enkuru un centāmies nedomāt par

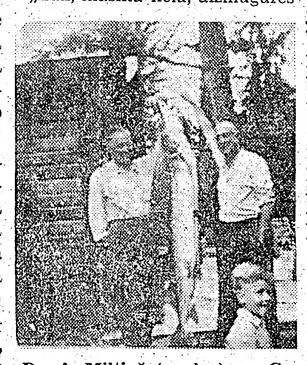

Dr. A. Miltiņš (pa kr.) un G. Firmstons ar lielo lomu.

bagāžas pieliekamā salocījām ritenī, cik spēdami. Pārvestu, priedes zarā pakārtu, atkal izlaisnojām."

„O, jā! Store ir karalienes zivs. Anglijā ik loms nododams karaliskajā virtuvē. Kanadas sens medību un zvejas likums nosaka simbolisku atlīdzību: par ik izvilktu storī viens sudraba dolars nosūtāms karalienei. Šodien to vairs nedara, tikai nostāstos piemin."

Jā, zināms, ka 200 mārciņu smagajā storē ir bijis 10 mārciņu melno ikru. Tā taču ir tā pati suga: Kanadas store ir māsa slavenajai Volgas storei, melno ikru pasaules slavenajai ražotājai. Dr. A. Miltiņš jēlos ikrus nodevis virtuves šefam Banfas Springa hotelī, speciālai sagatavošanai. Pats lielais loms sadalīts draugiem, paziņām.

„Cepām uz oglēm, ārā. Uz pannas sviestā. Vārījām baltā vīnā. Sautējām", stāsta mājasmāte. „Garšo lieliski. Trekna kā cūkgaļa, taukums zivīgi eļļains. Ņemiet, lūdzami no iesaldētiem stēkiem kādu paraugu."

„Jā, šī ir mūsu, rietumnieku, „mazākā" zivs" — smējās namatēvs. „Lai austrumi liek pretim savu „lielāko".

Ja nebūtu to ēdusi, sestdienas vakarā, sviestā uz pannas ceptu, varētu tikai iedomāties tās garšu. Nule varu apliecināt, ka store ir arī garšīga, ne tikai karaliska zivs. Nebūtu par grēku maksāt nule ciemā atbraukušajai princesei to likumā solīto sudraba dolaru . . .

„Rītdiena sākas šodien!"

JAUNĀ GAITA

iznāk regulāri 6 reizes gadā.

JAUNO GAITU lasa latvieši visā pasaulē.

Galvenā pārstāvniecība:

JAUNĀ GAITA, P. O. BOX 44, KALAMAZOO, MICH., U.S.A.

Pārstāvis Kanadā:

ANDRIS PRIEDITIS, 51 REDWOOD AVE., TORONTO, ONT., CANADA.

$3.75 gadā.